

โครงการศึกษา
และจัดทำแผนพัฒนา
จังหวัดสุรินทร์

338.984.3
(593-3สร)
วจย
ก.1, ค.3

แผนพัฒนาจังหวัด

โครงการศึกษา
และจัดทำแผนพัฒนา
จังหวัดสุรินทร์

เสนอต่อ

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

โดย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

004167

338.484.3 (513-3 นร)

๖๓

๑-๑, ๓-๓

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งประเทศไทย

บางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ ๕๗๙๑๒๑-๓๐

Cable Address: TISTR, Bangkok

THAILAND INSTITUTE OF SCIENTIFIC
AND TECHNOLOGICAL RESEARCH

BANGKHEN, BANGKOK 10900

Telephone 5791121 - 30

ที่ วทพ ๐๕๐๑/๐๒๒๑

๑๔ มกราคม ๒๕๒๖

เรื่อง การส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์
โครงการ IDA

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๔๐๐ ชุด

ตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัย-
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ดำเนินการศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาและจัดทำ
คู่มือการวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์นั้น บัดนี้ สถาบันวิจัยฯ ได้ดำเนินการศึกษาเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๔๐๐ ชุด มาเพื่อโปรดพิจารณาด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายสมิท คำเพิ่มพูล)

ผู้ว่าการ

สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

โทร. ๕๗๙๑๒๑ - ๓๐ ต่อ ๑๕๖

สารบัญ

เล่มที่ ๑

สรุปย่อสำหรับผู้บริหาร

- บทที่ ๑ บทนำ
- บทที่ ๒ สภาพปัจจุบันและปัญหา
- บทที่ ๓ กรอบการพัฒนาและการพัฒนารายสาขา
- บทที่ ๔ แผนพัฒนาจังหวัด
- บทที่ ๕ แผนงานและโครงการ
- บทที่ ๖ การบริหารการพัฒนา

เล่มที่ ๒

- บทที่ ๑ บทนำ
- บทที่ ๒ ลักษณะทางกายภาพ
- บทที่ ๓ ทรัพยากรธรรมชาติ
- บทที่ ๔ สภาพทางสังคม
- บทที่ ๕ สภาพทางเศรษฐกิจ
- บทที่ ๖ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
- บทที่ ๗ โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- บทที่ ๘ กรอบการพัฒนาจังหวัดสุรินทร์
- บทที่ ๙ องค์กรและกระบวนการวางแผนพัฒนาจังหวัด

เล่มที่ ๑

- ส่วนที่ ๑ ทฤษฎีและแนวความคิดในการวางแผนพัฒนาจังหวัด
- ส่วนที่ ๒ ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาจังหวัด
- ส่วนที่ ๓ ภาคผนวก

คำนำ

ตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วทอ.) ดำเนินการศึกษาจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคู่มือการวางแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อหารูปแบบ (Model) ของการพัฒนาจังหวัดที่เหมาะสม สำหรับเป็นแนวทางให้กับสำนักงานจังหวัด และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาจังหวัดได้เข้าใจถึงแนวความคิดและกระบวนการวางแผน เพื่อที่จะสามารถดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเองได้

รายงานฉบับนี้เป็นรายงานแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ จึงประกอบด้วยสาระสำคัญ ๕ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ สภาพปัจจุบันและปัญหา

ส่วนที่ ๒ กรอบการพัฒนาโดยรวม และการพัฒนารายสาขา

ส่วนที่ ๓ แผนพัฒนาจังหวัด

ส่วนที่ ๔ แผนงานและโครงการ

ส่วนที่ ๕ การบริหารการพัฒนา

ท้ายนี้ คณะผู้ศึกษาในนามของ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ขอขอบคุณ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความสนับสนุน ร่วมมือ ตลอดจนข้อคิดเห็น เสนอแนะต่าง ๆ จนทำให้การดำเนินงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

สารบัญ เล่ม ๑

		หน้า
	สรุปย่อสำหรับผู้บริหาร	๐-๗
บทที่ ๑	บทนำ	๑-๑
๑.๑	ความเป็นมาของโครงการ	๑-๑
๑.๒	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๑-๒
๑.๓	ขอบเขตการศึกษาและดำเนินงานของการจัดทำแผนพัฒนาฯ	๑-๓
๑.๔	เงื่อนไขในการวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์	๑-๔
๑.๕	แนวนโยบายของรัฐในการพัฒนาจังหวัด	๑-๕
๑.๖	แนวทางการพัฒนาที่เป็นมา	๑-๖
๑.๗	ขั้นตอนในการวางแผนพัฒนาจังหวัด	๑-๗
บทที่ ๒	สภาพปัจจุบัน และปัญหา	๒-๑
๒.๑	สภาพพื้นที่และทรัพยากร	๒-๑
๒.๒	ประชากรการตั้งถิ่นฐานและบริการทางสังคม	๒-๖
๒.๓	สภาพ เศรษฐกิจมหภาค	๒-๑๗
๒.๔	สภาพ เศรษฐกิจชนบท	๒-๒๔
บทที่ ๓	กรอบการพัฒนาและการพัฒนารายสาขา	๓-๑
๓.๑	แนวโน้มการพัฒนา	๓-๑
๓.๒	กรอบการพัฒนา	๓-๔
๓.๓	การพัฒนารายสาขา	๓-๑๑

สารบัญ เล่ม ๑ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ ๔	แผนพัฒนาจังหวัด	๔-๑
๔.๑	การพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวม	๔-๑
๔.๒	การพัฒนาภาคเศรษฐกิจการผลิต	๔-๑
๔.๓	การพัฒนาแหล่งน้ำ	๔-๓
๔.๔	การวางแผนครอบครัว	๔-๔
๔.๕	การพัฒนาเมืองและชุมชน	๔-๔
๔.๖	การพัฒนาบริการทางสังคม	๔-๖
๔.๗	การพัฒนาบริการโครงสร้างพื้นฐาน	๔-๘
บทที่ ๕	แผนงานและโครงการ	๕-๑
๕.๑	สรุปแผนงานและโครงการ	๕-๑
๕.๒	รายละเอียดแผนงานและโครงการ	๕-๑
บทที่ ๖	การบริหารการพัฒนา	๖-๑
๖.๑	แนวทางในการดำเนินการ	๖-๑
๖.๒	กลยุทธ์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ	๖-๑
๖.๓	เงื่อนไขในการพิจารณาโครงสร้างการบริหารการพัฒนา	๖-๒
๖.๔	องค์การวางแผนและบริหารแผน	๖-๓
๖.๕	ขั้นตอนในการดำเนินงาน	๖-๔

สารบัญรูป

		หน้า	
รูปที่	๒.๑	โครงการชลประทานที่สมควรสร้าง	๒-๕
"	๓.๑	ประมาณการความหนาแน่นประชากรและพื้นที่เพาะปลูก ต่อประชากรจังหวัดสุรินทร์	๓-๓
"	๓.๒	พื้นที่ตำบลยางจน	๓-๖
"	๓.๓	ความเหมาะสมการใช้ที่ดินในแต่ละอำเภอ	๓-๔
"	๓.๔	ความเหมาะสมของพื้นที่ดินในการเพาะปลูก	๓-๑๐
"	๖.๑	แผนภูมิขั้นตอนการดำเนินงาน	๖-๕

สารบัญตาราง

			หน้า
ตารางที่	๒.๑	พื้นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก	๒-๓
"	๒.๒	เปรียบเทียบผลผลิตข้าว	๒-๓
"	๒.๓	ปริมาณทรัพยากรน้ำ	๒-๔
"	๒.๔	จำนวนประชากรและความหนาแน่น	๒-๔
"	๒.๕	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่นาข้าว และเนื้อที่ป่า	๒-๑๑
"	๒.๖	รายได้จังหวัด และรายได้ต่อประชากรจังหวัดสุรินทร์	๒-๑๘
"	๒.๗	การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ ปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๓	๒-๒๐
"	๒.๘	ผลผลิตการกสิกรรม ปี ๒๕๒๒/๒๕๒๓	๒-๒๑
"	๒.๙	สถิติจำนวนปศุสัตว์จังหวัดสุรินทร์ ปี ๒๕๒๓	๒-๒๑
"	๒.๑๐	โรงงานอุตสาหกรรม ปี ๒๕๒๓	๒-๒๓
"	๒.๑๑	ยอดเงินฝากและเงินกู้	๒-๒๔
"	๒.๑๒	เงินฝากธนาคารออมสินและเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร	๒-๒๕
"	๒.๑๓	พื้นที่เพาะปลูกในฤดูแล้ง	๒-๒๕
"	๒.๑๔	เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตเฉลี่ย	๒-๒๕
ตารางที่	๓.๑	ความเหมาะสมการใช้ที่ดินในแต่ละอำเภอ	๓-๘
ตารางที่	๔.๑	เป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	๔-๒
"	๔.๒	เป้าหมายผู้รับบริการวางแผนครอบครัวรายใหม่แยกตามประเภท การบริการ	๔-๕
"	๔.๓	เป้าหมายการให้บริการทางการศึกษา	๔-๗

สารบัญภาคผนวก

ภาคผนวกที่ ๓.๑ ความเหมาะสมในการใช้ที่ดินในแต่ละอำเภอ

ภ-๑

สรุปย่อสำหรับผู้บริหาร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ได้รับมอบหมายจากสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (สป.มท.) ให้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสุรินทร์ ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในจังหวัด ภายใต้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สามารถประสานกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ โดยมีวิธีการจัดทำและรูปแบบของแผนที่เหมาะสม เพื่อเป็นกลไกในการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น และมีมาตรฐานที่จะยึดถือเป็นคู่มือในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้

ระยะเวลาสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ กำหนดไว้ ๔ เดือน จากวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๔-๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๕ ซึ่ง วท. ได้ทำการศึกษาถึงสภาพพื้นฐานของจังหวัด และนโยบายการพัฒนาของรัฐ รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในระยะเวลา ๔ เดือนแรก ต่อจากนั้น วท. ได้ทำการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลต่าง ๆ จนสามารถกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทั้งในระยะยาวและระยะสั้น ตลอดจนกำหนดแผนงานหลักต่าง ๆ และวิธีที่จะนำไปดำเนินการตามแผนนั้น ในระยะเวลา ๓ เดือนต่อมา และในเดือนสุดท้ายได้ใช้ไปในการจัดพิมพ์รายงาน

ผลงานของโครงการอยู่ในรูปเอกสารรายงานทางวิชาการ ๓ เล่ม คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสุรินทร์ ข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ และคู่มือการวางแผนพัฒนาจังหวัด สำหรับรายละเอียดโครงสร้างของเอกสารแต่ละเล่มได้สรุปไว้ในภาคผนวกของรายงานฉบับนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พอสรุปโครงสร้างปัญหาและแนวทางการวางแผนพัฒนาจังหวัดได้ดังนี้

(๑) โครงสร้างทางเศรษฐกิจส่วนรวมมีเสถียรภาพน้อยมาก เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยที่อยู่นอกการจัดการของจังหวัดถึง ๔ ประการ ซึ่งได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ราคาตลาดสินค้าเกษตร ตลาดแรงงานนอกจังหวัด และปริมาณเงินหมุนเวียนจากภาครัฐบาล หากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง ก็จะมีผลกระทบโดยตรงต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดทันที ซึ่งในระยะยาวแล้ว การปล่อยให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีเสถียรภาพน้อยเช่นนี้จะเป็นการระต่อเงินงบประมาณมากขึ้น จึงควรหาแนวทางที่จะเพิ่มเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงมากขึ้น โดยพยายามที่จะจัดโครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่ในระยะยาว

(๒) เมื่อพิจารณาจากจำนวนประชากรต่อครอบครัว ผลผลิตต่อไร่ และผลผลิตรวมต่อครอบครัวที่จะสามารถให้ครอบครัว เกษตรกรยังชีพอยู่ได้โดยไม่ฝืดเคืองแล้ว ปรากฏว่าจังหวัดสุรินทร์กำลังเริ่มมีปัญหาของความฝืดเคืองในการยังชีพของประชากร ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ เป็นต้นไป เนื่องจากพื้นที่ทำกินไม่สามารถขยายต่อไปได้อีก ในขณะที่จำนวนประชากรยังคงเพิ่มขึ้น ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องวางมาตรการ การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ขึ้นอย่างรวดเร็ว . เพื่อจรรโลงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

(๓) โอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจในช่วงระยะ ๑๐ ปี ข้างหน้า มีอยู่จำกัดมาก เนื่องจากฐานทรัพยากรที่มีอยู่ในจังหวัด และทำเลที่ตั้งในด้านการตลาดของจังหวัดไม่เอื้ออำนวย การพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นนอกจากอุตสาหกรรมที่ใช้ผลผลิตการเกษตร มีโอกาสต่ำมาก ยกเว้นการผลิตเพื่อตลาดในจังหวัดหรือตลาดใกล้เคียงเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวทางในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ จึงควรเน้นไปในภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นหลัก โดยมุ่งที่จะเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และกระจายฐานการเกษตรให้กว้างขึ้น เป็นการสร้างความยืดหยุ่นในการผลิต และลดอัตราเสี่ยงต่อการตลาด เพื่อคงไว้ซึ่งความสม่ำเสมอของรายได้ประชากร

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ จึงควรเป็นดังต่อไปนี้

(๑) การพัฒนาโดยส่วนรวม ควรมุ่งสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยการขยายฐานการผลิต เพื่อลดอัตราเสี่ยง และมุ่งการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เพื่อไม่ให้เกิดการฝืดเคืองในความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนยกระดับรายได้ของประชากรในเขตพื้นที่ยากจนให้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังต้องมุ่งยกระดับความรู้ สุขภาพ อนามัย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น สามารถช่วยตัวเองได้ในระยะยาว

(๒) การพัฒนาการผลิต มุ่งปรับปรุงการใช้ที่ดิน และการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับลักษณะที่ดิน เพื่อใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเริ่มจากการเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญที่สุด โดยการเปลี่ยนพันธุ์ข้าวและการบำรุงดินในบริเวณที่เหมาะสมสำหรับข้าว ส่วนบริเวณที่เหมาะสมสำหรับพืชไร่ควรส่งเสริมให้มีการปลูกพืชไร่ที่มีศักยภาพด้านผลผลิตและราคา สำหรับบริเวณที่เหมาะสมกับทั้งข้าวและพืชไร่ ควรส่งเสริมให้ปลูกข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภคและการครองชีพเท่านั้น ในระยะยาวแล้วควรหันมาส่งเสริมให้ใช้ที่ดินส่วนที่เหลือปลูกพืชอุตสาหกรรม หรือพืชสำหรับปศุสัตว์ เพื่อเพิ่มรายได้และการใช้แรงงานให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันมุ่งส่งเสริมตลาด

ในท้องถิ่น โดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปคว่ำไปด้วย นอกจากนี้รัฐยังต้องมุ่งส่งเสริมให้มีการจัดหาแหล่งอาหารเพิ่มเติมในท้องถิ่น เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการครองชีพของประชาชนคว่ำไปกับการส่งเสริมการโฆษณาการอีกทางหนึ่งด้วย

การพัฒนาบุคลากรควรได้รับการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโค-กระบือ เพิ่มอีกครัวเรือนละ ๑-๒ ครัว เพื่อเป็นรายได้แก่ครอบครัว ขณะเดียวกันรัฐต้องให้บริการทางด้านการบำรุงพันธุ์และการป้องกันโรค ซึ่งควรขยายให้ครอบคลุมทุกท้องที่ ส่วนการพัฒนาด้านป่าไม้ นั้น ควรมุ่งเพื่อความมั่นคงชายแดน และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ในป่าสัมปทานนั้น มุ่งควบคุมให้มีการปลูกป่าทดแทน

(๓) การพัฒนาแหล่งน้ำ ต้องเน้นไปที่แหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อการใช้สอยด้านอุปโภคบริโภค และเสริมการผลิตทางเกษตร กรณีฝนทิ้งช่วง ส่วนแหล่งน้ำถาวรซึ่งจังหวัดสุรินทร์มีศักยภาพที่จะสร้างได้อีก ๒๑ แห่ง เพื่อเพิ่มเนื้อที่เพาะปลูกในฤดูแล้งอีก ๑๔๐,๐๐๐ ไร่ ควรเร่งรัดจัดทำโดยให้ความสำคัญกับแหล่งที่ช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมก่อน

(๔) การพัฒนาบริการสังคม

(๔.๑) การศึกษา ให้ความสำคัญการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบควบคู่กันไป และมุ่งเน้นการเพิ่มความรู้ความสามารถด้านการเพิ่มผลผลิตเกษตร ขณะเดียวกันก็มุ่งยกระดับฝีมือแรงงานให้มีมาตรฐานดีขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ การพัฒนาทางการศึกษานี้จำเป็นต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกรอบนโยบายและแผนงานเดียวกัน

(๔.๒) การสาธารณสุข ให้ความสำคัญทั้งด้านการป้องกันและการส่งเสริมสุขภาพอนามัยควบคู่กันไปกับการรักษาพยาบาล และมุ่งให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดสาธารณสุขชุมชนของตน

(๔.๓) การบริการด้านความปลอดภัย ให้ความสำคัญในด้านการเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรม พร้อมทั้งให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการป้องกัน

(๕) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

(๕.๑) ถนน มุ่งถนนเข้าสู่เขตชนบทเป็นสำคัญ ส่วนโครงข่ายหลักควรมุ่งการบำรุงรักษา

(๕.๒) ไฟฟ้า ควรมุ่งชุมชนบท และมุ่งเน้นเพื่อการผลิตมากกว่าการบริโภค

(๕.๓) น้ำบริโภค ควรมุ่งบริเวณที่ยังขาดแคลนน้ำ

จากแนวทางการพัฒนาดังกล่าว เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับสภาพปัจจุบันของจังหวัด
พอที่จะกำหนดพื้นที่เป้าหมายการพัฒนา และแผนงานพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

ก. การผลิต

ให้อัตราการเจริญเติบโตโดยส่วนรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕-๗ ต่อปี โดยแบ่งเป็น

(๑) ภาคเกษตร แบ่งเป็น

(๑.๑) การเพาะปลูก ซึ่งประกอบด้วย

(ก) ข้าว เพิ่มผลผลิตเฉลี่ยทั้งจังหวัด จาก ๒๐๐ กก/ไร่ เป็น ๒๕๐
กก/ไร่ ซึ่งเพิ่มในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี

(ข) พืชไร่ - เพิ่มพื้นที่เพาะปลูกจาก ๑๗๓,๐๐๐ ไร่ เป็น ๓๐๐,๐๐๐ ไร่
หรือเพิ่มในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี

- ปลูกพืชไร่ในฤดูแล้งเขตชลประทาน ๑๕,๐๐๐ ไร่ ให้เต็มที่

(๑.๒) ปศุสัตว์ แบ่งเป็น

(ก) สัตว์ใหญ่ ได้แก่ โค-กระบือ เพิ่มปริมาณการผลิตจากครัวเรือนละ
๓ ตัว เป็น ๔ ตัว หรือเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๗ ต่อปี

(ข) สัตว์ปีก ได้แก่ เป็ด-ไก่ เพิ่มปริมาณการผลิตจากครัวเรือนละ
๒ ตัว เป็น ๔ ตัว หรือเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี

(๑.๓) ประมง กำหนดเป้าหมายการผลิตจาก ๑๐๐ กก/คน/ปี เป็น ๒๐ กก/คน/ปี
หรือเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี

(๑.๔) ป่าไม้ อนุรักษ์ไว้เป็นบริเวณต้นน้ำลำธารและเขตชายแดน เขตป่าสัมปทาน
ให้คงอัตราไว้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่/ปี และให้ปลูกทดแทน

(๒) ภาคอุตสาหกรรม เน้นอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นหลัก ให้ภาคนี้มีอัตราการเจริญเติบโตในลักษณะเดียวกับเกษตร คือร้อยละ ๗ ต่อปี

ข. แหล่งน้ำ

(๑) คลองส่งน้ำ ปรับปรุงระบบคลองส่งน้ำของอ่างเก็บน้ำขนาดกลางเพื่อการชลประทานของพื้นที่ ๗๖,๐๐๐ ไร่

(๒) อ่างเก็บน้ำใหม่ สร้างอ่างเก็บน้ำ ๔ แห่ง จากที่มีศักยภาพ ๒๑ แห่ง คือ ห้วยสำราญ ห้วยกระโดน ห้วยกำโทกตอนบน และห้วยกำโทกตอนล่าง เพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทานอีก ๔๓,๕๐๐ ไร่ และบรรเทาน้ำท่วมเขต อ. สำโรงทาบ โดยกักน้ำไว้ได้ ๕๓.๕ ล้าน ม.^๓

(๓) แหล่งน้ำธรรมชาติผิวดิน ปรับปรุงหนองน้ำธรรมชาติ ๑,๑๒๑ แห่ง ภายใน ๕ ปี ตามที่ ร.พ.ช. สำรวจไว้ปี ๒๕๒๔

(๔) แหล่งน้ำใต้ดิน พัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินในบริเวณที่เหมาะสม เน้นเขตชนบท

ค. การวางแผนครอบครัว

(๑) ลดอัตราเกิดจาก ๒๕.๕๒ ต่อพัน ในปี ๒๕๒๔ ให้เหลือ ๒๐.๐ ต่อพัน ในปี ๒๕๒๕ และ ๑๕.๐ ต่อพัน ในปี ๒๕๓๔ ส่วนอัตราตายลดจาก ๔.๔ ต่อพัน ในปี ๒๕๒๔ ให้เหลือ ๔.๐ ต่อพัน ในปี ๒๕๒๕ และ ๓.๕ ต่อพัน ในปี ๒๕๓๔

(๒) มุ่งเพิ่มผู้ใช้บริการวางแผนครอบครัวในช่วง ๒๕๒๕-๒๕๒๕ ให้เพิ่มร้อยละ ๕ ต่อปี

ง. เมืองและชุมชน

(๑) จัดทำผังเมืองรวมของเทศบาลเมืองสุรินทร์ให้เสร็จในปี ๒๕๒๕ พร้อมกับปรับปรุงเทศบัญญัติเกี่ยวกับการก่อสร้างตามผังเมืองรวม รวมทั้งจัดทำแผนของเทศบาลให้สอดคล้องกับแผนจังหวัด

(๒) ยกกระดับสุขาภิบาลกึ่งแอม อ. ปราสาท และสุขาภิบาลระแงง อ. สีขรภูมิ เพื่อเตรียมเป็นเทศบาลตำบล ในช่วงปี ๒๕๓๐-๒๕๓๔

(๓) ยกกระดับสุขาภิบาลท่าตูม เพื่อรองรับและบริการพื้นที่ตอนบนของจังหวัด และพื้นที่ทุ่งกุลาริงให้

จ. บริการสังคม

(๑) การศึกษา

(๑.๑) เชิงปริมาณ

มุ่งขยายบริการระดับก่อนประถมศึกษาให้ได้ร้อยละ	๓๕	ของประชากร
		กลุ่มอายุ
" " ประถมศึกษา	" ๑๐๐	"
" " มัธยมศึกษาต้น	" ๔๔	"
" " มัธยมศึกษาปลาย	" ๓๐	"
" " อาชีวศึกษา	" ๔	"

มุ่งขยายการศึกษานอกโรงเรียนให้ได้ปีละ ๓๕๐,๐๐๐ คน

(๑.๒) เชิงคุณภาพ - เพิ่มอัตราการเลื่อนชั้นในระดับประถมศึกษาจากร้อยละ ๘๗ ในปี ๒๕๒๔ เป็นร้อยละ ๘๗ ในปี ๒๕๒๔ หรือเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๒ ต่อปี

- เพิ่มครุภัณฑ์วิชาชีพต่าง ๆ ในระดับโรงเรียนมัธยม และวิทยาลัยให้ครบทุกสาขา ในปี ๒๕๒๔

(๑.๓) ความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ขยายการศึกษาภาคบังคับถึงชั้น ป. ๖ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบลในปี ๒๕๒๔ และขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาถึงชั้น ม. ๖ ในโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ และกิ่งอำเภอให้ครบในปี ๒๕๒๔ พร้อมทั้งเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษา (ม. ๑-๓) ในระดับตำบลให้ครอบคลุมพื้นที่ทุก ๕ ตำบล ต่อ ๑ โรงเรียน

(๒) การสาธารณสุข

(๒.๑) โรงพยาบาลประจำอำเภอ จัดตั้งให้ครบอีก ๔ อำเภอ และ ๒ กิ่งอำเภอ ภายในปี ๒๕๒๔

(๒.๒) สถานีอนามัย จัดตั้งให้ครบทุกตำบลอีก ๑๖ แห่ง ภายในปี ๒๕๒๔

(๒.๓) บุคคลากร - ให้มีบุคคลากรครบ ๓ คน ต่อ ๑ สถานีอนามัย ภายในปี ๒๕๒๔

- อัตราส่วน แพทย์:พยาบาล:เตียง เป็น:๑:๕:๑๐
ภายในปี ๒๕๒๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของโครงการ

ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตั้งแต่แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑ จนถึงฉบับที่ ๔ ที่ผ่านมานั้น การวางแผนพัฒนามีลักษณะเป็นการวางแผนจากบนลงล่าง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก และร่วมด้วยหน่วยงานปฏิบัติต่าง ๆ (Implementing Agencies) แผนพัฒนา ฯ ดังกล่าวเป็นเพียงแผนในระดับมหภาค (Macro level) ที่กำหนดกรอบ ทิศทางและรูปแบบของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในระดับภูมิภาค (Regional level) เท่านั้น และได้ใช้เป็นพื้นฐานในการจัดทำแผนระดับโครงการ (Project level) โดยหน่วยงานปฏิบัติต่าง ๆ ในส่วนกลาง ซึ่งมีความรับผิดชอบเฉพาะด้านในแต่ละจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีส่วนร่วมน้อยที่สุด หรือไม่มีส่วนร่วมเลยในการวางแผนระดับโครงการในพื้นที่ความรับผิดชอบของตน

การดำเนินงานวางแผนพัฒนา ฯ ในลักษณะดังกล่าว มีจุดอ่อนหลายประการ ที่สำคัญคือ โครงการพัฒนาต่าง ๆ ในแต่ละจังหวัดไม่มีการประสาน (Coordination) หรือผสมผสานกัน (Integration) ทั้งนี้ เพราะโครงการพัฒนาแต่ละด้านถูกกำหนดโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะด้านนั้น ๆ เท่านั้น ทำให้มีโอกาสดังกล่าวจะเกิดการขัดแย้งในด้านการใช้ทรัพยากรและด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาได้ การที่จังหวัดไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควรในการวางแผนโครงการ ทำให้โครงการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ มีโอกาสมากที่จะไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ไม่สอดคล้องกับพื้นฐานทรัพยากร และไม่สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจ-สังคม ของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังทำให้การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานปฏิบัติต่าง ๆ กับทางจังหวัดไม่ดีเท่าที่ควรอีกด้วย

รัฐบาลได้ตระหนักถึงจุดอ่อนดังกล่าวข้างต้นของการวางแผนพัฒนา ฯ และตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องวางแผนพัฒนาฯ ในระดับจังหวัด ให้รับกับแผนพัฒนาในระดับภาคและระดับประเทศ โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบโดยตรง ในการวางแผนดังกล่าว ร่วมกับหน่วยงานปฏิบัติต่าง ๆ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ตั้งสำนักงานจังหวัดขึ้นในปี ๒๕๑๘ เพื่อเป็นหน่วย

งานรับผิดชอบการวางแผนพัฒนาจังหวัด และได้ตั้งคณะกรรมการวางแผนพัฒนาจังหวัด (กพจ.) ขึ้นทำหน้าที่กำกับควบคุมดูแลการวางแผนพัฒนาจังหวัด การวางแผนพัฒนาจังหวัดได้เริ่มอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าแผนพัฒนาจังหวัดที่จัดทำขึ้นนั้น โดยเนื้อหาสาระแล้วเป็นแต่เพียงการเสนอข้อมูลพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ของจังหวัด และรวบรวมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด และโครงการที่กำหนดขึ้นใหม่ที่เห็นว่าจะมีความจำเป็น โดยที่ไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อประเมินอุปสงค์ในการพัฒนา จัดทำโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องผสมผสานกัน และกำหนดกลวิธีและองค์กรที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานพัฒนาตามโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

โดยที่มีความประสงค์ที่จะแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานวางแผนพัฒนาจังหวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จึงดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดใน ๔ จังหวัดทดลองในโครงการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งเป็นโครงการภายใต้โครงการเงินยืมของสมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ (IDA) ขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการวางแผนของเจ้าหน้าที่จังหวัดที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถในการวางแผนและการกำหนดโครงการ ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ และเทคนิควิธีการวางแผนพัฒนาจังหวัด และหารูปแบบและวิธีการการวางแผนที่เหมาะสม เพื่ออบรมเจ้าหน้าที่จังหวัด

ในการดำเนินงานดังกล่าว สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จึงได้เชิญบริษัทที่ปรึกษาเอกชน และหน่วยงานวิชาการของรัฐ ให้ยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อดำเนินงานตามโครงการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดทดลอง ๔ แห่ง คือ เชียงราย ร้อยเอ็ด พิจิตร และสุรินทร์ ซึ่งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาเฉพาะจังหวัดสุรินทร์ ภายในระยะเวลา ๔ เดือน นับตั้งแต่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ถึง ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๕ ผลการศึกษาทั้งหมดได้ประมวลเสนอไว้ในรายงานฉบับนี้ สำหรับรายงานภาคผนวก (Annex) ได้ประมวลเสนอไว้ในรายงานเล่มที่ ๒

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาโครงการนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้มีการทดลองหารูปแบบ (Model) และวิธีการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ดี และเหมาะสมกับภาวะ เศรษฐกิจ-สังคม และความสามารถที่จะนำมาปฏิบัติได้ นอกจากนี้รายงานฉบับนี้ยังจัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์รอง เพื่อให้ได้มาซึ่ง

- (๑) แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ ที่มีคุณสมบัติดังนี้
 - (๑.๑) ก่อให้เกิดการกระจายการบริหาร เพื่อการพัฒนาอย่างมีระบบ
 - (๑.๒) มีวิธีการจัดทำและรูปแบบของแผน ฯ ที่เหมาะสม
 - (๑.๓) มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ของจังหวัด
 - (๑.๔) มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน
 - (๑.๕) อยู่ในแนวทางการพัฒนาประเทศ
- (๒) รูปแบบ (Model) ของแผนพัฒนาจังหวัดที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล ซึ่ง
 - (๒.๑) สามารถนำมาประสานกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ในจังหวัดครบถ้วน
 - (๒.๒) เป็นกลไกการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น
- (๓) คู่มือการวางแผนพัฒนาจังหวัด (Manual) ที่
 - (๓.๑) มีมาตรฐานที่จะยึดถือเป็น "คู่มือในการดำเนินงาน" จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด
 - (๓.๒) ใช้สำหรับ "เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง" ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด
- (๔) การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่จังหวัดในการวางแผนและหรือการจัดทำแผน
 - (๔.๑) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญ
 - (๔.๒) มีความผูกพันและรับผิดชอบต่อแผน ฯ ที่จัดทำขึ้น

ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังกล่าว ผลงานของโครงการ ฯ จะอยู่ในรูปเอกสารรายงานทางวิชาการ ๒ แบบ อันได้แก่ "แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์" และ "คู่มือการวางแผนพัฒนาจังหวัด"

๑.๓ ขอบเขตการศึกษาและดำเนินงานของการจัดทำแผนพัฒนา ฯ

การศึกษาโครงการ ฯ นี้ ครอบคลุมประเด็นและรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่ได้ระบุไว้ในรายงานแผนการปฏิบัติ (Inception Report) ประเด็นที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

- (๑) จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขึ้นใหม่ โดยอาศัยข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแผนงานและรายงานซึ่งมีการศึกษารวบรวมไว้แล้ว และที่อาจศึกษาสำรวจขึ้นใหม่ตามความจำเป็น

(๒) ให้เป็นแผนผสมผสานกิจกรรมการพัฒนา ฯ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาและแนวโน้มนการพัฒนาในอนาคตที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เป้าหมายและกลยุทธ์ทั้งมหภาคและรายสาขา ให้สอดคล้องทั้งในระดับจังหวัด และแผนพัฒนาประเทศ

(๓) ให้เป็นแผนที่บังคับการกระจายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยคำนึงถึงขีดความสามารถ และทรัพยากรของจังหวัด และข้อจำกัดในทางเศรษฐกิจ-สังคม และการปกครอง

(๔) ให้เป็นแผนที่แสดงให้เห็นสาระสำคัญ อันได้แก่ ขนาดการลงทุนที่เป็นไปได้ แผนงานโครงการ และลำดับความสำคัญครอบคลุมช่วงเวลา ๕ ปี (๒๕๒๔-๒๕๒๘) และการเปลี่ยนแปลงตลอดจนแนวโน้มน โดยเฉพาะด้านทรัพยากรและประชากรในช่วง ๑๐ ปี (๒๕๒๔-๒๕๓๓)

(๕) ให้มีการรับรู้ และมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรับผิดชอบในทุกขั้นตอน เพื่อความรู้ความเข้าใจกระบวนการวางแผนตั้งแต่นั้น

๑.๔ เงื่อนไขในการวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์

ในการวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ คณะผู้ทำการศึกษาของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ตระหนักดีว่า แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์เป็นการกำหนดแนวทางการเปลี่ยนแปลงในสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนชาวสุรินทร์ โดยที่รัฐเป็นผู้ริเริ่มขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวการเปลี่ยนแปลงในระดับท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้แผนพัฒนาของจังหวัดสุรินทร์มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง อยู่ในวิสัยที่ผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน สามารถดำเนินการได้ ดังนั้น ความเป็นไปได้ของแผนจะถูกกำหนดจากการยอมรับของประชาชน การสนับสนุนจากรัฐบาล และความสะดวกในการนำไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจัยทั้ง ๓ ประการนี้ขึ้นอยู่กับว่า แผนที่ถูกกำหนดออกมานั้นมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ ตลอดจนเงื่อนไขข้อกำหนดที่เป็นอยู่มากน้อยเพียงใดเป็นสำคัญ

จากการศึกษาสภาพโดยทั่วไปของจังหวัดสุรินทร์ คณะผู้ศึกษามีความเห็นว่าการวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ จะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์และเงื่อนไขที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) การพัฒนาจังหวัดสุรินทร์จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากรัฐบาลอย่างมาก ดังนั้น แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ควรมีความสอดคล้องกับนโยบายหลักของรัฐบาล

(๒) ในการวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์นั้น ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีความประสงค์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางของโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถเข้าร่วมดำเนินการได้อย่างสัมฤทธิ์ผลก็ตาม แต่ในขั้นของการกำหนดแนวทางการพัฒนาจังหวัดโดยส่วนรวม ยังต้องเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องเป็นฝ่ายเริ่ม และกำหนดในระดับจังหวัด และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในระดับท้องถิ่น ซึ่งประชาชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงอย่างไรก็ตาม แนวทางการพัฒนาจังหวัดโดยส่วนรวมนั้น จะต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดด้วย

(๓) การกำหนดแนวทางและเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงตามแผนพัฒนาจังหวัด ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังนั้น จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของสภาพธรรมชาติ กำลังความสามารถในการลงทุน และผลตอบแทนที่ประชาชนจะได้รับ เป็นปัจจัยสำคัญ

(๔) บริเวณพื้นที่ในเขตจังหวัดสุรินทร์บางแห่ง โดยเฉพาะเขตพื้นที่ชายแดนได้รับความสำคัญจากรัฐบาลในลำดับสูง ภายใต้นโยบายเพื่อความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการเมืองระหว่างประเทศ อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศโดยส่วนรวม ดังนั้นการกำหนดแนวทางการพัฒนาจังหวัดในเขตพื้นที่เหล่านี้จำเป็นต้องยึดถือนโยบายของผู้รับผิดชอบในพื้นที่เป็นหลักในการวางแผน

ดังนั้น การวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ของคณะผู้ศึกษาจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขทั้ง ๔ ประการดังกล่าว เพื่อให้แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ของจังหวัดมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

๑.๔ แนวนโยบายของรัฐในการพัฒนาจังหวัด

รัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายในการพัฒนาจังหวัดไว้ในแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ หลายแผน แต่ที่เน้นหนักและให้ความสำคัญมากที่สุดแก่แผนจังหวัด ได้แก่ แผนพัฒนาชนบทยากจน ซึ่งรัฐบาลมีความประสงค์ที่จะพัฒนาฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท โดยเฉพาะเขตชนบทยากจน ให้พออยู่พอกิน และมีบริการพื้นฐานขั้นต่ำอย่างทั่วถึง ช่วยยกระดับความสามารถของประชาชน ให้สามารถแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือตัวเองได้

นอกจากจะได้กำหนดเป็นแนวนโยบายพัฒนาชนบทแล้ว รัฐบาลยังได้กำหนดแนวทาง และวัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐอีก ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

(๑) ด้านการผลิต มุ่งส่งเสริมให้มีการเพิ่มผลผลิตโดยใช้ต้นทุนต่ำ ใช้เทคนิคง่าย ๆ ที่ประชาชนสามารถทำได้เอง ทั้งในด้านแรงงานและปัจจัยที่ใช้ในการผลิต เพื่อให้ประชาชนมีรายได้ และฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรืออย่างน้อยก็พอมีพอกิน

(๒) ด้านสาธารณสุข เน้นการยกระดับสุขภาพอนามัยของประชาชนให้สูงขึ้น ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง สามารถในการประกอบอาชีพ

(๓) ด้านการศึกษา มุ่งปรับระบบการศึกษาให้เหมาะสม และขยายบริการด้านการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน ทั้งในด้านการประกอบอาชีพ ด้านความเป็นอยู่ และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

(๔) ด้านบริการพื้นฐาน มุ่งให้บริการเข้าถึงเขตชนบทต่าง ๆ อย่างน้อยในระดับตำบล จากแนวนโยบายเหล่านี้ พอสรุปได้ว่า รัฐบาลได้ให้ความสำคัญไปในพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะชนบทยากจน โดยพยายามที่จะเพิ่มผลผลิตเพิ่มรายได้ขยายบริการพื้นฐาน และบริการทางสังคม ฉะนั้น ในการวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ นอกจากจะเน้นแนวทางการพัฒนาโดยส่วนรวมแล้ว ยังจะต้องให้ความสำคัญแก่บริเวณพื้นที่ยากจนภายในจังหวัดด้วย

๑.๖ แนวทางการพัฒนาที่เป็นมา

แนวทางการพัฒนาชนบทในอดีตนั้น เป็นไปในรูปของการสงเคราะห์ ทยอยยื่นให้แก่ชาวชนบท เป็นส่วนมาก และมุ่งเน้นการให้บริการพื้นฐานเป็นหลัก เช่น ถนน ไฟฟ้า ชลประทาน ฯลฯ ซึ่งได้รับการขยายตัวไปมาก และยังคงขยายตัวต่อไปตามกำลังงบประมาณ ในด้านการผลิตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้เชื้ออำนวยการให้เครดิตทางการเกษตรเท่าที่จะจัดสรรได้ และยังมีส่วนช่วยในด้านการตลาด โดยการพยุงราคาข้าว นอกจากนี้ในระยะแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๔ ที่ผ่านมา รัฐบาลก็ได้ริเริ่มโครงการสร้างงานในชนบท (กสช.) โดยเน้นการว่าจ้างแรงงานให้ท้องถิ่นเพื่อจัดการปรับปรุงบริการพื้นฐานในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และประชาชนเป็นผู้กำหนดโครงการความต้องการขึ้นเอง ซึ่งงานเหล่านี้มีส่วนช่วยให้มีการปรับปรุงถนน สะพาน บ่อน้ำ และบริการสาธารณสุขอื่น ๆ

ถึงแม้ว่ารัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในการให้บริการพื้นฐานอยู่แล้วก็ตาม บริเวณส่วนใหญ่ จังหวัดสุรินทร์ยังขาดแคลนบริการพื้นฐานเหล่านี้ยิ่งมาก และประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังอยู่ในฐานะที่จะต้องพึ่งตนเอง มีรายได้ต่ำ และมีความเสี่ยงจากการเพาะปลูกอันเนื่องมาจากการผันแปรของลมฟ้าอากาศอยู่มาก

อย่างไรก็ดี การขยายบริการพื้นฐานก็จำเป็นต้องมีต่อไป และโครงการในลักษณะ กสข. ซึ่งรัฐบาลได้เริ่มมานั้น ได้สร้างความคาดหวังให้กับประชาชนไปแล้ว คงจะต้องดำเนินต่อไป เพียงแต่ปรับปรุงและกำหนดแนวทางการดำเนินการให้ได้ประโยชน์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นไปอีก

๑.๗ ขั้นตอนในการวางแผนพัฒนาจังหวัด

ในการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนั้น คณะผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนดังนี้

(๑) ศึกษาสภาพพื้นฐานของจังหวัดและนโยบายการพัฒนาของรัฐ

(๑.๑) ทำการสำรวจเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ทรัพยากร ได้แก่ ประชากร และการตั้งถิ่นฐาน ทรัพยากร ดิน น้ำ เหมืองแร่ และป่าไม้ งานก่อสร้าง เช่น ถนน รถไฟ สาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่มีอยู่ การบริการ การศึกษา สาธารณสุข บริการด้านความปลอดภัย ตลอดจนการบริการด้านข่าวสารต่าง ๆ ในด้านเศรษฐกิจและการค้า ได้สำรวจการบริการ การขนส่ง การตลาด และแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประเมินและกำหนดโอกาสในการพัฒนาความเป็นอยู่ และการยกระดับรายได้ที่พอจะเป็นไปได้

(๑.๒) ทำการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการพัฒนาขององค์กรต่าง ๆ ในภาคเอกชนและรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจหน้าที่และขีดความสามารถของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและองค์กรในระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดขีดความสามารถในการบริหารการพัฒนา นอกจากนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์ทิศทางในการพัฒนาของรัฐบาล โดยพิจารณาจากการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานและประเภทของงาน เพื่อประเมินว่าเป็นไปในทิศทางที่จะยกระดับความเป็นอยู่และรายได้ของประชาชนได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ที่สถาบัน ๆ ได้ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น การให้สิทธิในที่ดิน การกำหนดโควตา และการเคลื่อนย้ายผลผลิตต่าง ๆ ที่มีผลต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในจังหวัดนี้

(๑.๓) ทำการศึกษาและทำความเข้าใจในสาระของนโยบายของรัฐบาล และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่บางแห่ง เช่น พื้นที่ชายแดนอันจะมีผลต่อการสนับสนุน หรือเป็นเงื่อนไขต่อแผนพัฒนาที่จะกำหนดขึ้น

(๑.๔) ทำการสำรวจสถานะการยังชีพและระดับรายได้รายจ่ายของประชาชน และทำการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชน เพื่อกำหนดระดับและแหล่งที่มาของรายได้ขั้นต่ำที่เพียงพอต่อการยังชีพของประชาชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดเป้าหมาย และแนวทางในการปรับปรุง ยกระดับความเป็นอยู่และรายได้ของประชาชนส่วนใหญ่

(๒) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาในช่วงของแผนพัฒนา

จากการวิเคราะห์สภาพพื้นฐานของจังหวัด และนโยบายการพัฒนาของรัฐ สถาบัน ฯ ได้ทำการวิเคราะห์โอกาสในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพิ่มขึ้น และ หรือเพิ่มผลผลิตจากทรัพยากรเหล่านั้น ตามสภาพที่พอเป็นไปได้ โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของธรรมชาติ และความคุ้มค่าต่อประชาชนในการลงทุน เพื่อที่จะเพิ่มผลผลิตดังกล่าว ทั้งนี้ ในเงื่อนไขของระบบและสภาพตลาดที่พอเป็นไปได้ จากการศึกษาทรัพยากรในด้านต่าง ๆ แล้ว พอที่จะกำหนดเค้าโครงและทิศทางในการเปลี่ยนแปลงในด้านต่อไปนี้

(๒.๑) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในทางเศรษฐกิจที่เป็นไปได้ในช่วงของแผนพัฒนา

(๒.๒) เป้าหมายในการขยายการผลิตและรายได้ส่วนรวมของจังหวัด และรายได้ต่อครอบครัว

(๒.๓) เป้าหมายการขยายตัวในสาขาต่าง ๆ กล่าวคือ สาขาเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ

(๒.๔) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาในพื้นที่ตามโซนการใช้ที่ดินต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย การผลิต ระดับรายได้ และบริการพื้นฐานที่ควรจะต้องจัดสรรให้

(๓) การกำหนดแผนงานหลักในการพัฒนา

เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวไว้ในข้อ ๒ ก็จะได้แยกแผนงานหลักในการพัฒนา ซึ่งจะประกอบด้วยลักษณะของงานที่สำคัญ ๆ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- (๓.๑) ด้านการเพาะปลูก และการใช้ที่ดิน
- (๓.๒) การปรับปรุงการปศุสัตว์
- (๓.๓) การปรับปรุงด้านการประมง
- (๓.๔) การพัฒนาการอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
- (๓.๕) การปรับปรุงด้านการสาธารณสุข
- (๓.๖) การปรับปรุงด้านการศึกษา
- (๓.๗) แผนงานด้านความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน

ในการนี้ จะได้จัดแผนงานและขอบเขตในการพัฒนา ตลอดจนลำดับความสำคัญ ก่อนหลังในการพัฒนา

(๔) การดำเนินการตามแผนพัฒนา

ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ นั้น จะได้กำหนดขั้นตอนเป็นช่วง ๆ เพื่อเหมาะสมกับกำลัง ปัจจัย และเวลาที่ต้องใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ โดยแยกเป็นแผนงานในระยะสั้น (๕ ปี) และแผนงานในระยะยาว ซึ่งจะเป็นแผนชี้นำ ซึ่งสามารถทำได้เพียงแต่การกำหนดการเตรียมการไว้เท่านั้น

ในการดำเนินการตามแผนนั้น จะได้ทำการเสนอแนะบทบาทขององค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับกระทรวงทบวงกรม ตลอดจนองค์กรในท้องถิ่นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนา

ในการเสนอแผนดำเนินการนั้น จะได้กำหนดจำนวนงบประมาณ ค่าใช้จ่าย และแหล่งที่มาของเงินทุน เพื่อเป็นปัจจัยที่จะใช้ในการพัฒนาในระยะสั้น

(๕) การคาดการณ์สภาพเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด เมื่อสิ้นแผนพัฒนา

จากการศึกษา ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะและแผนงานต่าง ๆ คณะผู้ศึกษาจะได้พิจารณาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคม เศรษฐกิจ เมื่อสิ้นแผนพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับความเป็นอยู่และรายได้ของประชาชน ในกรณีที่มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาที่เสนอกับการดำเนินการตามแนวเดิมที่เป็นอยู่

๒.๑ สภาพพื้นที่และทรัพยากร

(๑) ลักษณะพื้นที่

จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ทั้งหมด ๘,๗๘๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕.๔๔ ล้านไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๑ อำเภอ กับอีก ๒ กิ่งอำเภอ ขนาดพื้นที่ในแต่ละอำเภอแตกต่างกันไป ตั้งแต่ ๓๔๓ ตารางกิโลเมตร ในอำเภอสำโรงทาบ ถึง ๑,๓๑๐ ตารางกิโลเมตร ในอำเภอสังขะ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบร้อยละ ๘๗.๑๕ สลับกับพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด (Rolling Plain) ร้อยละ ๑๐.๕๔ ส่วนพื้นที่ภูเขาอยู่เพียงร้อยละ ๒.๒๖ ของพื้นที่จังหวัด

(๑.๑) บริเวณที่ราบ อยู่ทางตอนกลางและตอนเหนือของจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ เขต อ. เมืองสุรินทร์ อ. จอมพระ อ. ศิขรภูมิ อ. สำโรงทาบ อ. ปราสาท กิ่ง อ. ลำดวน ตลอดจน อ. ท่าตูม และ อ. ขุขันธ์บุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของที่ราบทุ่งกุลาร้องไห้ พื้นที่ทั้งหมด ๗,๖๕๕.๔๕ กม.^๒ หรือ ๔,๗๘๐,๐๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๕ ของพื้นที่จังหวัด

(๑.๒) บริเวณลูกคลื่นลอนลาด อยู่ถัดมาทางตอนเหนือของพื้นที่ภูเขา ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของ อ. สังขะ กิ่ง อ. บัวเชด อ. กาบเชิง อ. รัตนบุรี และ อ. ท่าตูม มีพื้นที่ทั้งหมด ๕๓๐.๐๕ กม.^๒ หรือ ๔๘๑,๒๘๑.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๔ ของพื้นที่จังหวัด

(๑.๓) บริเวณภูเขา หรือที่ลาดเชิงเขา บริเวณนี้ส่วนใหญ่อยู่ติดกับชายเขตแดน กัมพูชา ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของกิ่ง อ. บัวเชด อ. สังขะ และ อ. กาบเชิง ซึ่ง อ. เหล่านี้ มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๔๘.๔๒ กม.^๒ หรือ ๑๒๔,๐๑๒.๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๖ ของพื้นที่จังหวัด

(๒) สภาพดินเพื่อการเกษตร

ลักษณะดินส่วนใหญ่มีกำเนิดมาจากดินตกตะกอนของแม่น้ำเก่า (Old riverine alluvium) มีจำนวนร้อยละ ๘๑ ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นดินร่วนปนทรายที่มีความสามารถการระบายน้ำค่อนข้างดี ประกอบด้วย ๒๔ ชุดดิน ชุดดินที่มีมากได้แก่ ชุดดินร้อยเอ็ดร้อยละ ๔๐ ชุดดินโคราชร้อยละ ๒๒ และชุดดินน้ำพองร้อยละ ๓ ส่วนอีกประมาณร้อยละ ๕ ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นดินตกตะกอนแม่น้ำรุ่นใหม่ (Recent alluvium) เป็นดินเหนียวปนดินร่วนที่ระบายน้ำได้เลวถึงดี และดินที่เหลืออีกประมาณ

ร้อยละ ๓ เป็นดินเชิงเขาและดินกรด จากผลการวิเคราะห์ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ปรากฏว่าดินส่วนนี้ มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวประมาณ ๒.๔ ล้านไร่ ปลูกพืชไร่ ๒.๘๕ ล้านไร่ โดยมีอัตราส่วน ความเหมาะสมดังแสดงในตารางที่ ๒.๑

ในการพิจารณารายละเอียดของลักษณะดิน มีข้อสรุปที่สำคัญ ๒ ประการคือ ประการแรกลักษณะดินส่วนใหญ่ของจังหวัดสุรินทร์เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้ผลผลิตต่ำ ประการที่สอง ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำมาก ทำให้เกิดปัญหาความชื้นในดินต่ำ ส่งผลให้เกิดความเสียหายในต้นฤดูการเพาะปลูก โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลาานกว่า ๗ วันขึ้นไป กรณีเช่นนี้ปรากฏขึ้นบ่อยครั้งในสภาพภูมิอากาศ บริเวณทางอีสานตอนใต้

(๓) สภาพภูมิอากาศและแหล่งน้ำ

ปริมาณฝนโดยเฉลี่ยทั้งจังหวัด ๑,๒๘๐.๕ มม/ปี แต่ปริมาณฝนตกเฉลี่ยในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ มีความแตกต่างกันสูงมาก คืออยู่ระหว่าง ๘๐๔-๑,๔๖๒ มม. บริเวณที่มีปริมาณฝนต่ำได้แก่ เขตอำเภอสำโรงทาบ สังขะ ปราสาท และศีขรภูมิ บริเวณที่มีฝนตกชุกได้แก่ เขตอำเภอชุมพลบุรี ท่าตูม รัตนบุรี เมือง จอมพระ จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยตลอดปี ๑๘๐ วัน ส่วนใหญ่ฝนตกอยู่ในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ประมาณร้อยละ ๘๘ ของปริมาณทั้งหมด ช่วงที่มีฝนตกหนักที่สุดได้แก่ เดือนกันยายน ปริมาณฝนประมาณร้อยละ ๒๔ ของปริมาณฝนทั้งหมดตลอดทั้งปี จากลักษณะสภาพฝนเช่นนี้เป็นตัวกำหนดให้มีฤดูการเพาะปลูกได้เพียงฤดูเดียว โดยอาศัยน้ำฝนเท่านั้น สำหรับปริมาณน้ำฝนโดยทั่วไปเพียงพอต่อการเพาะปลูก จะมีปัญหาเฉพาะในกรณีเกิดภาวะทิ้งช่วง ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม อันเป็นฤดูตกกล้า จำนวนวันฝนตกในเดือนดังกล่าวโดยเฉลี่ย ๑๗ วัน แต่การกระจายตามพื้นที่ฝนตกนั้น มีตั้งแต่ ๑๐ วัน ถึง ๒๒ วัน ในสภาวะเช่นนี้บางปีความถี่ของฝนอาจผันแปรได้ ทำให้การตกกล้าอาจต้องล่าช้าไป ข้าวที่ปลูกในปีนั้นเจริญไม่เต็มที่ การออกรวงไม่สมบูรณ์ ทำให้ผลผลิตต่ำ ดังผลที่ปรากฏจากสถิติ พบว่า ผลผลิตข้าวระหว่างปีที่ฝนดี และฝนไม่ดีมีความแตกต่างกันถึงร้อยละ ๒๔-๓๐ ดังแสดงในตารางที่ ๒.๒

ปัญหาอีกประการหนึ่งอันเนื่องมาจากฝน คือ ปริมาณฝนในปลายฤดู ระหว่างเดือนกันยายน-ตุลาคม ในบางปีปริมาณฝนมาก แต่ตกในช่วงเวลาสั้น ทำให้เกิดน้ำหลากฉับพลัน ก่อความเสียหายแก่น้ำข้าว และในบางบริเวณที่ไม่สามารถระบายน้ำได้ทันจะเกิดน้ำท่วม ทำความเสียหายต่อพื้นที่เพาะปลูกทั้งบริเวณ

ตารางที่ ๒.๑ พื้นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก

พื้นที่/ความเหมาะสม	ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว	ความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่
พื้นที่ทั้งหมด	๒.๔ ล้านไร่	๒.๘๕ ล้านไร่
ความเหมาะสมสูง	๕๓.๕๖%	๑๕.๖๕%
ความเหมาะสมปานกลาง	๓๘.๗๕%	๗๕.๗๐%
ความเหมาะสมต่ำ	๗.๖๕%	๘.๖๕%

ตารางที่ ๒.๒ เปรียบเทียบผลผลิตข้าว

ปี	ผลผลิตเฉลี่ย (กก/ไร่)	ลักษณะฝน (มม.)
<u>ฝนแล้ง</u>		
๒๕๑๖	๑๒๘	๔๘๔
๒๕๒๐	๑๔๑	๑,๐๖๔
<u>ฝนดี</u>		
๒๕๑๔	๒๐๕	๑,๔๕๒
๒๕๒๑	๑๗๔	๑,๖๓๓

(๔) ทรัพยากรน้ำ

จากการคำนวณพื้นที่แหล่งรับน้ำและปริมาณน้ำ สามารถแบ่งบริเวณพื้นที่รับน้ำออกได้ ๔ บริเวณ ปริมาณน้ำรวมเฉลี่ยปีละ ๑๐,๕๐๓.๔ ล้าน ม^๓ จำแนกออกได้ในตารางที่ ๒.๓

แม้ว่าปริมาณน้ำฝนในแหล่งรับน้ำจะมีปริมาณมาก แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ มีความลาดชันสูง และความสามารถในการอุ้มน้ำของดินต่ำ ตลอดจนพื้นที่ป่าไม่มีจำกัด ทำให้พื้นที่รับน้ำทั้งหมดไม่สามารถเก็บกักน้ำได้โดยธรรมชาติ น้ำทั้งหมดจะถูกระบายลงสู่แม่น้ำมูล และแม่น้ำโขง

ตารางที่ ๒.๓ ปริมาณทรัพยากรน้ำ

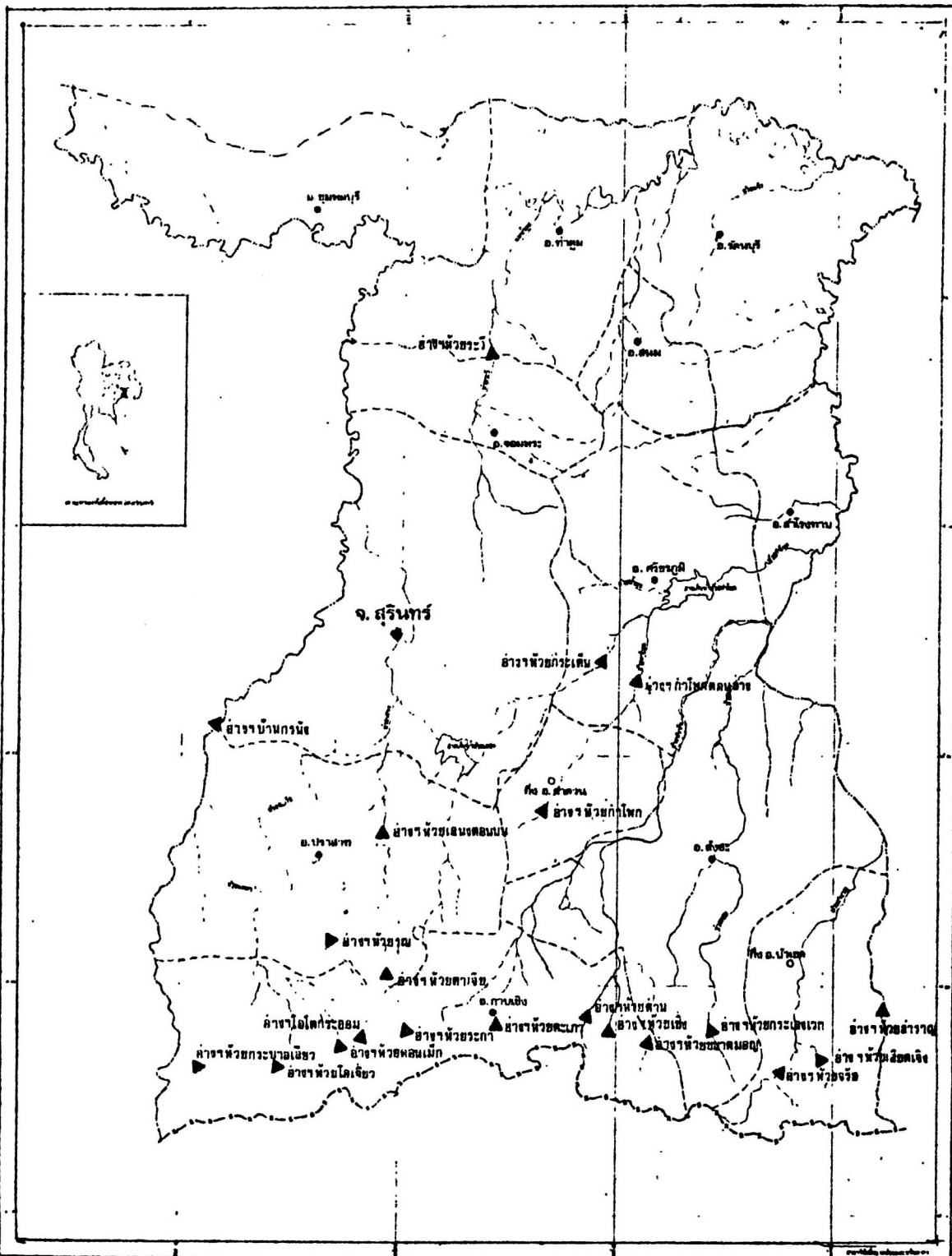
แหล่งน้ำ	พื้นที่รับน้ำ (กม. ^๒)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม./ปี)	ปริมาณน้ำ (ล้าน ม. ^๓)
๑. ห้วยสำราญ	๗๖๑.๐๓	๑,๐๕๐.๕๗	๘๒๖.๐๒
๒. ห้วยทับทัน	๓,๒๐๕.๒๐	๑,๐๕๐.๕๗	๓,๓๗๒.๗๗
๓. ห้วยลำชี	๒,๓๔๓.๖๗	๑,๑๘๐.๖๐	๒,๗๖๖.๕๓
๔. แม่น้ำมูล	๒,๕๑๑.๖๕	๑,๓๖๑.๗๓	๓,๕๑๗.๖๕
รวม	๘,๕๓๑.๕๕	-	๑๐,๕๐๓.๙๐

สำหรับการสร้างอ่างเก็บน้ำไว้ใช้นั้นมีบริเวณจำกัด จากการสำรวจโดยกรมชลประทาน พบว่า นอกจากอ่างเก็บน้ำที่มีอยู่แล้ว ๔ อ่าง สามารถเก็บกักน้ำได้ประมาณ ๗๕.๒๖ ล้าน ม.^๓ แล้ว ยังมีบริเวณที่สามารถสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลางได้อีก ๒๑ แห่ง ดังแสดงในแผนที่ ๒.๑ ความจุสามารถเก็บน้ำได้ประมาณ ๒๕๓ ล้าน ม.^๓ ช่วยให้มีพื้นที่ชลประทานสำหรับการเพาะปลูกอีก ๑๕๐,๐๐๐ ไร่ รวมกับพื้นที่ชลประทานเดิม ๗๕,๐๐๐ ไร่ เป็น ๒๒๕,๐๐๐ ไร่ หรือประมาณร้อยละ ๕ ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งจังหวัด

นอกจากโอกาสการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลางดังกล่าวแล้ว ยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติในรูปของหนองน้ำธรรมชาติ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปตามสภาพของภูมิประเทศที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด หนองน้ำธรรมชาติเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่อาจจะเก็บกักน้ำได้ตลอดปี แต่สามารถปรับปรุงทำการขุดลอกเพิ่มปริมาณการเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค และการเลี้ยงสัตว์น้ำตลอดจนเป็นแหล่งน้ำสำรองเพื่อการตกกล้าในภาวะเกิดฝนทิ้งช่วง

(๕) ทรัพยากรเศรษฐกิจ

(๕.๑) ป่าไม้ จากพื้นที่ป่าไม้ที่กรมป่าไม้จำแนกไว้เป็นพื้นที่ป่า พ.ศ. ๒๕๐๖ มีประมาณ ๑.๕๔ ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ ๓๔ ของพื้นที่จังหวัด แบ่งเป็นพื้นที่ป่าสงวน ๑.๐๕ ล้านไร่ ป่าสัมปทาน ๐.๗๕ ล้านไร่ แต่จากภาพถ่ายดาวเทียมปี ๒๕๒๑ ปรากฏว่าพื้นที่ป่าสมบูรณ์มีเหลือเพียง ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๕ ของพื้นที่จังหวัดเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรป่าไม้ลดลงอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันมีการปลูกป่าทดแทนอยู่ประมาณ ๔๐,๐๐๐ ไร่ และขณะเดียวกันกับป่าสัมปทาน

รูปที่ ๒.๑ โครงข่ายการขยายบริการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสุรินทร์
Figure

IN
Scale 1 : 200,000

▲ ศึกษาศูนย์

โครงการศึกษาและ
จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สุรินทร์
PILOT PLANNING STUDIES PROJECT FOR SURIN PROVINCE

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
IHR AND INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGICAL RESEARCH (ISTR)

ก็ยังมีอยู่ ปี ๒๕๒๓-๒๕๒๔ ปริมาณไม้ตัดออก ๓๐,๐๐๐ ม^๓ ยังไม่รวมกับการบุกรุกแผ้วถางในบริเวณอื่น ในแนวโน้มนั้นเห็นได้ว่าทรัพยากรป่าไม้เหลืออยู่น้อยมาก มูลค่าผลผลิตเพียงร้อยละ ๑ ของผลผลิตมวลรวมจังหวัด โดยเหตุที่บริเวณป่าไม้ที่เหลืออยู่ตั้งอยู่ในเขตลุ่มแหลมต่อความมั่นคงชายแดนกับพม่า คาดว่านโยบายของรัฐบาลคงจะต้องสงวนรักษาพื้นที่ป่าบริเวณนี้เอาไว้เพื่อสนองนโยบายความมั่นคงต่อไป

(๕.๒) ทรัพยากรธรณี ในปัจจุบันยังไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีทรัพยากรธรณีที่สำคัญต่อการนำมาใช้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนอกจาก หิน และทราย สำหรับการก่อสร้างเท่านั้น ส่วนน้ำใต้ดินก็มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการนำขึ้นมาใช้เพื่อการเพาะปลูก

๒.๒ ประชากร การตั้งถิ่นฐานและบริการทางสังคม

(๑) ประชากร

ในปี ๒๕๒๔ จังหวัดสุรินทร์มีประชากรทั้งหมด ๑,๐๖๔,๖๔๐ คน ความหนาแน่นประชากรโดยเฉลี่ย ๑๒๑ คน/กม^๒ อัตราการเพิ่มประชากรช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา (๒๕๑๔-๒๕๒๔) เฉลี่ยร้อยละ ๓.๓๗ ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๒.๒๕ อาศัยอยู่ในเขตชนบท ส่วนที่เหลืออาศัยอยู่ในเขตเมือง ซึ่งประกอบด้วย เทศบาลเมือง ๑ แห่ง และสุขาภิบาล ๑๐ แห่ง ในเขตเทศบาลเมืองมีประชากร ๓๔,๓๑๔ คน หรือร้อยละ ๓.๒๒ ในเขตสุขาภิบาล มีประชากร ๔๘,๑๕๗ คน หรือร้อยละ ๔.๕๓

การกระจายตัวของประชากรเทียบตามความหนาแน่น ปรากฏว่า บริเวณที่มีประชากรหนาแน่นได้แก่ บริเวณตอนกลางของจังหวัด ซึ่งเป็นที่ราบสำหรับการเพาะปลูก อยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอจอมพระ อำเภอนาทม อำเภอรัตนบุรี อำเภอศีขรภูมิ และอำเภอปราสาท ความหนาแน่นเฉลี่ยประมาณ ๑๘๖ คน/กม^๒ ส่วนบริเวณทางตอนใต้ของจังหวัดซึ่งเป็นที่ลูกคลื่นลอนลาด และที่เชิงเขา ความหนาแน่นค่อนข้างต่ำ ประมาณ ๖๗ คน/กม^๒ ได้แก่ อำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง กิ่งอำเภอลำควน และกิ่งอำเภอบัวเซต ส่วนบริเวณที่ราบทุ่งกุลาร้องไห้ ความหนาแน่นประมาณ ๗๐ คน/กม^๒ ได้แก่ อำเภอชุมพลบุรี และอำเภอนาทม บางส่วน

เมื่อเทียบจำนวนประชากรกับพื้นที่เพาะปลูกในปัจจุบัน ซึ่งมีพื้นที่ร้อยละ ๗๔ ของพื้นที่จังหวัด ปรากฏว่าพื้นที่เพาะปลูกต่อประชากรมี ๓.๘๑ ไร่/คน เปรียบเทียบกับความต้องการมีรายได้จากการเพาะปลูกในสภาพปัจจุบัน ต้องการพื้นที่ ๓.๗๒ ไร่/คน จะเห็นได้ว่าสัดส่วนที่ดิน

เพาะปลูกต่อประชากรใกล้เคียงจุดที่ดินจะไม่พอทำกินแล้ว ดังจะได้กล่าวต่อไปในหัวข้อ ๒.๔ เรื่อง เศรษฐกิจชนบท

จากการวิเคราะห์อัตราการเพิ่มประชากรในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา พบว่า อัตราการเพิ่มประชากรของจังหวัดสุรินทร์มีการผันแปรค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในช่วงปี ๒๕๑๔-๒๕๑๙ อัตราการเพิ่มประชากรอยู่ระหว่างร้อยละ ๑.๔๔-๑๑.๑๖ ต่อปี และในปี ๒๕๑๙ อัตราการเพิ่มประชากรมีค่าร้อยละ ๑.๘๘ แต่สำหรับช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๒๔ อัตราการเพิ่มประชากรไม่ผันแปรมากนัก กล่าวคือ อัตราการเพิ่มอยู่ระหว่างร้อยละ ๑.๔๘-๓.๔๕ ต่อปี

การผันแปรของอัตราการเพิ่มในช่วง ๒๕๑๔-๒๕๑๙ นั้น ส่วนใหญ่เนื่องมาจากการผันแปรในด้านกำรอพยพ เช่น ในปี ๒๕๑๕ และปี ๒๕๑๗ มีการอพยพย้ายเข้าถึงร้อยละ ๑๑.๕๗ และร้อยละ ๓.๖๒ ทำให้อัตราการเพิ่มประชากรสูงเป็นร้อยละ ๑๑.๐๑ และร้อยละ ๖.๑๖ ตามลำดับ ส่วนในปี ๒๕๑๙ มีการอพยพย้ายออกร้อยละ ๔.๑๗ ทำให้อัตราการเพิ่มประชากรลดลงเหลือร้อยละ ๑.๘๘ สำหรับในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๒๔ นั้น อัตราการอพยพลดต่ำลงมาก ทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรทั้งหมดไม่ผันแปรมากนัก จากการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประชากร สามารถสรุปได้ดังนี้

(๑.๑) อัตราการเกิดมีแนวโน้มลดต่ำลงจาก ๓๑ ต่อพัน ในช่วงปี ๒๕๑๕-๒๕๑๙ หรือ ๒๕ ต่อพัน ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๒๔ ส่วนอัตราการตายก็มีแนวโน้มลดต่ำลงจาก ๖.๒ ต่อพัน เหลือ ๕.๐ ต่อพัน ในช่วงเวลาเดียวกัน ฉะนั้น ในปัจจุบันกล่าวได้ว่าอัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติอยู่ประมาณ ๒๐ ต่อพัน หรือร้อยละ ๒ ต่อปี

(๑.๒) อัตราการอพยพในช่วงปี ๒๕๑๕-๒๕๑๙ อัตราการอพยพเข้า-ออกค่อนข้างสูง โดยเฉพาะร้อยละ ๑.๔ ต่อปี ส่วนในช่วง ๒๕๒๐-๒๕๒๔ อัตราการอพยพเข้า-ออก ลดต่ำลงเหลือประมาณร้อยละ ๐.๔๖ ต่อปี ที่เป็นเช่นนี้เพราะในระยะต้นยังมีที่ดินให้บุกเบิกเข้ามาจับจองอยู่มาก ส่วนในระยะต่อมาบริเวณที่ดิน โดยเฉพาะทางตอนใต้ และทุ่งกุลาร้องไห้ ถูกจับจองไปเกือบหมด ทำให้การอพยพเข้า-ออก ลดต่ำลง สำหรับในระยะ ๒ ปี ที่ผ่านมา คือ ๒๕๒๓ และ ๒๕๒๔ อัตราการอพยพย้ายเข้าร้อยละ ๑.๖๒ และร้อยละ ๐.๗๐ ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นการอพยพเข้ามาสู่อำเภอปราสาท และอำเภอท่าตูม

(๑.๓) ในการคาดคะเนแนวโน้มอัตราการเพิ่มประชากรสำหรับอนาคต ได้แยกพิจารณาแนวโน้มของอัตราการเกิด อัตราการตาย และอัตราการอพยพ ดังนี้

(๑.๓.๑) อัตราการเกิด ในช่วง ๒๕๒๕-๒๕๒๙ อัตราการเกิดจะไม่เกินกว่าร้อยละ ๒.๕ ต่อปี ตามแนวโน้มที่ผ่านมา ทั้งนี้ โดยคาดว่านโยบายประชากรในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ ๕ ยังไม่มีผลกระทบมากนัก แต่สำหรับในช่วง ๒๕๓๐-๒๕๓๔ คาดว่า นโยบายประชากรที่ได้เริ่มปฏิบัติมาจะมีผลมากขึ้น อัตราการเกิดจะไม่เกินกว่าร้อยละ ๒.๐ ต่อปี

(๑.๓.๒) อัตราการตาย คาดว่าจะลดลงจากร้อยละ ๐.๔๔ ในปี ๒๕๒๔ เหลือเป็นร้อยละ ๐.๔๐ และร้อยละ ๐.๓๕ ในช่วงปี ๒๕๒๕-๒๕๒๙ และ ๒๕๓๐-๒๕๓๔ ตามลำดับ

(๑.๓.๓) อัตราการอพยพเข้า-ออก คาดว่าจะคงอยู่ในอัตราร้อยละ ๐.๑๐ ในช่วง ๑๐ ปี ข้างหน้า ทั้งนี้ เนื่องจากบริเวณที่ดินที่จะบุกเบิกได้ถูกจับจองไปเกือบจะหมดแล้ว จากข้อกำหนดทั้ง ๓ ข้างต้น การเพิ่มประชากรของจังหวัดสุรินทร์ จะอยู่ในอัตราร้อยละ ๒.๐ ต่อปี ในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๕ และร้อยละ ๑.๗๕ ต่อปี ในช่วงเวลา ๒๕๓๐-๒๕๓๔ โดยมีจำนวนประชากรและความหนาแน่นในปีต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ ๒.๔

อนึ่งการเพิ่มประชากรในอัตราที่ลดลงเช่นนี้จะทำให้โครงสร้างอายุของประชากรเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอัตราการพึ่งพิงของประชากร แต่อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์อัตราการพึ่งพิงนั้น ไม่ได้บ่งชี้ถึงสภาพความเป็นจริงมากนัก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายอย่าง ในชั้นนี้จึงไม่ได้นำมาเป็นเรื่องสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาจังหวัด

(๒) ชุมชน

สภาพชุมชนในจังหวัดสุรินทร์โดยทั่วไปจัดเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่กระจายตัวอยู่ในชนบทระดับหมู่บ้าน โดยมีชุมชนเมืองหรือกึ่งเมือง ซึ่งได้แก่เทศบาลเมือง และสุขาภิบาล เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า และบริการพื้นฐานต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีชุมชนบางหมู่บ้านมีสภาพเป็นชุมชนศูนย์กลางของตำบล หรือหมู่บ้านที่มีบริการพื้นฐาน และมีโอกาสที่จะยกระดับไปเป็นชุมชนกึ่งเมืองได้ในอนาคต

ตารางที่ ๒.๔ จำนวนประชากร และความหนาแน่น

ปี	ประชากร (พันคน)	ความหนาแน่น (คน/กม. ^๒)
๒๕๑๒	๗๒๒	๘๒
๒๕๑๕	๘๖๐	๙๘
๒๕๑๘	๙๔๐	๑๐๗
๒๕๒๔	๑,๐๖๕	๑๒๑
๒๕๒๕	๑,๐๘๖	๑๒๔
๒๕๒๘	๑,๑๔๔	๑๓๖
๒๕๓๔	๑,๓๐๘	๑๔๙

ชุมชนเหล่านี้มีลักษณะอยู่กันเป็นเอกเทศ โดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในด้านการปกครองเท่านั้น ส่วนความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจและบริการพื้นฐานต่าง ๆ อยู่กับชุมชนเมืองหรือกิ่งเมือง ซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ และส่วนราชการอื่น ๆ

บริการพื้นฐานในชุมชนส่วนใหญ่มีความครบถ้วนในด้านปริมาณอยู่แล้ว จะมีปัญหาในด้านคุณภาพอยู่ในบางชุมชน สำหรับศูนย์กลางการค้า โดยเฉพาะตลาดสินค้าเกษตรยังไม่มีกระจายที่เพียงพอ ทั้งนี้ เพราะส่วนใหญ่อยู่ในมือธุรกิจเอกชน ซึ่งจะถูกกำหนดโดยภาวะการค้าที่ผันแปรอยู่เสมอ หากที่รัฐบาลจะเข้าไปกำหนดได้โดยง่าย แต่อย่างไรก็ตาม กล่าวโดยสรุปบริการพื้นฐานต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในชุมชนขณะนี้ไม่ได้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเมืองในปัจจุบันและอนาคต

สำหรับแนวโน้มในอนาคตของการพัฒนาเมืองนั้น ถ้าหากจะปล่อยให้ชุมชนศูนย์กลางต่าง ๆ พัฒนาขยายตัวไปตามปกติ จะทำให้การเติบโตเป็นไปอย่างเชื่องช้า ไม่เป็นระเบียบและไม่ได้สัดส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน โดยเฉพาะชุมชนเทศบาลเมือง ซึ่งมีสภาพเป็นเมืองโตเดี่ยว และจากแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๕ ได้กำหนดให้เมืองสุรินทร์เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเป็นเมืองของภูมิภาคนี้ จะยิ่งส่งเสริมให้เทศบาลเมืองโตในอัตราสูง จำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาชุมชนรองในระดับสุขาภิบาล ให้โตขึ้นเพื่อรองรับการกระจายการพัฒนา และมีโอกาสยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลต่อไป นอกจากนี้จะต้องเน้นการพัฒนาชุมชนรองเพื่อรองรับการพัฒนาด้านการเกษตร ซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสุรินทร์

(๓) การใช้ที่ดิน

จากข้อมูลการสำรวจการใช้ที่ดินในระดับตำบล ปรากฏว่าการใช้ที่ดินจังหวัดสุรินทร์ นั้น เป็นการเพาะปลูก ๔,๐๕๗,๕๓๔ ไร่ หรือร้อยละ ๗๔ ของเนื้อที่จังหวัด ส่วนเนื้อที่ป่าไม้ที่อยู่อาศัย พื้นที่รกร้าง และอื่นๆมีร้อยละ ๑๐.๗๐, ๕.๑๐, ๒.๕๔ และ ๗.๓๕ ตามลำดับ

ในพื้นที่ทำการเพาะปลูกนั้นเป็นเนื้อที่ทำนาร้อยละ ๘๘ ส่วนที่เหลือเป็นพืชไร่ พืช ยืนต้น และผักสวนครัว

รายละเอียดของการใช้ที่ดินปรากฏดังนี้

๑. ที่ดินของจังหวัดทั้งหมด	๔,๔๘๘,๕๕๐ ไร่ (๑๐๐%)
๒. ที่ดินเพาะปลูก	๔,๐๕๗,๕๓๔ ไร่ (๗๔%)
แยกเป็นนาข้าว ๓,๕๗๓,๗๒๕ ไร่	
พืชไร่ ๓๕๒,๕๗๗ ไร่	
พืชสวน ๔๕,๖๘๔ ไร่	
พืชอื่น ๆ ๓๕,๕๔๘ ไร่	
๓. ป่าไม้ทั้งหมด	๔๘๗,๒๓๔ ไร่ (๑๐.๗๐%)
๔. ที่อยู่อาศัย	๒๘๐,๑๐๔ ไร่ (๕.๑๐%)
๕. พื้นที่รกร้าง	๑๖๑,๒๔๔ ไร่ (๒.๕๔%)
๖. ที่อื่น ๆ	๔๐๓,๘๒๕ ไร่ (๗.๓๕%)

ลักษณะการใช้ที่ดินในแต่ละอำเภอนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ในบริเวณที่ราบ การใช้ที่ดินสำหรับการเพาะปลูกมีตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ส่วนบริเวณที่ลูกคลื่นลอนลาด การใช้ที่ดินสำหรับการเพาะปลูกประมาณร้อยละ ๖๐ และบริเวณเชิงเขา โดยเฉพาะกิ่ง อ. บัวเขต ใช้เพาะปลูกเพียงร้อยละ ๒๕ เท่านั้น

อนึ่ง สัดส่วนของนาข้าวในบริเวณที่ราบต่อเนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมดมีมากกว่าร้อยละ ๘๐ ส่วนบริเวณที่ลาดเชิงเขามิได้มีตั้งแต่ร้อยละ ๕๐-๘๐ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒.๕

(๔) การศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษาพอจะสรุปได้ว่าในการศึกษาภาคบังคับนั้น ได้มีการจัดบริการดำเนินงานได้เกือบครบถ้วน ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัดแล้ว ที่ยังมีปัญหาอยู่บ้างก็ใน

ตารางที่ ๒.๕ เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่นาข้าวและเนื้อที่ป่า

อำเภอ	เนื้อที่เพาะปลูก (% ของเนื้อที่อำเภอ)	เนื้อที่นาข้าว (% ของเนื้อที่เพาะปลูก)	เนื้อที่ป่า (% ของเนื้อที่อำเภอ)
เมืองสุรินทร์	๘๒.๑๔	๔๓.๐๐	๕.๑๓
ชุมพลบุรี	๘๕.๖๒	๕๒.๐๐	๐.๐๔
ท่าตูม	๗๒.๕๔	๕๒.๐๐	๑๔.๗๒
จอมพระ	๘๖.๐๕	๕๔.๐๐	๑.๐๑
ปราสาท	๘๒.๗๗	๕๑.๐๐	๓.๕๒
กาบเชิง	๕๔.๙๘	๘๗.๐๐	๑๕.๖๙
รัตนบุรี	๘๐.๐๕	๕๒.๐๐	๗.๖๘
สนม	๘๖.๘๕	๘๘.๐๐	๑.๕๙
ศีขรภูมิ	๘๗.๑๐	๕๕.๐๐	๓.๑๕
สังขะ	๖๕.๑๐	๗๘.๘	๑๖.๒๗
ลำโรงทาน	๕๒.๒๒	๙๘.๐๐	๐.๕๔
กิ่ง อ. ลำดวน	๗๑.๐๑	๕๑.๐๐	๖.๒๕
กิ่ง อ. บัวเขต	๒๘.๐๕	๖๖.๐๐	๖๕.๑๘
รวม	๗๕.๐๐	๘๘.๑	๑๐.๗๐

บางหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่ และหมู่บ้านบริเวณชายแดนเท่านั้น ปัญหาสำคัญทางการพัฒนาการศึกษาของ จังหวัดสุรินทร์อยู่ที่การให้บริการการศึกษาในระดับก่อนภาคบังคับการศึกษาและภาคบังคับ และการศึกษา นอกโรงเรียนดังต่อไปนี้

(๔.๑) การศึกษาระดับก่อนภาคบังคับได้แก่ระดับชั้น เด็กเล็กและอนุบาล ซึ่งในปัจจุบันจำนวนชั้นเรียนที่เปิดบริการยังมีจำกัด สามารถรับเด็กที่มีอายุ ๔-๕ ขวบ เข้าเรียนได้เพียง ร้อยละ ๑๓ ของเด็กในกลุ่มอายุนี้ทั้งหมด จำเป็นต้องเร่งขยายบริการในระดับนี้เพิ่มขึ้นในโรงเรียน ประถมศึกษา โดยจะต้องเน้นความสำคัญเร่งด่วนในบริเวณพื้นที่มีปัญหาเรื่องภาษาถิ่นเป็นอันดับแรก

(๔.๒) การศึกษาระดับหลังภาคบังคับที่มีปัญหามากที่สุด คือ ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งยังไม่สามารถเพิ่มปริมาณจำนวนนักเรียน และกระจายโรงเรียนมัธยมศึกษาออกไปให้ครอบคลุม ทุกตำบลได้ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอยู่เฉพาะในระดับอำเภอเท่านั้น ทำให้เด็กนักเรียนในชนบท จำนวนมากขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับมัธยม จำเป็นต้องขยายโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับ ตำบลให้มากขึ้นอย่างน้อยที่สุดให้ครอบคลุมพื้นที่ ๔ ตำบล ต่อ ๑ โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ให้มีอยู่ในระดับอำเภอก็เพียงพอ

(๔.๓) การศึกษานอกโรงเรียนที่ดำเนินงานอยู่ยังกระจุกกระจายในเรื่องเนื้อหาวิชา ที่สอน และจำนวนประชากรเป้าหมายยังทำได้ไม่มากนัก เพราะขาดกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณ แนวทางการดำเนินงานในเรื่องนี้ควรจะเน้นในเรื่องการทำมาหากิน และการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มี มาตรฐานสูงขึ้น ในเรื่องการทำมาหากินจะต้องเน้นถึงการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก เช่น การปรับปรุงดิน การเปลี่ยนพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงปลา เป็นต้น ทั้งนี้ จะต้องมีการ ดำเนินงานโดยการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัด โดยมีศูนย์การ ศึกษาออกโรงเรียนเป็นแกนกลาง

(๕) การสาธารณสุข

การบริการสาธารณสุขมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับสุขภาพอนามัยของประชาชน ให้มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์เกื้อกูลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมในการดำเนินการ มีทั้งการควบคุม ป้องกันโรค การรักษาฟื้นฟูและการส่งเสริมสุขภาพอนามัย จากการศึกษาวิเคราะห์สถิติสาธารณสุขและ ดัชนีสุขภาพ สภาพปัจจุบันและประเด็นปัญหาหลักของการสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ สรุปได้ดังนี้

(๔.๑) ระดับสุขภาพอนามัย

สถานสุขภาพอนามัยของประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ เมื่อพิจารณาจาก อัตราการเกิดและอัตราการตาย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ และควรจะได้รับ การส่งเสริมพัฒนา ให้ดีขึ้น ในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ที่ผ่านมา จำนวนและอัตราการตายโดยส่วนรวมด้วยโรคต่าง ๆ ของ ประชากรมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ ในปี ๒๕๑๔ ปรากฏจำนวนการตาย ๔,๓๔๘ คน อัตราการตาย ๕.๖ ต่อประชากรพันคน ต่อมาในปี ๒๕๒๓ จำนวนการตายของประชากรลดลงเหลือ ๔,๒๓๐ คิดเป็นอัตรา การตาย ๔.๑ ต่อประชากรพันคนในขณะที่อัตราตายในปีเดียวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และรวมทั้ง ประเทศ ปรากฏ ๔.๔ และ ๕.๓ ต่อประชากรพันคนตามลำดับ

สำหรับอัตราการตายของทารกและอัตราฆาตกรรมในระยะเวลาที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ในปี ๒๕๑๔ ปรากฏอัตราการตายของทารก ๑๖.๑ ต่อการเกิดมีชีวิตพันคน และอัตราฆาตกรรม ๓.๒ ต่อการเกิดมีชีวิตพันคน ในปี ๒๕๒๓ อัตราดังกล่าวลดลงอย่างปรากฏชัด กล่าวคือ อัตราทารกตายและอัตราฆาตกรรมลดลงเหลือ ๘.๐ และ ๒.๔ ต่อการเกิดมีชีวิตพันคนตามลำดับ อัตรา ดังกล่าวปรากฏต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และค่าเฉลี่ยทั้งประเทศในปีเดียวกัน

อัตราการเกิดของประชากรจังหวัดสุรินทร์ในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา ปรากฏ แนวโน้มลดลงตามลำดับ ในปี ๒๕๒๓ อัตราการเกิดร้อยละ ๑.๘๔ ซึ่งเป็นอัตราการเกิดที่ต่ำสุด เมื่อ เปรียบเทียบกับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ และเป็นอัตราเกิดที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ของภาคและของทั้งประเทศ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากมาตรฐานความต้องการขั้นต่ำของการจัด บริการสาธารณสุขในประเทศพัฒนา ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาการสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ ให้ปรากฏ อัตราการตายของทารกให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๓๐ ต่อการเกิดมีชีวิตพันคน และอัตราการตายของมารดา ขณะตั้งครรภ์และคลอดต่ำกว่า ๑ ต่อการเกิดมีชีวิตพันคน ขณะเดียวกันมีการลดอัตราการเกิดให้มีจำนวน บุตรต่อคู่สมรสไม่เกิน ๒ คน ทั้งนี้ เพื่อเป้าหมายสุขภาพที่ดีวันหน้าของประชาชนในจังหวัด

(๔.๒) ปัญหาสาธารณสุข

จากระดับสุขภาพอนามัยดังกล่าวข้างต้น แม้ว่าอัตราการตายและเกิด จะปรากฏในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดในภูมิภาคเดียวกัน แต่ระบบการจัดบริการสาธารณสุข และอัตราการป่วยด้วยสาเหตุต่าง ๆ ยังคงปรากฏเป็นปัญหาสาธารณสุข ซึ่งอาจกล่าวได้ดังนี้

(๕.๒.๑) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานทางการสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขระดับอำเภอและระดับตำบลยังมีจำนวนไม่เพียงพอและครบทุกแห่ง ปัจจุบันจังหวัดสุรินทร์มีโรงพยาบาลรวมทั้งสิ้น ๗ แห่ง ใน ๑๓ อำเภอ คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของอำเภอทั้งหมด ที่เหลือประมาณร้อยละ ๔๖ หรืออีก ๖ แห่ง ยังมิได้มีการก่อสร้างโรงพยาบาล มีเตียงคนไข้รวม ๕๐ เตียง มีสัตส่ว่นจำนวน ๑ เตียง ต่อประชากร ๑๑,๓๑๖ คน ในระดับตำบลมีสถานอนามัยรวมทั้งสิ้น ๖๖๖ แห่ง ใน ๖๑๗ ตำบล ยังขาดอีก ๑๖ ตำบล ที่ยังไม่มีสถานอนามัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นตำบลที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ สำหรับสำนักงานผดุงครรภ์ซึ่งเป็นสถานบริการสาธารณสุขในระดับหมู่บ้าน มีเพียง ๑๙ แห่ง ในจำนวน ๑,๕๕๕ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑.๒ ของหมู่บ้านทั้งหมด ในจังหวัด

ในระยะของแผนพัฒนาการสาธารณสุขฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙ ได้กำหนดเป้าหมายที่จะก่อสร้างโรงพยาบาลอำเภอให้ครบทุกอำเภอ ก่อสร้างหรือยกกระดับสำนักงานผดุงครรภ์เป็นสถานอนามัยให้ครบทุกตำบล อย่างไรก็ตามมิได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาหรือก่อสร้างสถานบริการสาธารณสุขในระดับหมู่บ้านแต่อย่างใด

บุคคลากรสาธารณสุข เช่น แพทย์และพยาบาลในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่ายังมีจำนวนไม่เพียงพอ และมีการกระจายในสถานบริการสาธารณสุขระดับจังหวัดและอำเภอไม่เหมาะสมเท่าที่ควร อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรโดยส่วนรวม ๑:๓๕,๑๒๐ อัตราส่วนพยาบาลต่อประชากร ๑:๑๒,๗๓๐ นับว่าสัดส่วนดังกล่าวยังไม่เหมาะสมนัก เมื่อพิจารณาจากจำนวนและการกระจายตัวของประชากรในจังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและจำนวนการผลิตบุคคลากรดังกล่าวในการพัฒนาสาธารณสุขระยะสั้น การเพิ่มแพทย์ควรเร่งด่วนเฉพาะที่จำเป็นในโรงพยาบาลอำเภอที่เปิดใหม่ ในขณะที่เดียวกันควรพิจารณาเพิ่มจำนวนพยาบาลในอำเภอด้วย โดยมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเตียงคนไข้ ในระดับตำบลควรพิจารณาเพิ่มพนักงานสาธารณสุขจาก ๒ คน เป็น ๓ คน ต่อหนึ่งแห่ง ทั้งนี้เพื่อให้บริการสาธารณสุขในด้านการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานและการควบคุมป้องกันโรค ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนในชนบทครอบคลุมทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

(๕.๒.๒) ปัญหาการควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ

แม้ว่าจำนวนและอัตราการตายของประชากรจะปรากฏค่อนข้างต่ำกว่าข้างต้น แต่จำนวนและอัตราการป่วยยังคงปรากฏค่อนข้างสูงในโรคติดต่อสำคัญ ๆ บางโรค ซึ่งเป็นโรคติดต่อที่สามารถควบคุมป้องกัน หรือสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้

ในปี ๒๕๒๔ ประชากรในจังหวัดสุรินทร์มีการป่วยด้วยกลุ่มของโรคระบบทางเดินหายใจมากที่สุด โดยปรากฏจำนวนผู้ป่วยถึง ๖๖,๔๑๓ คน คิดเป็นอัตราป่วย ๖,๒๕๙.๕ ต่อประชากรแสนคน รองลงมาเป็นการป่วยด้วยอาการและภาวะที่กำหนดไม่แจ้งชัด จำนวน ๕๘,๒๐๘ คน หรืออัตราป่วย ๕,๕๘๖.๑ ต่อประชากรแสนคน สำหรับการป่วยด้วยโรคติดต่อเชื้อและปรสิต ปรากฏเป็นอันดับ ๓ จำนวนผู้ป่วย ๔๘,๔๕๔ คน มีอัตราป่วย ๔,๕๗๐.๖ ต่อประชากรแสนคน ส่วนโรคระบบย่อยอาหาร และอุบัติเหตุการเป็นพิษพลวเหตุ ปรากฏเป็นอันดับที่ ๔ และ ๕ โดยมีอัตราป่วย ๓,๕๓๒.๐ และ ๑,๑๒๕.๔ ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ

โรคสำคัญ ๆ ที่เป็นสาเหตุการป่วย ได้แก่ โรคอุจจาระร่วง โรคบิด ใช้หัวคิใหญ่ โรคปอดอักเสบ วัณโรคระบบหายใจ และมาลาเรีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคอุจจาระร่วง ในปี ๒๕๒๓ จำนวนผู้ป่วย ๖,๗๘๐ ราย และเพิ่มเป็น ๗,๐๔๓ ราย ในปี ๒๕๒๔ โรคบิดทุกชนิดเฉลี่ยต่อปี ๑,๓๑๗ คน ใช้หัวคิใหญ่ ๑,๓๑๔ คนต่อปี ใช้มาลาเรีย ๔๕๗ คนต่อปี และผู้ป่วยวัณโรค ๒๗๕ คนต่อปี

จากสถานการณ์การป่วยของประชากรดังกล่าวข้างต้น แนวทางในการดำเนินการเพื่อลดอัตราการป่วยดังกล่าว ควรให้ความสำคัญกับการจัดสุขภาพสิ่งแวดล้อม และการจัดหาน้ำสะอาดสำหรับชุมชน การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค การให้สุขศึกษาแก่ประชาชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นโรค ตลอดจนการจัดบริการสาธารณสุขมูลฐานในด้านอื่น ๆ

(๕.๒.๔) ปัญหาทุโภชนาการ

ปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของจังหวัดสุรินทร์ คือ ปัญหาทุโภชนาการของประชากรในจังหวัด จากรายงานของกองโภชนาการ กรมอนามัย เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๒๕ พบว่า ทารกและเด็กก่อนวัยเรียน (๐-๕ ปี) ในจังหวัดสุรินทร์ประสบภาวะทุโภชนาการหรือขาดแคลนสารโปรตีน และแคลอรีถึงร้อยละ ๖๒.๗ ของประชากร โดยจำแนกเป็นอัตราป่วยภาวะทุโภชนาระดับที่ ๓ ซึ่งเป็นระดับร้ายแรงร้อยละ ๓.๘๐ ระดับที่ ๒ ซึ่งเป็นภาวะทุโภชนาการระดับรองลงมาร้อยละ ๑๘.๓ และระดับที่ ๑ ระยะเริ่มแรกของภาวะทุโภชนาการร้อยละ ๕๐.๖ และจากการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการ เฝ้าระวังและติดตามผลทางโภชนาการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ ภาวะทุโภชนาการระดับ ๓ ปรากฏอัตราสูงสุดในอำเภอบริเวณพื้นที่ชายแดนของจังหวัดมากกว่าพื้นที่อื่น

สาเหตุการป่วยด้วยภาวะทุโภชนาการ หรือการขาดสารอาหาร โปรตีนและแคลอรี ในจังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารและการเลี้ยงดู ดังกล่าว ควรเร่งรัดส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและกระจายอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ให้สารโปรตีน และกำลังงานต่อร่างกายในกลุ่มประชากร ทารก เด็กเล็ก และมารดาในระยะตั้งครรภ์และให้นมบุตร การจัดอาหารเสริมให้แก่ทารกและเด็กเล็ก ตลอดจนการให้โภชนศึกษาแก่มารดาของเด็กที่ประสบปัญหา

(๕.๒.๔) สรุป

กล่าวโดยสรุป แนวทางในการพัฒนาการสาธารณสุขของ จังหวัดสุรินทร์ นอกจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการสาธารณสุข และการเพิ่มบุคลากรแล้ว ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณสุขดังกล่าวข้างต้น ควรยึดแนวทางการพัฒนาการสาธารณสุข มูลฐานในหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้โดยเน้นการจัดสุขภาพสิ่งแวดล้อม และจัดหาน้ำสะอาด และด้านการ อาหารและโภชนาการเป็นประเด็นสำคัญ ทั้งนี้โดยให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่น มีส่วนร่วมใน การพัฒนาสาธารณสุขของจังหวัดให้มากที่สุด

(๖) การคมนาคมขนส่ง

ระบบการขนส่งภายในจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่เป็นการขนส่งทางถนน ซึ่งมีขอบข่าย เส้นทางครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยมีถนนลาดยางในทุกอำเภอ ส่วนถนนระหว่างหมู่บ้าน ร.พ.ช. ได้จัดสร้างเกือบสมบูรณ์แล้ว ดังแสดงขอบข่ายเส้นทางในรูปที่ ๖.๑ ของเล่มที่ ๒

ด้านการขนส่งสาธารณะในภาคเอกชนโดยรถเมล์ประจำทาง และรถสองแถวต่าง ๆ มีการเชื่อมโยงเข้า-ออก ภายในตัวจังหวัดวันละ ๗๔๔ เที่ยว จำนวนคนสัญจรเฉลี่ย ๑๕,๐๐๐ คน/วัน ส่วนการเชื่อมโยงติดต่อกับจังหวัดอื่นมีรถเมล์เข้ากรุงเทพฯ และไปต่างจังหวัดวันละ ๑๖๖ เที่ยว ผู้โดยสาร ๗,๔๐๐ คน/วัน ส่วนทางรถไฟนั้น มีขบวนรถโดยสารวิ่งประจำทุกวัน จำนวนผู้โดยสาร รถไฟจากจังหวัดสุรินทร์ประมาณ ๒,๔๐๐ คน/วัน ในจำนวนที่เดินทางเข้ากรุงเทพฯ ประมาณ ๔๒๕ คน/วัน

การขนส่งสินค้าโดยทางรถไฟมีสินค้าเข้า-ออกประมาณ ๑๐,๐๐๐ ตัน/ปี ส่วนโดย ทางรถยนต์มีสินค้าเข้าประมาณ ๓๖,๐๐๐ ตัน/ปี และสินค้าเกษตรออกประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ตัน/ปี

กล่าวโดยสรุปสภาพการคมนาคมขนส่งในปัจจุบันไม่ได้เป็นปัญหาหลักในการพัฒนา และขอบข่ายเส้นทางคมนาคมอยู่ในสภาพสมบูรณ์ดีแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากที่ตั้งของตัวจังหวัด สุรินทร์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ถึง ๔๕๐ กม. และโดยที่กรุงเทพฯ เป็นศูนย์รวมของการส่งออก และ นำเข้าของวัตถุดิบต่าง ๆ ตลอดจนเป็นตลาดการค้าโภคภัณฑ์ที่สำคัญที่สุด การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม

โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่จะต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากกรุงเทพฯ มีข้อจำกัดในด้านต้นทุนการขนส่งมาก ทำให้เสียเปรียบบริเวณที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ มากกว่า ทำให้การเติบโตของอุตสาหกรรมใหม่ ๆ มีโอกาสค่อนข้างต่ำ

(๗) บริการสาธารณูปโภค

บริการสาธารณูปโภคส่วนใหญ่ที่รัฐจัดบริการให้จำกัดเฉพาะในชุมชนเมือง สำหรับในชุมชนชนบทยังต้องพึ่งตัวเองอยู่ รายละเอียดของบริการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

(๗.๑) ไฟฟ้า จำนวนผู้ใช้ ๑๔,๓๗๖ ราย หรือ ๑๐% ของจำนวนครอบครัว ทั้งจังหวัด ในจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้านี้ ๕๐% อยู่ในเขตเมือง

(๗.๒) ประปา สำนักงานประปามีทั้งหมด ๑๓ แห่ง ตั้งอยู่ในชุมชนเมือง ระดับเทศบาล และสุขาภิบาลทั้งหมด

(๗.๓) โทรศัพท์ จำนวนผู้ใช้ ๑,๒๐๐ เลขหมาย ส่วนใหญ่บริการเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์เท่านั้น

(๗.๔) วิทยุกระจายเสียง นอกจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแล้ว ยังมีสถานีวิทยุท้องถิ่นอีก ๒ สถานี กำลังส่ง ๕๐ และ ๑๐ กิโลวัตต์ ประชาชนมีเครื่องรับวิทยุเกือบทุกครอบครัว

กล่าวโดยสรุป บริการสาธารณูปโภคในจังหวัดสุรินทร์นั้น ยังไม่สามารถขยายบริการแก่ประชาชนส่วนใหญ่ได้ ประชาชนในเขตชนบทยังต้องพึ่งตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับความจำเป็นในการเพิ่มขอบข่ายบริการไฟฟ้านั้น ยังไม่ใช่เรื่องสำคัญเร่งด่วนมากนักในมุมกลับการขยายบริการไฟฟ้าในด้านบริโภคมีส่วนทำให้เพิ่มรายจ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม การลำดับความสำคัญเร่งด่วนของบริการสาธารณูปโภค ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ

๒.๓ สภาพเศรษฐกิจมหภาค

(๑) รายได้จังหวัด

รายได้จังหวัดปี ๒๕๒๓ ตามตัวเลขของกองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ประเมินเอาไว้เป็นมูลค่าในราคาตลาด ๔,๗๒๓.๔ ล้านบาท คิดเป็นรายได้ต่อประชากร ๔,๕๐๐ บาท/คน เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๑๔ รายได้ต่อประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๔ ในราคาคงที่ รายละเอียดแสดงในตารางที่ ๒.๖

ตารางที่ ๒.๖ รายได้จังหวัดและรายได้ต่อประชากรจังหวัดสุรินทร์

รายการ	มูลค่า
รายได้จังหวัด (ราคาตลาด ปี ๒๕๒๓)	๔,๗๒๓.๔ ล้านบาท
รายได้ต่อประชากร	๔,๔๐๐.๐ บาท/คน
การขยายตัวของรายได้ (ราคาคงที่)	
ปี ๒๕๑๔	๑,๖๕๒.๓ ล้านบาท
ปี ๒๕๒๓	๒,๑๓๐.๔ ล้านบาท
อัตราการเพิ่ม	๗.๒%
รายได้ต่อประชากร (ราคาคงที่)	
ปี ๒๕๑๔	๑,๗๐๕.๐ บาท/คน
ปี ๒๕๒๓	๒,๐๓๐.๐ บาท/คน
อัตราการเพิ่ม	๔.๘%

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๒) โครงสร้างเศรษฐกิจ

ลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจ พิจารณาจากบัญชีรายได้จังหวัด ปรากฏว่า สัดส่วนของภาคเกษตรกรรมอยู่ในระดับสูง คือร้อยละ ๔๔ ของรายได้รวม ซึ่งในจำนวนนี้เกือบทั้งหมดได้มาจากการเพาะปลูก และมูลค่าของสัตว์เลี้ยง การค้า การธนาคาร การขนส่ง และบริการอื่น ๆ มีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๒๕ ของรายได้รวม

ในการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจช่วงปี ๒๕๑๔-๒๕๒๓ นั้น ปรากฏว่าสัดส่วนรายได้จากภาคต่าง ๆ มิได้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจแต่อย่างใด จังหวัดสุรินทร์ยังคงพึ่งพาภาคเกษตรอยู่อย่างเดิม และในภาคอื่น ๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรม และการค้าบริการ ก็ยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผลผลิตในภาคเกษตรอยู่มาก รายละเอียดแสดงในตารางที่ ๒.๗

(๓) สาขาการผลิต

รายได้จังหวัดจากสาขาการผลิตต่าง ๆ มีดังนี้

(๓.๑) เกษตรกรรม มีสัดส่วนร้อยละ ๔๔ ของรายได้รวม (๒,๐๗๕) ล้านบาท โดยมีสาขาย่อย ๔ สาขา คือ

(๓.๑.๑) เพาะปลูก ผลผลิตที่สำคัญประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง ปอ และพืชไร่อื่น ๆ ในปีการเพาะปลูก ๒๕๒๒/๒๕๒๓ มีผลผลิตดังแสดงในตารางที่ ๒.๘

(๓.๑.๒) ปศุสัตว์ รายได้ส่วนใหญ่มาจากการเลี้ยงสัตว์ใหญ่เพื่อใช้งาน ได้แก่ โค กระบือ ส่วนสัตว์เล็กนั้น เลี้ยงภายในครอบครัวเป็นรายได้เสริมเล็กน้อยเท่านั้น จำนวนสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ แสดงในตารางที่ ๒.๘

(๓.๑.๓) ประมง รายได้จากการประมงยังมีมูลค่าต่ำมากเพียง ร้อยละ ๐.๘ ของรายได้รวม การประมงส่วนใหญ่เป็นการจับปลาตามหนองน้ำขนาดเล็กต่าง ๆ

(๓.๑.๔) ป่าไม้ รายได้จากป่าไม้มีประมาณร้อยละ ๑.๐ ของรายได้รวม รายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำไม้ สำหรับในปี ๒๕๒๓/๒๕๒๔ มีการทำไม้ออกประมาณ ๒๐,๐๐๐ ม^๓

(๓.๒) เหมืองแร่ เนื่องจากจังหวัดสุรินทร์มิได้มีทรัพยากรแร่ธาตุที่สำคัญ รายได้ในสาขาเหมืองแร่ส่วนใหญ่ได้มาจากการทำหิน และขุดทรายเพื่อการก่อสร้าง สัดส่วนรายได้ทั้งหมดร้อยละ ๐.๗ ของรายได้รวม

ตารางที่ ๒.๗ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์

ปี ๒๕๑๔ - ๒๕๒๓

แหล่งรายได้	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	สัดส่วนของรายได้จังหวัด (%)	
		ปี ๒๕๑๔	ปี ๒๕๒๓
ภาคเกษตร	๕.๐	๔๖.๘	๔๓.๖
เพาะปลูก	๔.๑	๓๘.๗	๓๔.๔
ปศุสัตว์	๘.๒	๖.๖	๖.๗
ประมง	๒๑.๑	๐.๕	๐.๘
ป่าไม้	๑๑.๔	๑.๐	๑.๒
เหมืองแร่	-๔.๔	๑.๑	๐.๗
หัตถกรรม	๑๖.๒	๘.๒	๑๐.๔
ก่อสร้าง	-๐.๒	๖.๕	๔.๖
ไฟฟ้า ประปา	๒๘.๐	๐.๓	๐.๕
คมนาคมขนส่ง	๒๖.๐	๒.๕	๓.๕
ค้าส่งและค้าปลีก	๖.๕	๑๕.๕	๑๕.๑
ธนาคาร การประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์	๑๗.๘	๑.๐	๑.๔
ที่อยู่อาศัย	๒.๕	๒.๐	๑.๗
การบริหาร	๑๑.๑	๓.๗	๔.๒
การบริการ	๑๓.๑	๘.๕	๙.๕

ตารางที่ ๒.๘ ผลผลิตการกลั่นรรม ปี ๒๕๒๒/๒๕๒๓

พืชที่สำคัญ	เนื้อที่ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
ข้าว	๒,๓๖๐,๐๐๐	๕๓๔,๐๔๕ (ข้าวเปลือก)
มันสำปะหลัง	๒๘,๕๗๘	๔๖,๔๐๘
ปอแก้ว	๑๐๕,๘๗๕	๑๕,๗๘๐
ถั่วลิสง	๗,๖๗๑	๑,๐๒๐
พืชไร่อื่น ๆ	.	.
ข้าวโพด	๑๐,๐๐๐	๑๑,๗๖๗
อ้อย	๑๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐
ยาสูบ	๔,๓๗๗	๓,๐๖๔
งา	๓,๖๒๖	๓๐๓
มันเทศ	๒,๖๖๕	๓,๘๖๘
แตงโม	๔,๐๐๐	๒,๐๐๐
กระเทียม	๔,๑๔๕	๔,๘๔๔
หอมหัวใหญ่	๕,๖๘๔	๒,๒๗๘

ตารางที่ ๒.๙ สถิติจำนวนปลูกสัตว์จังหวัดสุรินทร์ ปี ๒๕๒๓

ชนิด	จำนวน (ตัว)
กระบือ	๒๑๘,๗๓๑
โค	๗๘,๖๓๑
สุกร	๘๒,๘๘๑
ไก่	๘๔๒,๕๔๐
เป็ด	๓๔๘,๘๔๐

(๓.๓) อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมในจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่เป็นการแปรรูปสินค้าเกษตรกรรม ส่วนที่เหลือเป็นอุตสาหกรรมย่อย ๆ ที่ให้บริการภายในท้องถิ่น อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรกรรม ได้แก่ โรงสีข้าว โรงอัดปอ โรงมัน โรงงานกระเพาะเปลือกถั่วลิสง โรงเลื่อย และโรงทอกระสอบ ส่วนอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้แก่ โรงไม้หิน โรงทำอิฐ และคอนกรีตบล็อก โรงซ่อมรถยนต์ และยางรถยนต์ โรงน้ำแข็ง โรงงานเส้นก๋วยเตี๋ยว โรงงานลูกชิ้น และอาหารอื่น ๆ รายละเอียดแสดงในตารางที่ ๒.๑๐

(๓.๔) ก่อสร้าง งานก่อสร้างนอกจากงานด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นการก่อสร้างอาคารในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ สัดส่วนรายได้การก่อสร้างร้อยละ ๔.๖ ของรายได้รวม การขยายตัวในสาขาก่อสร้างมีดังนี้

<u>ปี</u>	<u>พื้นที่ (ม.๒)</u>
๒๕๑๙	๒๓,๒๓๐
๒๕๒๐	๒๔,๘๖๐
๒๕๒๑	๓๙,๑๔๐
๒๕๒๒	๓๔,๐๓๐
๒๕๒๓	๒๙,๘๘๐
๒๕๒๔ (ประมาณ)	๕๐,๐๐๐

(๓.๕) ไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ผู้ใช้ทั้งหมด ๑๙,๓๗๖ ราย หรือประมาณร้อยละ ๑๐ ของครัวเรือนทั้งจังหวัด สัดส่วนมูลค่าไฟฟ้ายังอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ ๐.๕ ของรายได้รวม

(๓.๖) คมนาคมขนส่ง มูลค่าการผลิตสาขาคมนาคมขนส่งได้เพิ่มสัดส่วนขึ้นจากร้อยละ ๒.๕ ในปี ๒๕๑๙ เป็นร้อยละ ๓.๙ ในปี ๒๕๒๓ มูลค่าที่เพิ่มสืบเนื่องมาจากการขยายตัวของเส้นทางคมนาคมขนส่ง และการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยส่วนรวม ทำให้สาขาการคมนาคมขนส่งของจังหวัดสุรินทร์มีความสำคัญขึ้นมา

จากการศึกษาถึงปริมาณการคมนาคมขนส่ง สามารถประเมินได้ดังนี้

(๓.๖.๑) การขนส่งผู้โดยสารทั้งหมดประมาณ ๒๕,๐๐๐ คน/วัน
 จำแนกออกเป็น รถยนต์ ๒๒,๕๐๐ คน/วัน รถไฟ ๒,๕๐๐ คน/วัน ในจำนวนผู้โดยสารทั้งหมดเดินทางเข้าสู่กรุงเทพฯ ประมาณ ๑,๕๐๐ คน/วัน หรือ

ตารางที่ ๒.๑๐ โรงงานอุตสาหกรรมปี ๒๕๒๓

ประเภทโรงงาน	จำนวนโรงงาน	
	ปี ๒๕๒๐	ปี ๒๕๒๕
โรงสีข้าว	๔๔๕	๔๕๐
โรงปอ	๑๓	๔
โรงวัน	๒๑	๓๑
โรงกระเทาะเปลือกถั่วลิสง	๔	๑
โรงไม้คั้น	๔	๓
โรงเสื่อย	๔	๓
โรงอิฐ	๓	๓
โรงงานคอนกรีตบล็อก	๒	๔
โรงซ่อมรถยนต์	๔	๑๓
โรงงานยางรถยนต์	๒	๔
โรงทอกระสอบ	-	๑
โรงงานเส้นไหม	๑	๖
โรงซ่อมเครื่องสีข้าว	-	๓

(๓.๖.๒) การขนส่งสินค้า สินค้าเข้าทั้งหมดประมาณ ๔๐,๐๐๐ ตัน/ปี จำแนกเป็นสินค้าเข้าโดยรถยนต์ ๓๗,๐๐๐ ตัน/ปี และรถไฟ ๓,๐๐๐ ตัน/ปี ส่วนสินค้าออกมีทั้งหมดประมาณ ๒๒๐,๐๐๐ ตัน/ปี ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตการเกษตร โดยมีข้าวประมาณ ๑๔๕,๐๐๐ ตัน/ปี และอื่น ๆ อีกประมาณ ๓๔,๐๐๐ ตัน/ปี

(๓.๗) การขายส่งและขายปลีก มูลค่าการค้าส่งและค้าปลีกมีสัดส่วนร้อยละ ๑๔.๐ ของรายได้รวม ส่วนใหญ่เป็นการค้าพืชผลเกษตร และการจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรายได้ของประชาชนเป็นหลักสำคัญ

(๓.๘) การธนาคาร การประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์ มีมูลค่าร้อยละ ๑.๔ ของรายได้รวม ซึ่งเพิ่มมาจากร้อยละ ๑.๐ ในปี ๒๕๑๔ แสดงให้เห็นว่ามีการเพิ่มในอัตราค่อนข้างสูง ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒.๑๑ และ ๒.๑๒

(๓.๙) การบริหารของรัฐ สัดส่วนมูลค่าเพิ่มจากร้อยละ ๓.๗ ในปี ๒๕๑๔ เป็นร้อยละ ๔.๒ ในปี ๒๕๒๓ นับว่ามีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูง ในส่วนงบประมาณโดยตรงของจังหวัด ปรากฏว่าได้เพิ่มขึ้นจาก ๔๔.๗๖ ล้านบาทในปี ๒๕๒๐ เป็น ๖๒๐.๔๘ ล้านบาทในปี ๒๕๒๔

(๔) สถานการณ์เงินและการคลัง

ระบบการคลังยังถูกควบคุมจากส่วนกลาง รายได้ที่จัดเก็บได้จะต้องนำส่งเข้าสู่ส่วนกลาง ส่วนรายจ่ายจะต้องทำเป็นงบประมาณขอเบิกจากส่วนกลาง ปี ๒๕๒๔ รายได้ทั้งหมดในรูปแบบต่าง ๆ มีประมาณ ๑๙๗ ล้านบาท ส่วนรายจ่ายตามงบประมาณ ๖๒๑ ล้านบาท

ส่วนสถานการณ์เงินของจังหวัด ปรากฏว่าเงินหมุนเวียนประมาณวันละ ๕๒ ล้านบาท (เฉพาะวันราชการ) โดยแยกออกเป็นในภาครัฐบาล ๖,๖๔๖ ล้านบาท/ปี และภาคเอกชน ๖,๓๐๓ ล้านบาท/ปี

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า การใช้จ่ายของราชการมีส่วนสำคัญต่อสถานการณ์เงินของจังหวัด หรือต่อสถานเศรษฐกิจของจังหวัด เพราะเป็นสัดส่วนของเงินหมุนเวียนกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด

(๕) การค้ากับจังหวัดอื่น

การค้าของจังหวัดสุรินทร์กับจังหวัดอื่น ๆ สามารถประเมินได้ดังนี้

(๕.๑) สินค้าเข้า ได้แก่ การสั่งซื้อสินค้าจำพวกเครื่องอุปโภค บริโภค วัสดุ-ก่อสร้าง และเชื้อเพลิง เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๑๑ ยอดเงินฝากและเงินกู้

(ล้านบาท)

ปี	เงินฝาก	เงินกู้
๒๕๑๘	๒๔๘	๑๐๗
๒๕๒๓	๖๔๔	๓๔๕
๒๕๒๔	๖๗๘	๔๔๑

ตารางที่ ๒.๑๒ เงินฝากธนาคารออกเงินและเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร

ปี	เงินฝาก ธ. ออมสิน (ล้านบาท)	เงินกู้ ธ.ก.ส. (ล้านบาท)
๒๕๒๑	๖๑	๔๐
๒๕๒๒	๔๐	๑๐๗
๒๕๒๓	๑๑๔	๑๓๔
๒๕๒๔	๑๒๑	๑๔๘

(๕.๒) สินค้าออก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรม ดังต่อไปนี้

ข้าวเปลือก	๕๐,๐๐๐	ตัน
ข้าวสาร	๑๓๐,๐๐๐	ตัน
ปอและวัสดุที่ทำจากปอ	๑๕,๐๐๐	ตัน
มันสำปะหลัง	๑๐,๐๐๐	ตัน
ซุงและไม้แปรรูป	๒๐,๐๐๐	ตัน

เมื่อพิจารณาในด้านการส่งออกสินค้าออก จะพบว่า ปริมาณส่งออกของผลผลิตที่สำคัญมีสัดส่วนค่อนข้างสูงต่อผลผลิตรวมทั้งจังหวัด ทำให้ต้องพึ่งพาดตลาดภายนอกมาก หากมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปริมาณความต้องการและราคาแล้ว จะส่งผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นอันมาก นอกจากนี้ ในด้านสินค้าอุปโภค บริโภค วัสดุก่อสร้าง และเชื้อเพลิง ซึ่งต้องสั่งเข้ามาเกือบทั้งหมด หากมีการเปลี่ยนแปลงในราคาก็จะส่งผลกระทบต่อชนชั้นเช่นกัน

(๖) สรุป

ในการพิจารณาสถานการณ์เศรษฐกิจมหภาคของจังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

(๖.๑) ฐานทางเศรษฐกิจของจังหวัดขึ้นอยู่กับการผลิตสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าวเป็นหลัก และการผลิตสินค้าเกษตรดังกล่าว นอกจากใช้บริโภคภายในแล้ว ยังมีสัดส่วนสำคัญที่ส่งออกไปขายยังตลาดภายนอก ทำรายได้เป็นมูลค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของรายได้รวม

(๖.๒) จังหวัดสุรินทร์ยังต้องพึ่งพาโลกภายนอกอยู่มาก ทั้งในด้านตลาดและแหล่งสินค้า อุปโภค บริโภค วัสดุก่อสร้าง และเชื้อเพลิง แต่โดยที่การสั่งซื้อสินค้าจากภายนอกจำเป็นที่จะต้องอาศัยการส่งออกสินค้าออกไปขาย ซึ่งถ้าหากตลาดสินค้าเกษตรเปลี่ยนแปลงไป ก็จะกระทบต่อฐานะความเป็นอยู่ในด้านอุปโภคบริโภคโดยตรง

(๖.๓) ในด้านการเงิน ปรากฏว่า จังหวัดสุรินทร์มีเงินรวมอยู่ประมาณ ๔๐๐ ล้านบาท หรือร้อยละ ๑๗ ของรายได้รวม เงินจำนวนนี้ได้ใช้หมุนเวียนภายใน ในรูปของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ ประมาณ ๔๒๕ ล้านบาท สินเชื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ๑๕๐ ล้านบาท ส่วนที่เหลือได้ถูกถ่ายเทเข้าสู่ส่วนกลาง

(๖.๔) บทบาททางการเงินของรัฐบาลในการหมุนเวียนของเงินแต่ละวัน ปรากฏว่ามีสัดส่วนกว่าร้อยละ ๕๐ ของปริมาณเงินหมุนเวียนในจังหวัด ฉะนั้น ในสัดส่วนเช่นนี้กล่าวได้ว่าการใช้จ่ายในภาครัฐบาลมีอิทธิพลมากต่อสภาพความเจริญเติบโตของจังหวัด ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่ายงบประมาณจากรัฐบาล ก็จะมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจส่วนรวมทั้งจังหวัด

๒.๔ สภาพเศรษฐกิจชนบท

เพื่อทำความเข้าใจกับสภาพเศรษฐกิจชนบท ซึ่งประกอบด้วยประชากรกว่าร้อยละ ๙๖ ของจังหวัด และเพื่อเป็นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาจังหวัดที่สำคัญ คณะผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจสภาพเศรษฐกิจโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำนวน ๔๐๐ ครัวเรือน โดยการเก็บข้อมูลจากครัวเรือนตัวอย่างให้ครอบคลุมถึงลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะดิน จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว และการตรวจสอบกับสถิติการใช้ที่ดิน และผลผลิตรวมจากรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด สรุปสภาพเศรษฐกิจชนบทในระดับครัวเรือนได้ดังนี้

(๑) การถือครองที่ดิน เกษตรกรเกือบทุกครัวเรือน มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จะมีเข้าบางส่วนไม่เกินกว่าร้อยละ ๑๐ ของเนื้อที่ทั้งหมด กล่าวได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินอยู่แล้ว

(๒) ขนาดที่ดิน ขนาดที่ดินทำกินเฉลี่ยประมาณ ๒๔ ไร่/ครัวเรือน แต่ก็มีขนาดแตกต่างกันไปซึ่งสะท้อนถึงภูมิประเทศและความอุดมสมบูรณ์ของแต่ละท้องที่ ดังต่อไปนี้

<u>ขนาดที่ดินถือครอง (ไร่)</u>	<u>บริเวณเขตอำเภอ</u>
๒๐ - ๒๔	รัตนบุรี ท่าตูม จอมพระ และลำโรงเทา
๒๔ - ๓๔	เมืองสุรินทร์ สนม ศีขรภูมิ กาบเชิง และปราสาท
๓๔ - ๕๐	กิ่ง อ. บัวเขต และสังขะ
๕๐ +	ชุมพลบุรี และ กิ่ง อ. ลำดวน

(๓) การใช้ที่ดิน จากตัวเลขการสำรวจสอดคล้องกับสถิติการใช้ที่ดินในฤดูฝนจากการสำรวจของสำนักงานเกษตรจังหวัด ซึ่งปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้ว เนื้อที่ปลูกข้าวในบริเวณสำรวจมีถึงร้อยละ ๙๔ ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมด โดยมีพืชไร่และพืชอื่น ๆ ประมาณร้อยละ ๕ ของการใช้เนื้อที่เพาะปลูกข้าวกระจายในทุกอำเภอ ส่วนพืชไร่มีกระจายในบางพื้นที่ กล่าวคือ ปอแก้ว เนื้อที่ปลูกร้อยละ ๒.๒๒ ของพื้นที่สำรวจ ปลูกกันอยู่ในบริเวณกิ่งอำเภอบัวเขต อำเภอ กาบเชิง

อำเภอท่าตูม อำเภอสังขะ อำเภอปราสาท และกิ่งอำเภอลำดวน มันสำปะหลัง เนื้อที่ปลูกร้อยละ ๓.๓๖ ของพื้นที่สำรวจ ปลูกกันมากที่อำเภอกาบเชิง และกิ่งอำเภอบัวเขต ส่วนถั่วลิสงเนื้อที่ปลูก ร้อยละ ๐.๐๖ ของพื้นที่สำรวจ ปลูกกันมากที่อำเภอท่าตูม และกิ่งอำเภอบัวเขต

สำหรับในฤดูแล้งนั้น มีการใช้ที่ดินไม่ถึงร้อยละ ๑.๐ ของพื้นที่สำรวจ ส่วนใหญ่ใช้ ปลูกปอแก้ว มันสำปะหลัง ถั่วลิสง และผัก โดยมีบริเวณพื้นที่ปลูกดังแสดงในตารางที่ ๒.๑๓

(๔) ผลผลิต สำหรับพันธุ์ข้าวที่ปลูกมีอยู่หลายพันธุ์ด้วยกัน ได้แก่ พันธุ์พื้นเมือง พันธุ์ขาวมะลิ และพันธุ์ กข.๑๕ ส่วนพืชอื่น ๆ ได้แก่ ปอแก้ว ปอพื้นเมือง มันสำปะหลังพันธุ์พื้นเมือง และถั่วลิสง สำหรับเนื้อที่เพาะปลูก ขนาด สัดส่วนการปลูก และผลผลิต แสดงในตารางที่ ๒.๑๔

เป็นที่น่าสังเกตว่า การปลูกข้าวพันธุ์ กข.๑๕ นั้น ปลูกในเนื้อที่เฉลี่ย ๑๑ ไร่/ครัวเรือน ซึ่งเข้าใจว่าเป็นการปลูกผสมระหว่างข้าวพันธุ์พื้นเมืองกับข้าวพันธุ์ใหม่ ข้าวพันธุ์พื้นเมืองนั้น ปลูกไว้บริโภคในครอบครัว

(๕) รายได้ครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์โดยเฉลี่ย ๖.๕ คน/ครัวเรือน โดยมีคนทำงาน ๓.๗ คน/ครัวเรือน รายได้เฉลี่ยของครอบครัวประมาณ ๒๐,๕๔๔ บาท/ปี จำแนกออกเป็นรายได้จากการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ย ๕,๖๑๔ กก. มูลค่า ๑๖,๘๔๒ บาท (ราคา กก.ละ ๓ บาท) และรายได้จากการรับจ้างแรงงานในท้องที่และนอกท้องที่อีก ๓,๗๑๒ บาท ในจำนวนนี้รวมการจ้างแรงงานโครงการ กสข. ซึ่งมีค่าจ้างปกติประมาณ ๘๐๐ บาท/ปี/ครัวเรือน

จากการสำรวจปรากฏว่า จำนวนรายได้นี้เพียงพอสำหรับการยังชีพสำหรับครัวเรือน เกษตรกรประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท/ปี กล่าวคือ รายได้จากผลผลิตข้าว ๕,๐๐๐ กก/ปี และรายได้อื่น ๆ อีก ๕,๐๐๐ บาท/ปี

ถึงแม้ว่ารายได้เฉลี่ยในบริเวณสำรวจจะตกอยู่ในเกณฑ์ ๒๐,๐๐๐ บาท/ปี ซึ่งจัดว่า เพียงพอต่อการดำรงชีพอย่างไม่เดือดร้อน แต่ก็ปรากฏว่ามีครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ ๔๒ ที่มีรายได้น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท/ปี โดยที่มีครัวเรือนที่ปลูกข้าวได้ผลผลิตไม่ถึง ๕,๐๐๐ กก/ปี มีจำนวนร้อยละ ๔๗ ซึ่งตรงกับคำตอบของเกษตรกรที่ตอบว่า "รายได้ไม่เพียงพอ" มีอยู่ถึงร้อยละ ๔๗ ของครัวเรือนที่สำรวจ ส่วนผู้ที่ตอบว่า "รายได้เพียงพอ" มีร้อยละ ๕๔ และ "มีรายได้เหลือเก็บออม" มีร้อยละ ๔

ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า จำนวนครัวเรือนร้อยละ ๔๗ ที่ผลิตข้าวได้ไม่ถึง ๕,๐๐๐ กก/ปี นั้น จำเป็นจะต้องหารรายได้อื่น เข้ามาทดแทนเพื่อการยังชีพ ในการนี้ จำเป็นต้องพึงพาโอกาสการว่างงาน

ตารางที่ ๒.๑๓ พื้นที่เพาะปลูกในฤดูแล้ง

ชนิด	พื้นที่เพาะปลูก (% ของพื้นที่สำรวจ)	บริเวณอำเภอที่ปลูก
ปอแก้ว	๐.๒	ศิขรภูมิ กาบเชิง และบัวเชด
มันสำปะหลัง	๐.๔	บัวเชด และกาบเชิง
ถั่วลิสง	๐.๒	ปราสาท สำโรงทาบ และ เมืองสุรินทร์
พืชผัก	๐.๒	จอมพระ รัตนบุรี ศิขรภูมิ และเมืองสุรินทร์

ตารางที่ ๒.๑๔ เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตเฉลี่ย

ชนิดพืช	% ของครัวเรือน ที่ปลูก	เนื้อที่เพาะปลูกเฉลี่ย (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก/ไร่)
<u>ข้าว</u>			
พันธุ์พื้นเมือง	๒๗	๒๒	๑๗๘.๓๐
ขาวมะลิ	๖๙	๓๐	๒๐๗.๘๓
กข.๑๔	๖	๑๑	๒๕๙.๖๔
<u>พืชอื่น ๆ</u>			
ปอพันธุ์พื้นเมือง	๕	๒.๒๕	๑๕๗
ปอแก้ว	๘.๕	๒.๐๖	๑๓๗
มันสำปะหลัง พันธุ์พื้นเมือง	๑๑.๒๕	๑.๓๑	๑,๐๐๐
ถั่วลิสง	๒.๕	๑.๕๙	๑๘๕

แรงงานอื่น ๆ ซึ่งภายในจังหวัดสุรินทร์มีตลาดแรงงานน้อยมาก ต้องออกไปแสวงหาในท้องที่จังหวัดอื่น โดยเฉพาะในภาคกลางและภาคตะวันออก

(๖) การจ้างงานนอกฟาร์ม จากการสำรวจปรากฏว่าร้อยละ ๑๘ ของจำนวนครัวเรือนที่สำรวจออกไปทำงานนอกฤดูทำนา ส่วนใหญ่เป็นคนวัยหนุ่มสาวอายุ ๒๐-๓๐ ปี โดยออกไปรับจ้างนอกจังหวัดสุรินทร์ร้อยละ ๖๐ ส่วนที่เหลือรับจ้างอยู่ภายในจังหวัดสุรินทร์

(๗) สรุป จากการพิจารณาสภาพการทำมาหากิน สรุปได้ว่า ครอบครัวยกชนบทส่วนใหญ่จะสามารถยังชีพอยู่ได้อย่างไม่ฝืดเคืองภายใต้ค่าครองชีพปัจจุบัน ถ้าหากมีรายได้รวมอย่างน้อย ๒๐,๐๐๐ บาท/ปี ซึ่งระดับรายได้ ๒๐,๐๐๐ บาท/ครอบครัว/ปี นี้จะถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุดในการวัดระดับความยากจน ฉะนั้น เป้าหมายขั้นต่ำสุดในการวางแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์จะถือเอาอัตรานี้เป็นบรรทัดฐาน

จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท/ปี ในปัจจุบันมีอยู่ประมาณร้อยละ ๔๒ ส่วนใหญ่เนื่องมาจากผลผลิตในเนื้อที่ทำกินต่ำ ให้ผลผลิตได้ไม่ถึง ๕,๐๐๐ กก./ฟาร์ม ซึ่งก็เป็นผลต่อเนื่องมาจากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก สำหรับการหารายได้จากแหล่งอื่นมาทดแทนนั้น ขึ้นอยู่กับโอกาสในทางเศรษฐกิจของจังหวัดอื่น ที่จะผันแปรไปตามสภาวะภูมิอากาศ และการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งไม่สามารถจะพึ่งพาแหล่งรายได้นี้ทุกปี หรือตลอดไป ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาการเพิ่มผลผลิต และการเลือกใช้ที่ดินให้สามารถรองรับแรงงาน และเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวให้สูงขึ้น ในการนี้จะได้เสนอให้เป็นแนวนโยบายหลักต่อไป

บทที่ ๓

กรอบการพัฒนาและการพัฒนารายสาขา

๓.๑ แนวโน้มการพัฒนา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สามารถจะบ่งชี้แนวโน้มการพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ได้ดังนี้

(๑) โครงสร้างเศรษฐกิจส่วนรวม เป็นโครงสร้างที่ล่อแหลมต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอยู่มาก ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยที่จะต้องพึ่งพาโลกภายนอกถึง ๔ ประการ คือ

(๑.๑) การพึ่งพาดุลและราคาสินค้าเกษตร ซึ่งถูกกำหนดจากโลกภายนอกทั้งสิ้น โดยเฉพาะราคาข้าว มันสำปะหลัง และปอ ที่เป็นเช่นนี้เพราะจังหวัดสุรินทร์พึ่งการส่งออกของสินค้าเกษตรไม่กี่ชนิด แต่มูลค่าของการส่งออกมีประมาณร้อยละ ๓๐ ของรายได้จังหวัด ดังนั้นถ้าหากราคาเปลี่ยนแปลง ก็จะมีผลกระทบต่อรายได้ของประชากร และผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่ต้องพึ่งพารายได้ของเกษตรกร เช่น การค้า การขนส่ง และการแปรรูปสินค้าเกษตร

(๑.๒) การผลิตในสภาพปัจจุบันต้องพึ่งพาลมฟ้าอากาศอยู่เป็นอันมาก ทั้งในด้านเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตต่อไร่ในแต่ละปี ซึ่งมีการผันแปรค่อนข้างสูงถึงร้อยละ ๒๐ ในช่วงปีฝนแล้งคือฝนทิ้งช่วงนาน ๆ

(๑.๓) การที่รายได้ของเกษตรกรต้องพึ่งพาสภาพตลาด และสภาพลมฟ้าอากาศทำให้รายได้ไม่แน่นอน ในภาวะที่ผลผลิตการเกษตรอยู่ในอัตราต่ำ จำเป็นที่จะต้องหารรายได้โดยการรับจ้างแรงงาน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นประจำทุกปี แรงงานที่ต้องออกไปรับจ้างมีจำนวนมากถึงร้อยละ ๑๘ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด สำหรับรายได้จากการรับจ้างแรงงานมีประมาณร้อยละ ๒๐ ของรายได้รวม นับว่าเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ถ้าหากตลาดแรงงานต่างถิ่นผันแปรไปตามความต้องการ และสภาพเศรษฐกิจก็จะมีผลกระทบต่อรายได้โดยตรงของประชากรจังหวัดสุรินทร์

(๑.๔) จากการพิจารณาสภาพการเงินหมุนเวียนในจังหวัดสุรินทร์ ปรากฏว่าเงินหมุนเวียนจากภาครัฐบาลมีจำนวนร้อยละ ๕๐ ของปริมาณเงินหมุนเวียนทั้งหมดในแต่ละวัน ทำให้สภาพการค้าและการเงินในปัจจุบันอยู่ในภาวะคล่องตัว แต่อย่างไรก็ดี สาเหตุที่ปริมาณเงินหมุนเวียนจากงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญต่อความคล่องตัว เช่นนี้ ทำให้ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์จะต้อง

พึงพางบประมาณอยู่ตลอดไป ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่ายของรัฐบาล ก็จะกระทบกระเทือนต่อสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดทันที

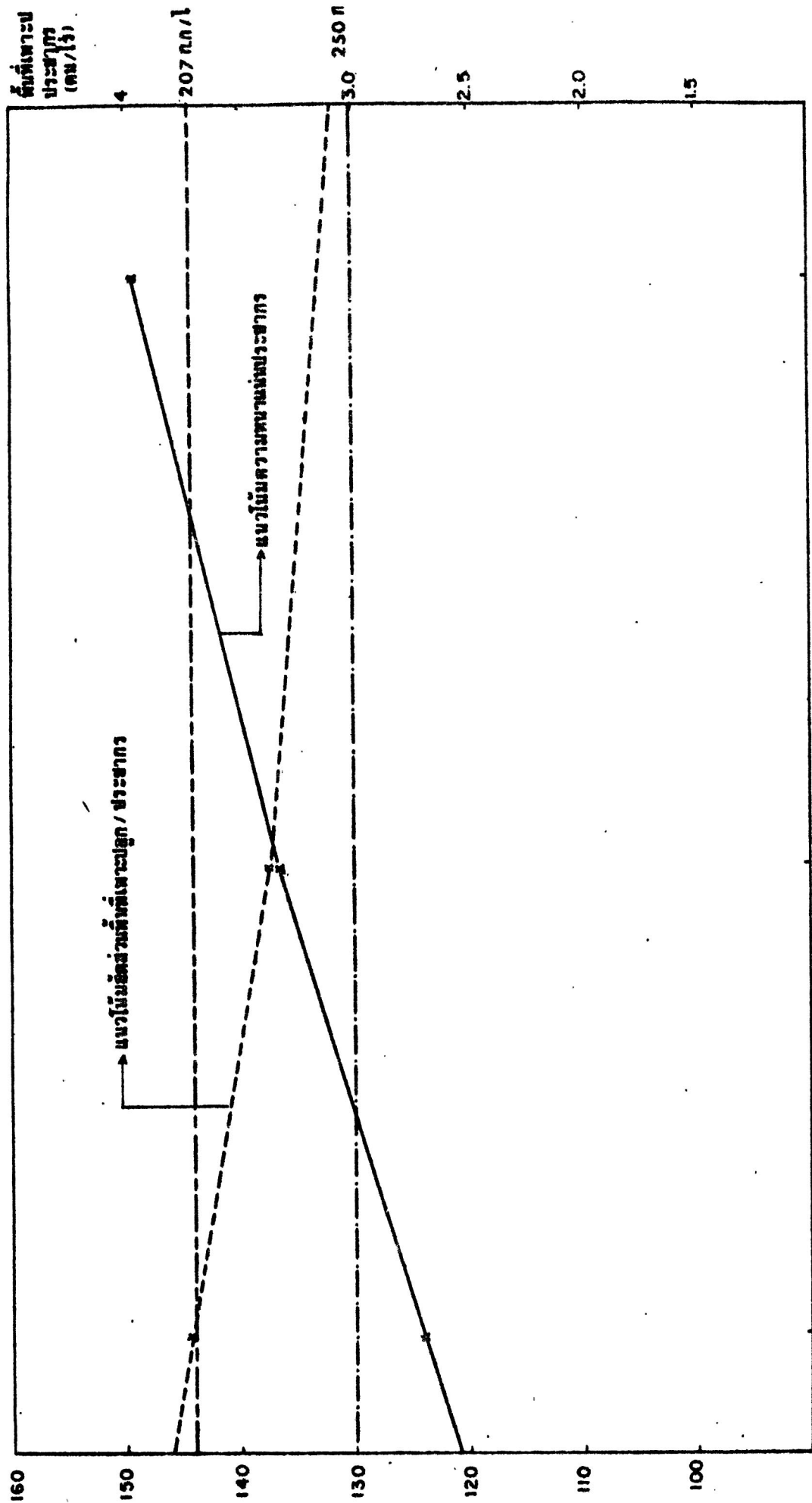
ในระยะยาว ถ้าปล่อยให้โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์เป็นอยู่เช่นนี้ เสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจก็จะสั่นคลอนมากขึ้น และจะต้องเป็นภาระต่อด้านงบประมาณมากขึ้นทุกปี จึงควรจะพิจารณาหาแนวทางที่จะเพิ่มเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยพยายามที่จะจัดโครงสร้างเศรษฐกิจเสียใหม่ อย่างน้อยที่สุดก็ให้ได้ผลในระยะยาว

(๒) ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แล้วมา เป็นผลมาจากการขยายตัวของพื้นที่ทำกินโดยประชาชนเข้าไปบุกรุกจับจองที่ว่างเปล่า และบริเวณป่าสงวน ซึ่งทำให้พื้นที่เพาะปลูกขยายตัวจากร้อยละ ๖๖ ในปี ๒๕๑๔ เป็นร้อยละ ๗๔ ในปี ๒๕๒๔ เมื่อพิจารณาศักยภาพของพื้นที่แนวนโยบายด้านความมั่นคง และการรักษาป่าต้นน้ำลำธารแล้ว คาดว่าพื้นที่ที่จะขยายเพื่อการเพาะปลูกคงจะเพิ่มอีกไม่ได้แล้ว ในขณะที่เดียวกันที่อัตราการเพิ่มประชากรที่ได้คาดการณ์เอาไว้จากการศึกษา จะเพิ่มปีละร้อยละ ๒.๐ ในช่วงปี ๒๕๒๕-๒๕๒๙ และร้อยละ ๑.๗๕ ในช่วงปี ๒๕๓๐-๒๕๓๔ จะทำให้ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่เพิ่มขึ้น และสัดส่วนของเนื้อที่เพาะปลูกต่อประชากรจะลดลงจาก ๓.๗๔ ไร่/คน ในปี ๒๕๒๔ เป็น ๓.๓๔ ไร่/คน ในปี ๒๕๒๙ และ ๓.๑๐ ไร่/คน ในปี ๒๕๓๔ ซึ่งถ้าพิจารณาจากจำนวนประชากรต่อครอบครัว ผลผลิตต่อไร่ และความต้องการผลผลิตที่จะสามารถดำรงชีพอยู่ได้โดยไม่ฝืดเคืองแล้ว กล่าวได้ว่า จะเริ่มมีปัญหาความฝืดเคือง ตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ดังแสดงให้เห็นในรูปที่ ๓.๑

ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องวางมาตรการการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อที่จะจรรโลงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

(๓) ในการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจในอนาคต ช่วงปี ๒๕๒๕-๒๕๒๙ และปี ๒๕๓๐-๒๕๓๔ นั้น พบว่าโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจมีอยู่จำกัดมาก ทั้งนี้ เนื่องจากฐานทรัพยากรมีอยู่จำกัด ประกอบกับการขาดวัตถุดิบ และทำเลที่ตั้งของจังหวัดอยู่ห่างไกลจากตลาด การพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นใดนอกจากอุตสาหกรรมที่ใช้ผลผลิตการเกษตรมีโอกาสดำรงอยู่ได้น้อย นอกจากการผลิตเพื่อตลาดภายในจังหวัด หรือตลาดใกล้เคียงเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวทางในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ จึงควรเน้นไปในภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเกษตรเป็นหลัก โดยมุ่งที่จะเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและกระจายฐานการผลิตให้ขยายกว้างขึ้น

ความหนาแน่นประชากร
(คน/กม²)

2524 2525 2529 2534

รูปที่ 3.1 ปริมาณการความหนาแน่นประชากรและพื้นที่เพาะปลูกต่อประชากรจังหวัดสุรินทร์

เป็นการสร้างความยืดหยุ่นในการผลิต และเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตตลอดจนลดอัตราการเสี่ยงต่อการตลาด โดยมีจุดประสงค์หลักที่จะคงไว้ซึ่งความสม่ำเสมอในรายได้ของประชากร

๓.๒ กรอบการพัฒนา

(๑) กรอบการพัฒนาโดยรวม

(๑.๑) ในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้า พยายามที่จะสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยค่อย ๆ เปลี่ยนโครงสร้างด้านการเกษตรให้มีฐานการผลิตที่ขยายกว้างขึ้น เพื่อลดอัตราเสี่ยง ทางด้านการตลาด

(๑.๒) พยายามเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เพื่อรักษาระดับรายได้ขั้นต่ำในราคาปัจจุบันไว้ เพื่อไม่ให้เกิดการผิดเคียง อันเนื่องมาจากสัดส่วนที่ดินทำกินต่อประชากรลดลง โดยการเพิ่มผลผลิต ต่อไร่ และเพิ่มมูลค่าผลผลิตและลดการเสี่ยงด้วยวิธีการกระจายการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น และทำการแปรรูปผลผลิตเกษตรในท้องถิ่นให้มากขึ้น

(๑.๓) พยายามยกระดับรายได้ของประชากรในเขตพื้นที่ยากจนให้เพิ่มสูงขึ้น โดยการเพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่ และพืชอื่น ๆ อย่างรวดเร็ว เป็นเขตส่งเสริมพิเศษ

(๑.๔) เพิ่มโอกาสในการได้รับบริการสาธารณสุขให้สูงขึ้น และเท่าเทียมกัน ในท้องที่ต่าง ๆ ทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุข และสาธารณสุขโรค เพื่อยกระดับความรู้ สุขภาพ อนามัย และคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น สามารถช่วยตัวเองได้ในระยะยาว

(๒) พื้นที่เป้าหมาย

โดยที่จังหวัดสุรินทร์เป็นพื้นที่ที่อยู่ในแนวนโยบายของรัฐบาลอยู่หลายพื้นที่ กล่าวคือ

(๒.๑) พื้นที่ชายแดนความมั่นคง เป็นบริเวณการจัดการของกองทัพภาคที่ ๒ มี แผนงานการจัดหมู่บ้านและบริเวณที่ทำกินเป็นหมวดหมู่ โดยมีการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ และจัดบริการพื้นฐาน ที่สำคัญ เช่น ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น บริเวณเหล่านี้ ได้แก่ เขตพื้นที่อำเภอสังขะ อำเภอทาบเชิง และกิ่งอำเภอบัวเชด

(๒.๒) พื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นบริเวณส่วนหนึ่งในแผนแม่บทของคณะกรรมการพัฒนา ทุ่งกุลาร้องไห้ อยู่ในเขตอำเภอชุมพลบุรี และอำเภอท่าตูมบางส่วน ซึ่งเป็นแผนระยะยาวและยังไม่ได้

ดำเนินการอย่างกว้างขวาง ปัจจุบันมีเฉพาะการจัดการปฏิรูปที่ดินในบริเวณพื้นที่ ๒๘,๒๕๔ ไร่ ฉะนั้น ในเรื่องนี้จึงควรถือว่า เขตพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นบริเวณที่ควรพัฒนาในขอบเขตของการพัฒนา โดยจังหวัดไปพลางก่อน

(๒.๓) พื้นที่ยากจน ตามแผนพัฒนาชนบทแห่งชาติ และทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติได้มอบหมายให้จังหวัดกำหนดพื้นที่ยากจน เพื่อให้การพัฒนาเป็นพิเศษ ซึ่งทางจังหวัด สุรินทร์ได้กำหนดพื้นที่ยากจนทั้งหมด ๖๐๐ หมู่บ้าน โดยกำหนดพื้นที่ยากจนในทุกอำเภอ อำเภอละ ๕๐ หมู่บ้าน ยกเว้นอำเภอปราสาทอำเภอเดียว

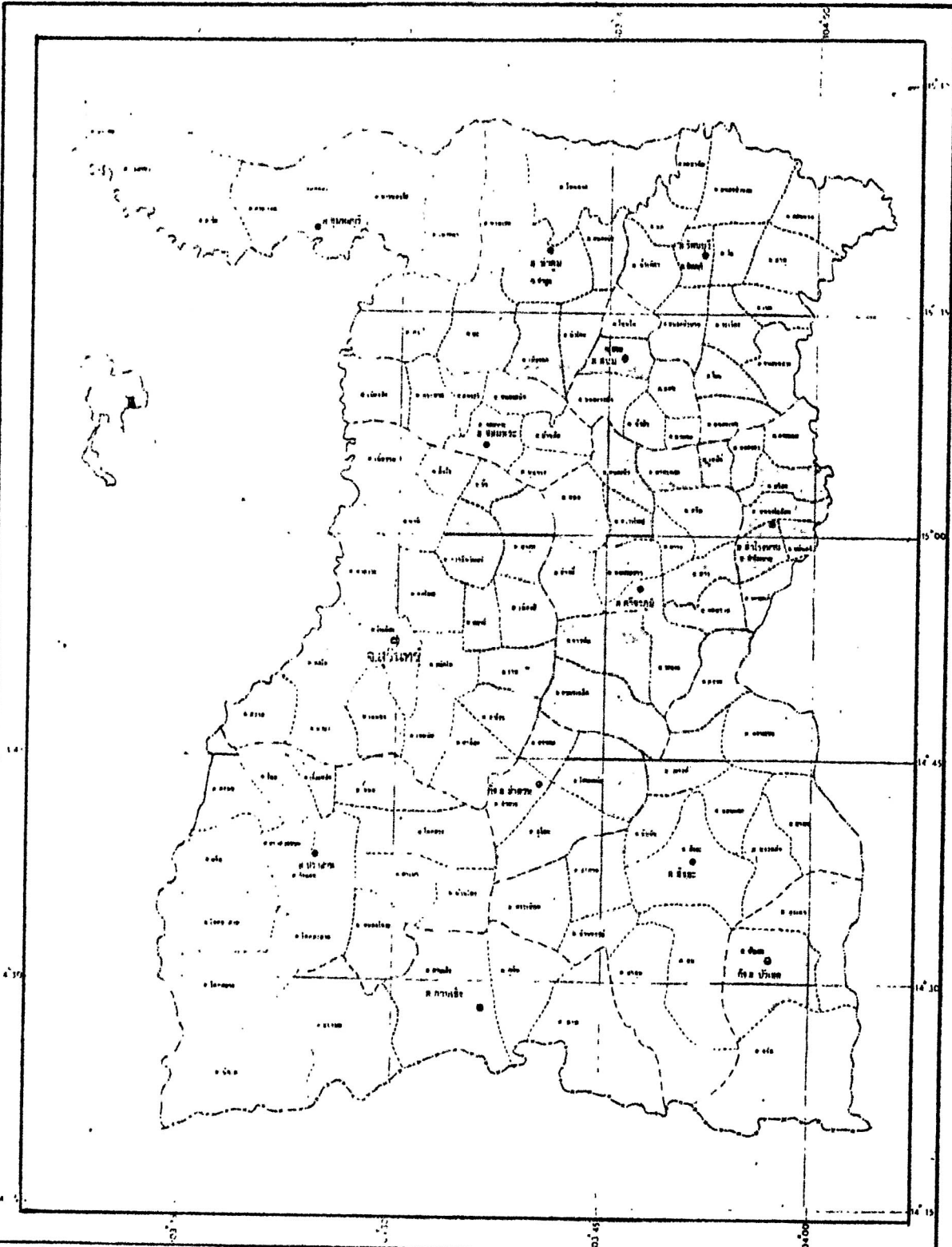
จากการสำรวจหมู่บ้านตัวอย่างโดยการวิเคราะห์รายได้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเพียงพอของการยังชีพในครัวเรือนเกษตรกร ปรากฏว่า ในท้องที่สำรวจซึ่งครอบคลุมทั้งจังหวัดนั้น ร้อยละ ๔๗ มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่เพียงพอ ส่วนใหญ่เนื่องมาจากผลผลิตข้าวอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ กก./ฟาร์ม โดยที่ผลผลิตเฉลี่ยต่ำกว่า ๒๕๐ กก./ไร่ และพื้นที่ถือครองต่ำกว่า ๒๐ ไร่/ครัวเรือน จากเกณฑ์เฉลี่ยดังกล่าวนี้ สามารถกำหนดเขตพื้นที่ยากจนในบริเวณจังหวัดสุรินทร์ได้ดังนี้

บริเวณตอนกลางของจังหวัด เขตพื้นที่ยากจนได้แก่ บริเวณที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่ำกว่า ๒๕๐ กก./ไร่ และเนื้อที่ถือครองต่ำกว่า ๒๐ ไร่/ครัวเรือน

บริเวณเขตชายแดนพื้นที่ยากจนได้แก่บริเวณที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่ำกว่า ๒๕๐ กก./ไร่ และเนื้อที่ถือครองต่ำกว่า ๒๑ ไร่/ครัวเรือน

บริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ พื้นที่ยากจนได้แก่ บริเวณที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่ำกว่า ๑๕๐ กก./ไร่ และเนื้อที่ถือครองต่ำกว่า ๓๓ ไร่/ครัวเรือน

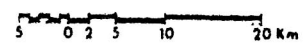
ถ้าใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า พื้นที่ยากจนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ-รัตนบุรีตอนเหนืออำเภอสำโรงทาบ อำเภอศีขรภูมิ อำเภอเมืองสุรินทร์ และอำเภอปราสาทบางแห่ง อย่างไรก็ตาม การกำหนดพื้นที่ยากจนที่คณะผู้ศึกษาเสนอไว้ นี้ ยังไม่สามารถกำหนดรายละเอียดถึง หมู่บ้านได้ แต่ที่เสนอมาก็เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย เพื่อการพัฒนาเร่งเพิ่มผลผลิต และการส่งเสริมเปลี่ยนพันธุ์ข้าว ในขั้นนี้คณะผู้ทำงานจะใช้ผลจากการสำรวจของขนาดพื้นที่ถือครอง และผลผลิตเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ บริเวณที่มีผลผลิตต่ำกว่า ๕,๐๐๐ กก./ฟาร์ม โดยเลือกบริเวณเนื้อที่ถือครองต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะสามารถผลิตได้น้อยกว่าจำนวนนี้ (ดูรูปที่ ๓.๒)

รูปที่ ๓.๒ พื้นที่ส่วนราชการ

FIGURE

□ พื้นที่ราชการ

โครงการศึกษาและ
จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สุรินทร์
PILOT PLANNING STUDIES PROJECT FOR SURIN PROVINCE

๓.๓ การพัฒนาสายสาขา

(๑) สาขาการผลิต

(๑.๑) กำหนดนโยบายการใช้ที่ดินและการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับลักษณะที่ดิน เพื่อใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

ในสภาพปัจจุบัน การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นไปในสภาพความเค็มขึ้นที่เป็นมา โดยถือหลักว่าจะต้องมีข้าวไว้สำหรับบริโภคในครัวเรือนเสียก่อน ส่วนที่เหลือก็จะปลูกเพื่อขาย ซึ่งทำให้การใช้ที่ดินสำหรับการเพาะปลูกนั้น ใช้เป็นนาข้าวเป็นส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่เพาะปลูก จากการวิเคราะห์ลักษณะความเหมาะสมของที่ดิน สรุปได้ว่า พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวนั้น ควรจะอยู่ในสัดส่วนร้อยละ ๖๓ ของพื้นที่เพาะปลูก และพื้นที่ปลูกพืชไร่ ควรจะอยู่ในสัดส่วนร้อยละ ๑๔ ส่วนพื้นที่ที่เหลือสามารถปลูกผสม ระหว่างนาข้าวกับพืชไร่

รายละเอียดการใช้ที่ดินที่เหมาะสมในระดับอำเภอ แสดงในตารางที่ ๓.๑ และแผนที่รูปที่ ๓.๓, ๓.๔ ส่วนการใช้ที่ดินที่เหมาะสมในระดับตำบลปรากฏในภาคผนวกที่ ๓.๑

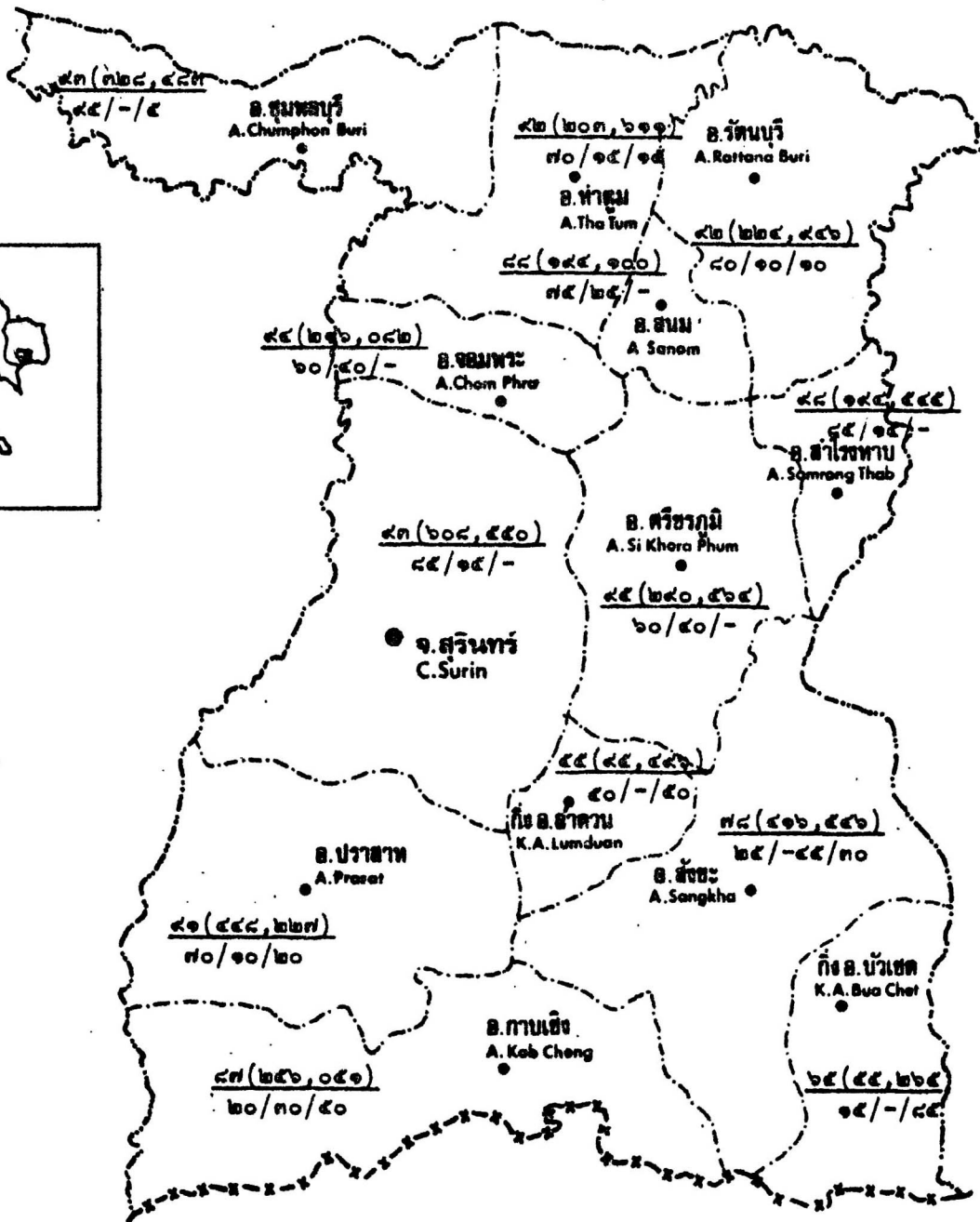
(๑.๒) การเพิ่มผลผลิตข้าว ส่งเสริมเพิ่มผลผลิตข้าวโดยการเปลี่ยนพันธุ์ข้าว และการบำรุงดิน

พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกในปัจจุบัน ได้แก่ พันธุ์พื้นเมือง พันธุ์ขาวมะลิ และพันธุ์ กข.๑๔ โดยมีพันธุ์ข้าวใหม่ คือ กข.๑๕ ปลูกอยู่เพียงร้อยละ ๖ ของพื้นที่สำรวจ จากการวิเคราะห์ทางวิชาการการเกษตรได้สรุปเสนอให้ใช้พันธุ์ข้าวใหม่ ปลูกทดแทนพันธุ์เดิม ซึ่งจะสามารถเพิ่มผลผลิตได้เป็น ๒๒๐ กก./ไร่ หรือประมาณร้อยละ ๑๐ ของผลผลิตปัจจุบัน หากมีการใส่ปุ๋ยบำรุงดิน จำนวน ๓๐ กก./ไร่ ก็จะสามารถเพิ่มผลผลิตได้อีกร้อยละ ๒๐ รวมผลผลิตใหม่จะได้ถึง ๒๕๐ กก./ไร่ โดยเฉลี่ย สำหรับพันธุ์ข้าว กข.๑๕ ได้ทำการทดลองได้ผลแล้วพร้อมที่จะทำการส่งเสริม ส่วนการยอมรับของเกษตรกรนั้นขึ้นอยู่กับความคุ้มค่าของการใส่ปุ๋ยและการปล่อยเครดิตสินเชื่อทางการเกษตร ซึ่งเสนอให้ ธ.ก.ส. เพิ่มวงเงินเครดิตแก่เกษตรกรเพื่อการเพิ่มผลผลิตต่อไป

(๑.๓) การปลูกพืชไร่ ในเนื้อที่ที่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ควรจะให้มีการสำรวจและส่งเสริมการปลูกพืชไร่ที่มีศักยภาพด้านผลผลิตและราคา แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลไกตลาด เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๓.๑ ความเหมาะสมการใช้ที่ดินในแต่ละอำเภอ

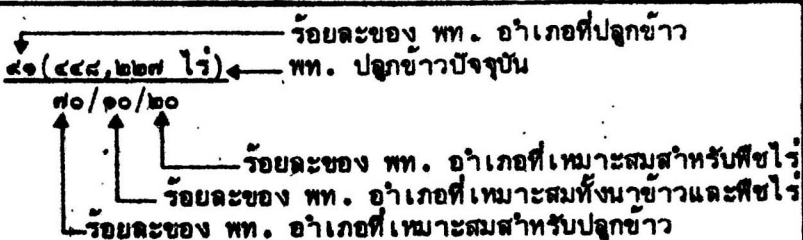
อำเภอ	ความเหมาะสม	ข้าว	ข้าวและพืชไร่	พืชไร่	รวม
เมือง		๕๕๘,๐๗๖	๕๘,๕๘๕	-	๖๑๖,๕๖๐
ชุมพลบุรี		๓๓๕,๗๖๐	-	๑๗,๖๑๕	๓๕๒,๓๗๕
ท่าตูม		๒๐๓,๖๑๑	๕๓,๖๓๑	๕๓,๖๓๑	๒๕๐,๘๗๓
จอมพระ		๑๓๘,๕๓๓	๕๒,๒๘๗	-	๒๓๐,๗๒๐
ปราสาท		๓๒๕,๑๐๖	๕๕,๐๓๓	๕๗,๐๑๖	๔๓๗,๑๕๕
กาบเชิง		๕๕,๐๘๐	๘๘,๖๒๑	๑๕๗,๗๐๑	๒๙๘,๔๐๒
รัตนบุรี		๑๕๖,๕๕๘	๒๕,๕๕๖	๒๕,๕๕๖	๒๐๗,๕๖๐
สนม		๑๖๕,๓๕๖	๕๕,๑๐๕	-	๒๒๐,๔๖๑
ศีขรภูมิ		๑๘๓,๕๓๗	๑๒๒,๒๕๑	-	๓๐๕,๗๘๘
สังขะ		๑๓๓,๒๖๗	๒๓๕,๘๘๑	๑๕๕,๕๒๐	๕๒๔,๖๖๘
ลำโรงทอง		๑๖๘,๐๕๒	๒๕,๖๕๕	-	๑๙๓,๖๕๖
กิ่ง อ. ลำดวน		๘๗,๕๕๒	-	๘๗,๕๕๒	๑๗๕,๕๕๓
กิ่ง อ. บัวเชด		๑๒,๕๕๖	-	๗๑,๓๗๕	๘๓,๙๓๑
รวม		๒,๕๖๕,๖๗๕	๘๘๘,๕๕๗	๕๕๕,๓๑๕	๔,๐๑๐,๕๔๗
ร้อยละ		๖๓.๓๓๓	๒๑.๕๐	๑๕.๑๗	๑๐๐

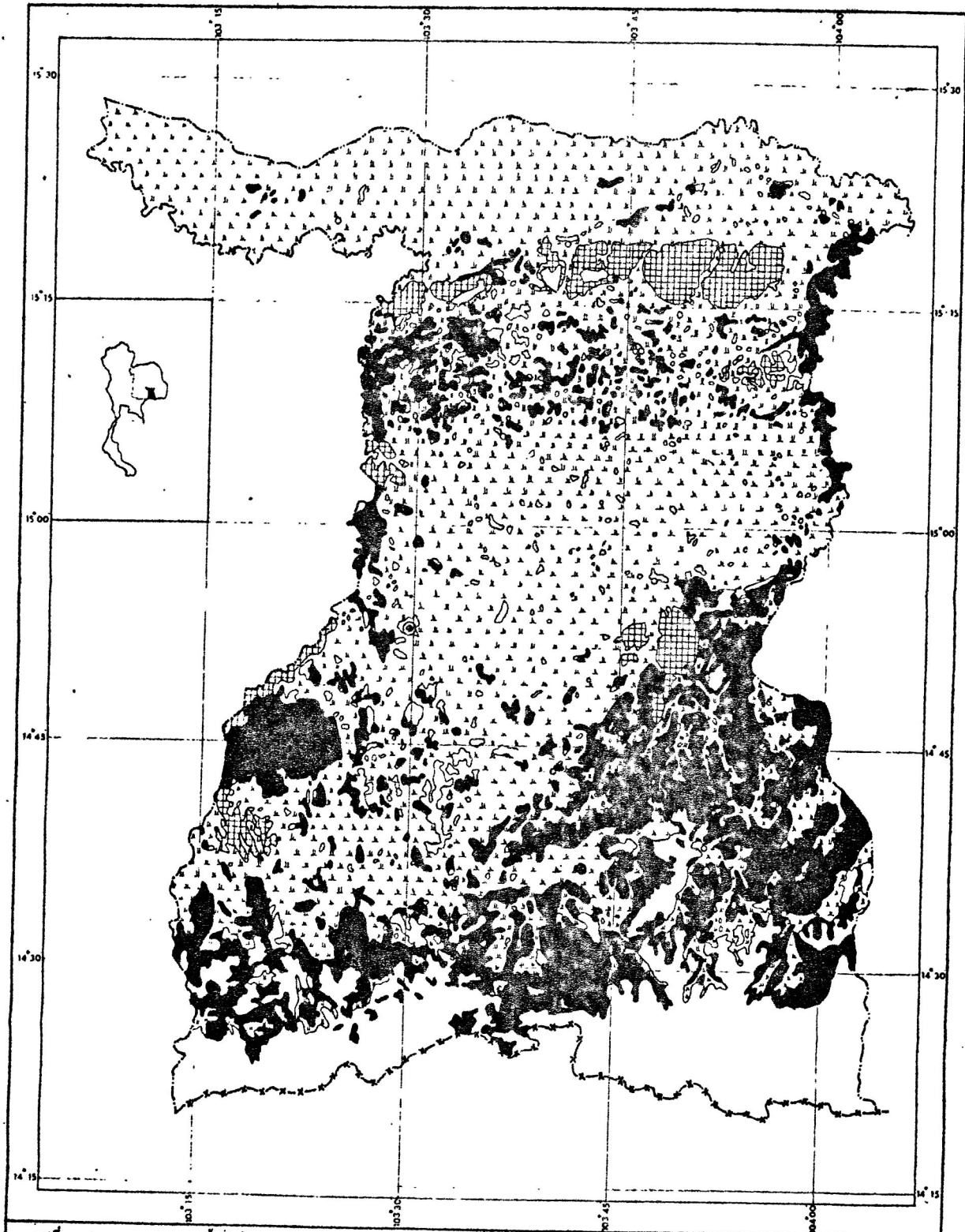
รูปที่ ๓.๓ ความเหมาะสมการใช้ที่ดินในแต่ละอำเภอ
Figure

0 10 20 km.
Scale 1:750,000

โครงการศึกษาและ
จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สุรินทร์
PILOT PLANNING STUDIES PROJECT FOR SURIN PROVINCE

รูปที่ ๑.๕ ความเหมาะสมของพื้นที่ดินในการเพาะปลูก
 FIGURE.

- นาข้าว
- พืชไร่
- นาข้าว และพืชไร่

5 0 2 5 10 20 Km.

โครงการศึกษาและ
 จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สุรินทร์
 PILOT PLANNING STUDIES PROJECT FOR SURIN PROVINCE

(๑.๔) การจัดการใช้ที่ดินในฟาร์ม ในบริเวณที่ลักษณะที่ดินมีความเหมาะสม สำหรับการปลูกข้าวและพืชไร่ ควรจะส่งเสริมให้สามารถปลูกข้าวได้ผลผลิตสูงขึ้น เพียงพอแก่การบริโภค และการครองชีพ แล้วหันมาใช้ที่ดินส่วนที่เหลือปลูกพืชอุตสาหกรรม หรือพืชสำหรับปศุสัตว์ เพื่อเพิ่มรายได้ และการใช้แรงงานให้มากขึ้น

แผนงานนี้เป็นแผนในระยะยาวหลังจากที่สามารถเพิ่มผลผลิตข้าวได้แล้ว จึงจะสามารถจัดสรรที่ดินส่วนที่เหลือมาดำเนินการ นอกจากนั้น ยังจำเป็นต้องมีการส่งเสริมตลาดในท้องถิ่นไว้รับซื้อ หรือใช้ผลผลิตในส่วนนี้อย่างสม่ำเสมอ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป หรือ อุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ ซึ่งควรจะได้เริ่มวางแผนการส่งเสริมไว้ในระยะยาว

(๑.๕) การจัดหาแหล่งอาหารเพิ่ม เนื่องจากครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ ยังต้องพึ่งพาอาหารโปรตีน โดยการซื้อจากท้องถิ่นอื่นอยู่มาก ฉะนั้น ถ้าหากสามารถที่จะผลิตอาหาร เหล่านี้ได้เอง ก็จะช่วยลดค่าใช้จ่ายลงไป พร้อมทั้งช่วยเสริมการโภชนาการให้ได้คุณภาพอีกโดยหนึ่งด้วย

ในปัจจุบันมีการเลี้ยงเป็ด-ไก่ ในครัวเรือนมีอยู่ทั่วไป แต่การเลี้ยงยัง ขาดวิธีการที่ถูกสุขลักษณะและความเจริญเติบโตของสัตว์เลี้ยง การจัดหาพันธุ์สัตว์ และการส่งเสริม การเลี้ยงสามารถกระทำได้โดยการจัดทำแผนงานการส่งเสริมให้เหมาะสมต่อไป

ส่วนสัตว์น้ำในปัจจุบันได้มาจากหนองน้ำธรรมชาติ ซึ่งมีค่อนข้างจำกัด เฉพาะในฤดูฝน ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ในการนี้ควรจะได้พัฒนาแหล่งน้ำ และบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ ตลอดจนกำหนดระเบียบการจับสัตว์น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อให้มีการเจริญพันธุ์ มีสัตว์น้ำตลอดทั้งปี ส่วนการส่งเสริมการเลี้ยงเป็นอาชีพนั้น กรมประมงได้มีแผนงานอยู่แล้ว ควรจะเร่งดำเนินการต่อไป

(๑.๖) การพัฒนาสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ โค-กระบือ ในจังหวัดสุรินทร์ เป็นการเลี้ยงเพื่อการใช้งาน ซึ่งมีอยู่ครอบครัวละ ๒-๓ ตัว โอกาสในการเพิ่มจำนวนการเลี้ยงเพื่อ การส่งไปขายในบริเวณที่ต้องการสัตว์แรงงาน ในภาคอื่น ๆ ก็สามารถทำได้โดยการส่งเสริมให้มีการ เลี้ยงเพิ่มในแต่ละครัวเรือนอีก ๑-๒ ตัว แต่ควรจะต้องคำนึงถึงแหล่งอาหาร และสภาพแวดล้อมในท้องที่ ให้มากเพราะปัจจุบันเนื้อที่เลี้ยงสัตว์มีน้อยอยู่แล้ว ส่วนการบำรุงพันธุ์โค-กระบือ และการป้องกันรักษา โรคนั้นควรขยายให้ครอบคลุมทุกท้องที่

(๑.๗) การพัฒนาป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ในปัจจุบันมีอยู่เพียง ๐.๕๔ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๑๐.๗๐ ของพื้นที่จังหวัด ในพื้นที่ป่าจำนวนนี้ควรจัดเป็นป่าต้นน้ำลำธารประมาณ ๐.๒ ล้านไร่

แนวทางการพัฒนาป่าไม้จะต้องรักษาพื้นที่ ๐.๕๙ ล้านไร่ ให้คงไว้เพื่อสนับสนุนนโยบายความมั่นคงชายแดน และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ส่วนพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมที่มีอยู่นั้น จะต้องควบคุมให้มีการปลูกป่าทดแทนให้ครบ

(๒) สาขาบริการสังคม

(๒.๑) การพัฒนาการศึกษา จะต้องเน้นความสำคัญถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่าง การพัฒนาการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ กล่าวคือ การศึกษาในระบบจะต้องขยายโรงเรียน ชันเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสและจำนวนแก่ประชากรวัยเรียนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะระดับก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ส่วนการศึกษานอกระบบนั้น จะต้องเร่งขยายในอัตราส่วนทวีคูณ เพื่อให้บริการแก่ ประชากรที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อในการศึกษาในระบบ การพัฒนาการศึกษานอกระบบจะต้องเน้นในเรื่องการให้ความรู้ความสามารถด้านการเพิ่มผลผลิตเกษตร เช่น การบำรุง รักษาดิน การใช้ปุ๋ย และการเปลี่ยนพันธุ์ข้าว เป็นต้น และการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อยกระดับ ฝีมือแรงงานให้มีมาตรฐาน ทำให้มีรายได้จากการรับจ้างแรงงานสูงขึ้น

แนวทางการพัฒนาการศึกษานี้จะต้องมีการประสานงานร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัด ภายใต้กรอบนโยบายและแผนงานเดียวกัน ทั้งการศึกษาในระบบและ การศึกษานอกระบบ

(๒.๒) การพัฒนาสาธารณสุข จะต้อง เน้นงานด้านสาธารณสุขมูลฐานเป็นแนวทาง ที่สำคัญ เพื่อผลทางด้าน การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดยผสมผสานไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณสุขในชุมชนของตน ส่วนงาน ด้านการรักษานั้น จะต้องขยายสถานบริการและกำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ พร้อมทั้งเพิ่มขีดความสามารถ ในการรักษาพยาบาล และพัฒนาระบบการส่งมอบผู้ป่วย และระบบการรักษาพยาบาลทางวิทยุให้ได้ผล ในทางปฏิบัติอย่างจริงจังภายในช่วงเวลา ๕ ปี

(๓) สาขาบริการพื้นฐาน

(๓.๑) การพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ เนื่องจาก จังหวัดสุรินทร์ขาดแคลนน้ำ โดยเฉพาะในฤดูแล้ง จะมีน้ำเก็บกักได้เฉพาะในแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยด้าน อุปโภคบริโภค และเสริมการเกษตร เช่น การตกกล้า ตลอดจนเป็นแหล่งสัตว์น้ำ ในกรณีเกิด ภาวะฝนทิ้งช่วง แนวทางการพัฒนาควรจะปรับปรุงให้แหล่งน้ำเหล่านั้น สามารถเก็บกักน้ำได้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ซึ่งทางจังหวัดได้กำหนดแผนงานพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวไว้ในแผนงานปี ๒๕๒๕-๒๕๒๖

อยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าว เพื่อมิให้เป็นการสูญเสียเปล่า ควรจะได้ทำการสำรวจ และประเมินผลทางวิศวกรรมเสียก่อน เพื่อกำหนดลำดับความสำคัญก่อนหลัง และวิธีการดำเนินการ

(๓.๒) การพัฒนาแหล่งน้ำถาวร สภาพพื้นที่จังหวัดสุรินทร์มีบริเวณที่สามารถสร้าง อ่างเก็บน้ำขนาดกลางได้อีก ๒๑ แห่ง ความจุ ๒๙๓ ล้าน ม^๓ สามารถเพิ่มเนื้อที่เพาะปลูกในฤดูแล้ง ได้อีก ๑๕๐,๐๐๐ ไร่ ในการนี้ ควรจะได้เริ่มดำเนินการสำรวจ และจัดทำแผนงานเพื่อเตรียมการ ลงทุนต่อไปให้สำเร็จภายในเวลาอีก ๑๐ ปีข้างหน้า โดยศึกษาความสำคัญของแหล่งที่สามารถบรรเทาปัญหา น้ำท่วมได้ด้วย

(๓.๓) ถนน ขอบข่ายของเส้นทางถนนในปัจจุบัน ขยายไปกว้างขวางอยู่แล้ว การพัฒนาด้านนี้ควรขยายเฉพาะกรณีที่มีเหตุผลสำคัญ เช่น ด้านความมั่นคง ส่วนที่มีอยู่แล้วควรจัดทำ แผนบำรุงรักษาให้สามารถใช้งานได้ต่อไป

(๓.๔) ไฟฟ้า ปัจจุบันการขยายตัวของไฟฟ้าส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมือง สำหรับการพัฒนาในอนาคตนั้น ควรคำนึงถึงงบประมาณการลงทุน และต้นทุนการบริการ และนโยบายหลัก ควรจะมุ่งไฟฟ้าเพื่อการผลิต เช่น สูบน้ำ หรืออุตสาหกรรมแปรรูปมากกว่าการบริโภค

(๓.๕) น้ำบริโภค หมู่บ้านส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาตนเองอยู่ และมีหลายแห่ง ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งจัด การพัฒนาบ่อน้ำเพื่อการบริโภค ควรเร่งดำเนินการต่อไป

บทที่ ๔

แผนพัฒนาจังหวัด

๔.๑ การพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวม

(๑) เป้าหมายในด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ

ในช่วง ๕ ปี นี้ ยังไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจได้ทันที โดยจะยังคงไว้ซึ่งความสำคัญของภาคเกษตร โดยเฉพาะข้าวและพืชไร่ แต่จะเน้นการเพิ่มผลผลิตของที่ดินให้สูงขึ้น ส่วนในภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้แก่ การค้า การธนาคาร การคมนาคมขนส่ง ตลอดจนบริการต่าง ๆ ยังต้องขึ้นอยู่กับสภาพการผลิตข้าวและพืชไร่ ซึ่งจะยังคงสัดส่วนเดิมไว้

(๒) เป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

โดยที่ภาคเกษตรเป็นภาคที่นำความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งขึ้นอยู่กับความขยายตัวของ การเพาะปลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เป้าหมายการเพาะปลูกข้าวในช่วง ๕ ปี นั้น ได้กำหนดให้เพิ่มจาก ๒๐๐ กก./ไร่ เป็น ๒๕๐ กก./ไร่ หรือเพิ่มในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี แต่โดยที่ภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ สามารถปรับปรุงประสิทธิภาพได้รวดเร็วกว่า จึงคาดว่าจะมีอัตราการเพิ่มสูงกว่าภาคเกษตร ฉะนั้น โดยส่วนรวมแล้วรายได้จังหวัดจะเพิ่มสูงกว่าร้อยละ ๕ เล็กน้อย ยกเว้นแต่จะมีการขยายตัวด้านสาธารณสุขและการใช้จ่ายในการบริหารของรัฐบาล เป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้แสดงไว้ในตารางที่ ๔.๑

(๓) เป้าหมายการยกระดับรายได้ในเขตชนบทยากจน

เป้าหมายต่ำสุดสำหรับรายได้ในครัวเรือนเกษตรกรกำหนดไว้ ๒๐,๐๐๐ บาท/ปี หรือ ๓,๐๗๗ บาท/คน/ปี โดยที่ประชากรกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มีพื้นที่เพาะปลูกที่ให้ผลผลิตในปัจจุบันต่ำกว่า ๕,๐๐๐ กก./ฟาร์ม ฉะนั้น จะต้องกำหนดเป้าหมายในการยกระดับผลผลิตให้ได้อย่างต่ำ ๕,๐๐๐ กก./ฟาร์ม ซึ่งคิดเป็นมูลค่า ๑๕,๐๐๐ บาท และหารายได้นอกฟาร์มอีก ๕,๐๐๐ บาท/ปี

๔.๒ การพัฒนาภาคเศรษฐกิจการผลิต

(๑) เป้าหมายด้านการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย

ตารางที่ ๔.๑ เป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

	๒๕๒๓		๒๕๒๔		๒๕๒๕		อัตราเพิ่ม (%)
	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	
รายได้จังหวัดรวม	๔,๗๒๓.๔	๑๐๐.๐	๔,๘๕๗.๒	๑๐๐.๐	๖,๕๐๔.๒	๑๐๐.๐	๗
เกษตรกรรม	๑,๘๘๐.๖	๔๒.๐	๒,๑๖๔.๔	๔๔.๖	๒,๗๕๐.๒	๔๒.๔	๔.๗
การเพาะปลูก	๑,๕๒๔.๐	๓๒.๔	๑,๖๘๑.๔	๓๕.๖	๒,๑๐๒.๔	๓๒.๓	๕
ปศุสัตว์	๓๑๘.๕	๖.๘	๓๕๐.๒	๗.๒	๕๒๕.๓	๘.๑	๑๐
ประมง	๔๕.๘	๑.๐	๕๐.๕	๑.๐	๗๕.๖	๑.๒	๑๐
ป่าไม้	๘๖.๕	๑.๘	๘๖.๕	๑.๘	๘๖.๕	๑.๓	-
เหมืองแร่	๓๕.๐	๐.๗	๓๗.๕	๐.๘	๔๖.๘	๐.๗	๐.๗
อุตสาหกรรม	๔๘๕.๑	๑๐.๒	๒๐๓.๖	๔.๒	๒๗๕.๔	๔.๒	๔.๒
ก่อสร้าง	๒๒๒.๓	๔.๗	๒๔๔.๕	๕.๐	๓๐๕.๗	๕.๗	๕.๗
ไฟฟ้า	๑๐.๕	๐.๒	๑๑.๖	๐.๒	๒๓.๑	๐.๕	๐.๕
คมนาคมขนส่ง	๑๓๒.๖	๓.๗	๑๘๘.๔	๓.๙	๒๕๖.๓	๓.๙	๓.๙
ค้าปลีก-ค้าส่ง	๑,๐๐๐.๕	๒๑.๒	๑,๑๐๐.๖	๒๒.๗	๑,๔๘๕.๗	๒๒.๘	๒๒.๘
ธนาคาร	๗๖.๗	๑.๖	๘๔.๔	๑.๗	๑๑๘.๑	๑.๘	๑.๘
ที่อยู่อาศัย	๕๕.๒	๑.๑	๖๐.๗	๑.๓	๗๕.๔	๑.๒	๑.๒
บริการของรัฐ	๒๐๐.๘	๔.๓	๒๒๐.๔	๔.๖	๓๓๑.๓	๕.๑	๕.๑
บริการต่าง ๆ	๔๘๕.๖	๑๐.๓	๕๓๕.๒	๑๑.๐	๘๐๑.๒	๑๒.๓	๑๒.๓

(๑.๑) การเพาะปลูก

ข้าว กำหนดเป้าหมายเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยทั้งจังหวัดจาก ๒๐๐ กก/ไร่ เป็น ๒๕๐ กก/ไร่ หรือเพิ่มในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี

พืชไร่ กำหนดเป้าหมายเพิ่มเนื้อที่การปลูกจาก ๑๗๓,๐๐๐ ไร่ เป็น ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ หรือเพิ่มในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี ในที่ดินที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันให้ปลูกพืชไร่ ในฤดูแล้งในเขตพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๑๕,๐๐๐ ไร่ ให้ได้ผลเต็มที่

(๑.๒) ปศุสัตว์

สัตว์ใหญ่ ได้แก่ โค และกระบือ กำหนดเป้าหมายเพิ่มปริมาณการเลี้ยงจากครัวเรือนละ ๓ ตัว เป็น ๔ ตัว หรือเพิ่มในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๗ ต่อปี

สัตว์ปีก ได้แก่ เป็ดและไก่ กำหนดเป้าหมายเพิ่มปริมาณการเลี้ยงจากครัวเรือนละ ๒ ตัว เป็น ๔ ตัว หรือเพิ่มในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี

(๑.๓) ประมง กำหนดเป้าหมายการผลิตจาก ๑๐ กก/คน/ปี เป็น ๒๐ กก/คน/ปี หรือเพิ่มในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี

(๑.๔) ป่าไม้ กำหนดเป้าหมายให้ทำการอนุรักษ์พื้นที่ป่าที่มีอยู่ให้คงสภาพเอาไว้ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ชายแดน ส่วนการทำไม้ในเขตป่าสัมปทานให้ดำเนินการต่อไปในอัตราเดิม คือ ประมาณ ๓๐,๐๐๐ ม^๓/ปี แต่ให้เร่งการปลูกป่าทดแทนให้พื้นที่ป่าคงสภาพไว้ด้วย

(๒) เป้าหมายด้านอุตสาหกรรม ในช่วง ๕ ปี ข้างหน้า ภาคอุตสาหกรรมจะยังคงเกี่ยวเนื่องกับสินค้าเกษตรที่มีอยู่เดิม เป้าหมายการเจริญเติบโตในภาคนี้กำหนดให้ขยายตัวไปตามผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งคาดว่าจะอยู่ในอัตราร้อยละ ๗ ต่อปี

๔.๓ การพัฒนาแหล่งน้ำ

เป้าหมายการพัฒนาแหล่งน้ำ จำแนกออกได้ดังนี้

(๑) ระบบคลองส่งน้ำ ให้ปรับปรุงระบบคลองส่งน้ำของอ่างเก็บน้ำขนาดกลางที่มีอยู่ ให้สามารถใช้ประโยชน์จากระบบชลประทานอย่างเต็มที่ในเนื้อที่ ๗๖,๐๐๐ ไร่

(๒) การสร้างอ่างเก็บน้ำใหม่ ทำการสร้างอ่างเก็บน้ำที่มีศักยภาพสูง ๔ แห่ง จาก ๒๑ แห่ง ตามที่กรมชลประทานได้สำรวจเสนอไว้ คือ ห้วยสำราญ ห้วยกระโดน ห้วยกำโพก ตอนบน และห้วยกำโพกตอนล่าง ปริมาณการเก็บกักน้ำ ๙๓.๔ ล้าน ม^๓ สามารถขยายพื้นที่ชลประทานได้อีก ๔๓,๔๐๐ ไร่ และช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในเขตอำเภอสำโรงแทบได้บ้าง

(๓) การปรับปรุงหนองน้ำธรรมชาติ ให้เร่งปรับปรุงหนองน้ำธรรมชาติที่มีกระจายไปทั้งจังหวัด จำนวน ๑,๑๒๐ แห่ง ตามการสำรวจของ ร.พ.ช. ปี ๒๕๒๔ ให้สามารถเก็บกักน้ำได้เต็มตามความสามารถของสภาพภูมิประเทศ เพื่อใช้สำหรับการอุปโภคบริโภค และช่วยเสริมการเกษตร รวมทั้ง เป็นแหล่งสัตว์น้ำได้อีกด้วย โดยกำหนดให้ทำการปรับปรุงให้ครบทุกแห่งภายใน ๕ ปี

(๔) การพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดิน ให้เร่งดำเนินการสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินตามความเหมาะสมของพื้นที่

๔.๔ การวางแผนครอบครัว

เป้าหมายการวางแผนครอบครัวจำแนกออกได้ดังนี้

(๑) ลดอัตราการเกิดจาก ๒๕.๕๒ ต่อพัน ในปี ๒๕๒๔ ให้เหลือ ๒๐.๐ ต่อพัน ในปลายปี ๒๕๒๕ และ ๑๕.๐ ต่อพัน ในปลายปี ๒๕๓๔ ส่วนอัตราการตายลดจาก ๔.๔ ต่อพัน ในปี ๒๕๒๔ ให้เหลือ ๔.๐ ต่อพัน ในปลายปี ๒๕๒๕ และ ๓.๕ ต่อพัน ในปลายปี ๒๕๓๔

(๒) เป้าหมายจำนวนผู้ใช้บริการวางแผนครอบครัวรายใหม่ในช่วง ๒๕๒๔-๒๕๒๕ กำหนดให้เพิ่มร้อยละ ๕ ต่อปี จากปี ๒๕๒๔ โดยจะมีจำนวนผู้ใช้บริการวางแผนครอบครัวรายใหม่ในแต่ละปี ดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ ส่วนผู้รับบริการรายเก่าให้พยายามคงจำนวนเอาไว้อย่างต่ำร้อยละ ๘๐

๔.๕ การพัฒนาเมืองและชุมชน

เป้าหมายการพัฒนาเมืองและชุมชน จำแนกออกเป็น

(๑) เทศบาลเมืองสุรินทร์ มีเป้าหมายดังนี้

(๑.๑) จัดทำผังเมืองรวมให้เสร็จภายในปี ๒๕๒๕

ตารางที่ ๔.๒ เป้าหมายผู้รับบริการวางแผนครอบครัวรายใหม่แยกตามประเภทบริการ

ปี	หญิงยาง	ห่วงอนามัย	ยาเม็ดคุมกำเนิด	ผ่าตัดทำหมัน	ยาฉีดคุมกำเนิด	หน่วย คน	
						รวม	รวม
๒๕๒๔	๒,๔๑๔	๑,๕๓๒	๑๐,๖๗๕	๒,๒๘๗	๑,๕๕๒	๑๕,๓๐๑	๑๕,๓๐๑
๒๕๒๕	๒,๕๓๖	๒,๐๓๕	๑๑,๒๐๕	๒,๔๐๑	๒,๐๕๒	๒๐,๒๓๙	๒๐,๒๓๙
๒๕๒๖	๒,๖๖๓	๒,๑๔๑	๑๑,๗๖๕	๒,๕๒๑	๒,๒๐๗	๒๑,๓๐๑	๒๑,๓๐๑
๒๕๒๗	๒,๗๕๖	๒,๒๔๘	๑๒,๓๕๗	๒,๖๔๗	๒,๓๑๗	๒๒,๓๖๕	๒๒,๓๖๕
๒๕๒๘	๒,๕๓๖	๒,๓๖๐	๑๒,๕๗๕	๒,๗๗๕	๒,๔๓๓	๒๓,๕๗๕	๒๓,๕๗๕
๒๕๒๙	๓,๐๘๓	๒,๔๑๘	๑๓,๖๒๕	๒,๙๑๘	๒,๕๕๕	๒๔,๕๑๘	๒๔,๕๑๘

(๑.๒) ปรับปรุงเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างตามผังเมืองรวม

(๑.๓) จัดทำการวางแผนเทศบาลเมืองให้สอดคล้องกับแผนจังหวัด

(๒) ชุมชนศูนย์กลางรอง

(๒.๑) ให้ยกระดับสุขาภิบาลกึ่งแอน อำเภอบราสาท และสุขาภิบาลระแงง อำเภอบึงสามพัน ให้เป็นศูนย์กลางระดับสองรองจากเทศบาลเมืองสุรินทร์ เพื่อเตรียมให้เป็นเทศบาล ตำบลในช่วงปี ๒๕๓๐-๒๕๓๔

(๒.๒) ให้ยกระดับสุขาภิบาลท่าตูม อำเภوتاตูม ให้เป็นชุมชนรองสำหรับการกระจายการค้าและบริการชุมชนเกษตร สำหรับพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัด และพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้

๔.๖ การพัฒนาบริการทางสังคม

เป้าหมายการพัฒนาบริการทางสังคมจำแนกออกเป็น

(๑) ด้านการศึกษา มีเป้าหมายดังนี้

(๑.๑) เป้าหมายด้านปริมาณ ในช่วงปี ๒๕๒๕-๒๕๒๙ ขยายปริมาณบริการระดับก่อนประถมศึกษา (เด็กเล็ก-อนุบาล) ให้ครอบคลุมร้อยละ ๓๕ ของประชากรกลุ่มอายุ ๔-๕ ปี ระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ จะต้องขยายให้ครอบคลุมประชากรในกลุ่มอายุทุกคน ส่วนระดับมัธยมต้น มัธยมปลาย และอาชีวศึกษา ขยายให้ได้ร้อยละ ๔๘, ๓๐ และ ๔ ของประชากรในกลุ่มอายุตามลำดับ สำหรับการศึกษาออกโรงเรียน ขยายบริการโดยเฉลี่ยปีละประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน ดังรายละเอียดในตารางที่ ๔.๓

(๑.๒) เป้าหมายด้านคุณภาพ ให้เพิ่มอัตราการเลื่อนชั้นในระดับประถมศึกษาจากร้อยละ ๘๗ ในปี ๒๕๒๔ เป็นร้อยละ ๘๗ ในปี ๒๕๒๙ หรือเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๒ ต่อปี รวมทั้งเพิ่มครูด้านวิชาชีพต่าง ๆ ตามแผนการศึกษาที่ปรับปรุงใหม่ในระดับโรงเรียนมัธยม และวิทยาลัยให้ครบทุกสาขาในปี ๒๕๒๙

(๑.๓) เป้าหมายด้านความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับถึงชั้น ป. ๖ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบลในปี ๒๕๒๙ และขยายการศึกษาระดับมัธยมปลายถึงชั้น ม. ๖ ในโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ และกิ่งอำเภอให้ครบในปี ๒๕๒๙

ตารางที่ ๔.๓ เป้าหมายการให้บริการทางการศึกษา

ระดับชั้น	๒๕๒๕	๒๕๒๖	๒๕๒๗	๒๕๒๘	๒๕๒๙
ก่อนประถมศึกษา	๑๘,๘๗๖	๒๒,๐๔๘	๒๑,๖๘๑	๑๖,๘๔๘	๑๖,๘๔๘
ประถมศึกษา (ป.๑-๖)	๑๘๑,๔๕๑	๑๘๓,๔๕๒	๑๘๑,๘๐๐	๑๘๒,๖๒๔	๑๘๖,๔๑๔
มัธยมศึกษา (ม.๑-๓)	๗๘,๖๘๐	๘๐,๒๘๘	๘๖,๐๔๘	๘๘,๘๒๑	๙๗,๑๘๖
มัธยมศึกษา (ม.๔-๖)	๗๖,๒๕๓	๗๗,๑๗๕	๗๘,๐๓๕	๗๘,๖๘๐	๘๐,๒๘๘
อาชีวศึกษา	๖,๐๐๐	๖,๓๐๐	๖,๖๐๐	๖,๘๐๐	๗,๒๐๐
การศึกษานอกโรงเรียน	๓๕๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐

พร้อมทั้งเปิดโรงเรียนมัธยมต้น (ม. ๑ - ๓) ในระดับตำบลให้ครอบคลุมพื้นที่ ๕ ตำบลต่อ ๑ โรงเรียน

(๒) ด้านสาธารณสุข มีเป้าหมาย ดังนี้

(๒.๑) จัดตั้งโรงพยาบาลประจำอำเภออีก ๔ แห่ง ภายใน ๒๕๒๖ และโรงพยาบาลประจำกิ่งอำเภออีก ๒ แห่ง ภายในปี ๒๕๒๔

(๒.๒) จัดตั้งสถานีอนามัยประจำตำบลให้ครบทุกตำบล โดยสร้างเพิ่มเติม ๑๖ แห่ง ภายในปี ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕

(๒.๓) เพิ่มกำลังคนด้านสาธารณสุขในสถานีอนามัยให้ครบ ๓ คน/แห่ง ภายในปี ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕ ส่วนกำลังแพทย์และพยาบาลนั้นให้เพิ่มจำนวนที่เป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนด คือ แพทย์ : พยาบาล : เติยง ในสัดส่วน ๑ : ๕ : ๑๐

(๒.๔) ลดความชุกชุมและอัตราการตายจากโรคที่ป้องกันได้ลงครึ่งหนึ่ง ภายในปี ๒๕๒๕

(๒.๕) ลดอัตราการป่วยด้วยสภาวะการขาดสารอาหารในเด็กแรกเกิดถึง ๕ ปี ในระดับรุนแรงจาก ๓.๘๐% ให้หมดไป ส่วนในระดับปานกลางและระดับเริ่มแรกจาก ๑๘.๒๕% และ ๔๐.๖๗% ให้ลดลงครึ่งหนึ่ง ภายในปี ๒๕๒๕

๔.๗ การพัฒนาบริการโครงสร้างพื้นฐาน

เป้าหมายการพัฒนาบริการโครงสร้างพื้นฐานจำแนกออกเป็น

(๑) ถนน

(๑.๑) ยกกระดับมาตรฐานของทางหลวงจังหวัดจากถนนผิวลูกรังเป็นผิวลาดยาง ความยาวรวม ๘๒ กม.

(๑.๒) ถนนเส้นทางชนบทให้เน้นตามความจำเป็น โดยเฉพาะเส้นทางชนบทเพื่อเสริมนโยบายความมั่นคง และบริเวณทุ่งกุลาร้องไห้

(๒) ไฟฟ้า เพิ่มไฟฟ้าในหมู่บ้านและในเขตเมือง โดยเพิ่มจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าจาก ๑๔,๐๐๐ ราย เป็น ๓๔,๐๐๐ ราย ภายในปี ๒๕๒๕ โดยเพิ่มปีละ ๒๐%

(๓) น้ำบริโภค

(๓.๑) การประปาชุมชน ให้เพิ่มการประปาชุมชนในเขตสุขาภิบาล และที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอที่ยังขาดน้ำประปาจำนวน ๕ แห่ง ภายในปี ๒๕๒๔

(๓.๒) การประปาชนบท และการจัดตั้งกรองน้ำสะอาด จัดให้มีการสำรวจบริเวณที่ขาดแคลนแหล่งน้ำสะอาด เพื่อเตรียมแผนงานจัดหาน้ำสะอาดให้กับหมู่บ้านที่ยังขาดแคลนอยู่

(๔) การสื่อสารและการไปรษณีย์

(๔.๑) ให้เร่งดำเนินการตามแผนงานการขยายเลขหมายโทรศัพท์จาก ๑,๒๐๐ เลขหมายเป็น ๒,๔๐๐ เลขหมาย ในเขตอำเภอเมือง และติดตั้งโทรศัพท์ทางไกลชนบท สาธารณะ ๓๒ เลขหมาย ตามแผนงานขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ปี ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕

(๔.๒) เร่งขยายการไปรษณีย์เป็นประเภทรับฝาก ๑ แห่ง ที่อำเภอเมือง ตามแผนงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ปี ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕

บทที่ ๕

แผนงานและโครงการ

จากแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๓ และ ๔ สามารถนำมา กำหนดแผนงานและโครงการการพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ได้ดังนี้

๕.๑ สรุปแผนงานและโครงการ

แผนงานหลักทั้งหมด ๕ แผนงาน แบ่งออกเป็นแผนงานย่อยจำนวนโครงการ และ งบประมาณ ดังนี้

- (๑) แผนงานเพิ่มผลผลิต ประกอบด้วย ๕ แผนงานย่อย ๒๔ โครงการ งบประมาณ ๔๒๗.๐๕ ล้านบาท
- (๒) แผนงานอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ๓ แผนงานย่อย ๒๑ โครงการ งบประมาณ ๑๒.๐๔ ล้านบาท
- (๓) แผนงานการศึกษา ๔ โครงการ งบประมาณ ๑๔๕.๗๐ ล้านบาท
- (๔) แผนงานสาธารณสุข ๖ โครงการ งบประมาณ - ล้านบาท
- (๕) แผนงานบริการพื้นฐาน ๑๔ โครงการ งบประมาณ ๔๐๓.๕๑ ล้านบาท

๕.๒ รายละเอียดแผนงานและโครงการ

ในบางโครงการไม่สามารถจะประเมินงบประมาณได้

(๑) แผนงานปฏิบัติการของมูลนิธิฯ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	จุดประสงค์	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ						
						25	26	27	28	29	30	25	26	27	28		29	30				
๖	โครงการทำโปสเตอร์	เพื่อสนับสนุนในการรณรงค์ และนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์	จัดทำโปสเตอร์ประมาณ ๕๐๐ กอง หรือประมาณ ๕๐๐ โปสเตอร์ และนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ ๕๐๐๔ หรือ ๑๐๐๐ โปสเตอร์	ทำโปสเตอร์ โดยเริ่มจากหมู่บ้านใกล้เคียงที่มีความยากจนตามลำดับ	งานส่งเสริม โดยแนะนำการทำโปสเตอร์ โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาลตำบล และกรมพัฒนาท้องถิ่น	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	๐.๕๐	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๕๐	- เทศบาลตำบล - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมพัฒนาท้องถิ่น
๗	โครงการอบรมพนักงานเกษตรและผู้นำเกษตร	เพื่อนำวัสดุการเพาะปลูกและเทคนิคการเมล็ดพืชต่อการเพาะ	อบรมวันที่ ๒ ครั้ง โดยผู้ปกครองในหมู่บ้าน ประมาณ ๕๐ คน เป็นของเทศบาลตำบล และ ๒ ครั้ง เช่นเดียวกัน	-	งานฝึกอบรม	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	- เทศบาลตำบล - กรมส่งเสริมการเกษตร

แผนงานพัฒนาพื้นที่

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา (เดือน)												
						ระยะเวลา (ปี)												
						25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35		
๑	โครงการปรับปรุงพื้นที่ ๑.๑ โครงการผลิต สุกโกม	เพื่อเพิ่มรายได้ แก่เกษตรกร	เพื่อผลิตสุกโกม ๑,๐๐๐ ตัน ภายในปี ๒๕๐๒	พื้นที่บริเวณ ตำบล...	ขยายพื้นที่ โดยวิธีการ ผสมผสาน	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑
		๑.๒ โครงการส่งเสริม การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เช่น ไก่ไข่, กระต๊อบ	เพิ่มจำนวนไก่ไข่ และเพิ่มรายได้ของ เกษตรกร	พื้นที่ตำบล...	ขยายพื้นที่โดย วิธีการผสม ผสาน	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๒	โครงการผลิต สัตว์ ๒.๑ โครงการผลิต ผลิตภัณฑ์ อาหารสัตว์	เพื่อสนับสนุนโครง การปรับปรุง และ ขยายพื้นที่ เลี้ยงสัตว์	ผลิตอาหารสัตว์ เพื่อจำหน่าย ภายในปี ๒๕๐๒	พื้นที่ตำบล...	ผลิตผลิตภัณฑ์ อาหารสัตว์ เพื่อจำหน่าย	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑
		๒.๒ โครงการส่งเสริม การทำนาแปลง ใหม่และ ที่สาธารณะ	เพิ่มผลผลิต ข้าวและ รายได้เกษตรกร	พื้นที่ตำบล...	ส่งเสริมการทำนา แปลงใหม่ และที่สาธารณะ	ขยายพื้นที่ โดยวิธีการ ผสมผสาน	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ตัวชี้วัดงาน	ระยะเวลา (ปี)					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ														
						25	26	27	28	29	30	31	25	26	27		28	29	30											
๓	โครงการส่งเสริมการผลิตยางพารา	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อเพิ่มอาหารโปรตีนแก่เกษตรกร เพื่อลดค่าไร่ของเกษตรกร 	แจกเมล็ดพันธุ์ไก่ให้ครบทุกหมู่บ้าน ภายในปี ๒๕๖๔	ทุกหมู่บ้านในภาคอีสาน โดยเน้นหมู่บ้านยากจนก่อน	งานส่งเสริม โดยแจกเมล็ดพันธุ์ไก่ หมู่บ้านละ ๕๐ ตัว	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	- ภาครัฐจังหวัด - กรมปศุสัตว์
๔	โครงการธนาคารโค-กระบือ	เพื่อช่วยเพื่อเกษตรกรที่ยากจน	เพิ่มปริมาณโค-กระบือ ประมาณปีละ ๕๐ ตัว	หมู่บ้านยากจนในทุกอำเภอ	จัดหาโค กระบือ เพื่อ ให้เกษตรกรที่ ไร้อุปกรณ์ กลางอาชีพ ศึกษาวิจัย ขุดคูน้ำ ขุดคูน้ำ และ มีสาขาทุก อำเภอ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	- ภาครัฐจังหวัด - สถาบันวิจัยและพัฒนาสัตว์ ภูธร
๕	โครงการอบรมเกษตรกร	เพื่อแนะนำวิธีการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้อง และลดต้นทุน เลี้ยง รวมทั้งการป้องกัน รักษาโรคสัตว์	อบรมผู้นำเกษตรกรใน และหมู่บ้านประมาณ ปีละ ๒ ครั้ง	จังหวัดอุดรธานี โดยเน้น เทศบาลหมู่บ้านจากจน และมีการเลี้ยงสัตว์	จัดอบรม เกษตรกร เพื่อ แนะนำการ เลี้ยงสัตว์ และป้องกัน โรคระบาด สัตว์ และ การปลูกพืช อาหารสัตว์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	- ภาครัฐจังหวัด - สถาบันวิจัยและพัฒนา สัตว์ ภูธร

แผนงานการพัฒนาระบบ

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ
						25	26	27	28	29	30	31	25	26	27	
๑	โครงการผลิตสินค้าปลา	เพิ่มผลผลิตปลาในท้องถิ่น และกระจายผลิตภัณฑ์สู่ผู้บริโภค	ผลิตปลาประมาณ ๑๐ ตัน/วัน	บ่อเพาะพันธุ์ปลาของสถานีประมงสมุทรปราการ	เพาะพันธุ์ปลา	●	●	●	●	●	●	●	●	●	๒.๕	- สถานีประมงสมุทรปราการ
๒	โครงการเพิ่มผลผลิตปลา ๒.๑ โครงการเลี้ยงปลาในหมู่บ้าน ๒.๒ โครงการเลี้ยงปลาในหมู่บ้าน อปท.	เพื่อเพิ่มอาหารโปรตีนแก่เกษตรกรและลดค่าใช้จ่ายในการบริโภค	แหล่งน้ำในหมู่บ้าน อปท. ตำบลจังหวัด	หมู่บ้าน อปท. ตำบลจังหวัด	ปล่อยปลาในแหล่งน้ำหมู่บ้าน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	๑.๒๕	- สถานีประมง - กรมประมง
๓	โครงการเลี้ยงปลาในโรงเรือนหมู่บ้าน ๓.๑ โครงการเลี้ยงปลาในโรงเรือนหมู่บ้านภาคเหนือ ๓.๒ โครงการเลี้ยงปลาในโรงเรือนหมู่บ้านภาคกลาง	เพื่อเพิ่มอาหารโปรตีนและอาหารกลางวันแก่เด็กในท้องถิ่นภาคเหนือ	แหล่งน้ำในโรงเรือนหมู่บ้านภาคเหนือ	โรงเรียนหมู่บ้านภาคเหนือ ตำบลจังหวัด	ปล่อยปลาในโรงเรือนหมู่บ้านภาคเหนือ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	๐.๕	- สถานีประมง - กรมประมง
๔	โครงการประมงหมู่บ้าน ๔.๑ โครงการจัดทำทวนปลา	เพื่อปรับปรุงแหล่งน้ำให้แข็งแรง ทั่วทั้งพื้นที่ตำบล และแหล่งน้ำเพื่อน้ำ และแหล่งน้ำเพื่อปลูกพืชไร่	ปรับปรุงแหล่งน้ำประมาณ ๑๐ แห่ง	ตำบลจังหวัด	สำรวจและปรับปรุงแหล่งน้ำในตำบล	●	●	●	●	●	●	●	●	●	๓๐	- กรมประมง - สถานีประมง

แผนงานการพัฒนาระบบขนส่ง (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	กิจกรรม	ระยะเวลา (ปี)						หน่วยงานรับผิดชอบ	
						25	26	27	28	29	30		
๓	โครงการปรับปรุง รถโดยสารประจำทาง กยศ.	๑. เพื่อเพิ่มจำนวน รถโดยสารประจำทาง ๒. เพื่อปรับปรุงเงื่อนไข การให้บริการรถโดยสาร ที่จังหวัดเชียงใหม่	ไม่น้อยกว่า ๑๕๐ คัน ๒๐ แห่ง	ทั่วทั้งจังหวัด โดยเน้น พื้นที่ที่ยากจน เช่น เชียงใหม่	สำรวจและ ปรับปรุงสภาพ รถโดยสารประจำทาง ที่จังหวัดเชียงใหม่ และปรับปรุง เงื่อนไขการ ให้บริการรถ โดยสารประจำทาง ที่จังหวัดเชียงใหม่ ๒ แห่ง และ จัดซื้อรถโดยสาร ประจำทาง ใหม่	●	●	●	●	●	●	๒.๕	- สถานีขนส่ง ผู้โดยสาร - กรมขนส่ง
						๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕		
๔	โครงการจัดหา ที่นั่งรถโดยสาร แก่เกษตรกร	๑. เพื่อเพิ่มปริมาณ ที่นั่งรถโดยสารแก่เกษตรกร จาก ๑๕๐ คัน เป็น ๓๐๐ คัน ๒. เพื่อเพิ่มปริมาณ รถโดยสารแก่ เกษตรกร	เพื่อเพิ่มปริมาณที่นั่งรถ โดยสารแก่เกษตรกร ๓ ล้านคัน	แหล่งนำรถโดยสารที่สถานี เชียงใหม่	ส่งเสริมให้ เกษตรกร โดยเฉพาะ ที่อยู่อาศัย ตามท้อง ไร่ท้องนา และสถานี ขนส่งผู้โดยสาร ที่จังหวัด เชียงใหม่ ทราบถึง ราคารถ โดยสาร	●	●	●	●	●	●	๐.๕	- สถานีขนส่ง ผู้โดยสาร - กรมขนส่ง
						๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕		
๕	โครงการส่งเสริมการ ใช้รถโดยสารที่เอกชน	๑. เพื่อเพิ่มรายได้ แก่เกษตรกร ๒. เพื่อเพิ่มการ ใช้รถ	ทั้งจังหวัด	ทั่วทั้งจังหวัด ที่เกษตรกร สนใจ	ส่งเสริมการ ใช้รถโดยสาร ที่จังหวัด เชียงใหม่ โดย เกษตรกร ที่สนใจ ใช้รถโดยสาร ที่จังหวัด เชียงใหม่ และใช้รถ โดยสารที่ จังหวัด เชียงใหม่	●	●	●	●	●	●	๐.๕	- สถานีขนส่ง ผู้โดยสาร - กรมขนส่ง
						๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕		

แผนงานพัฒนาป่าไม้

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยรายงานรับผิดชอบ													
						25	26	27	28	29	รวม	25	26	27	28		29	รวม											
๑	โครงการสำรวจ จำแนกป่าต้นน้ำ และ การวางแนวเขต	เพื่อหาขอบเขตป่าต้นน้ำ ที่แน่นอน เพื่อคงสภาพป่า ที่มีคุณค่าตามธรรมชาติ	ป่าต้นน้ำทั้งหมดของ จังหวัด	ป่าไม้ในเขตอำเภอ กานเชิง, ปรางสาท สังขะ และ กิ่ง อ. ไร่- เขต	งานสำรวจ และวางแนว เขต	●	●	●								๑.๔	๑.๔	๑.๔	๑.๔	๑.๔	๑.๔	๑.๔	๑.๔	๑.๔	๑.๔	๑.๔	กรมป่าไม้		
๒	โครงการปลูกป่า ๒.๑ โครงการปลูกป่า ทดแทนในเขตป่า ต้นน้ำ และ ป่าสงวน ๒.๒ โครงการปลูกป่า ชุมชน	เพื่อปลูกป่าไม้ที่เสื่อม โทรมให้กลับสภาพดีขึ้น ทั้งป่าต้นน้ำ และป่าสงวน เพื่อเป็นแหล่งเชื้อเพลิง ของชุมชน	ปลูกป่าปีละประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่	บริเวณป่าเสื่อมโทรม ในเขต อ. สังขะ ไร่เขต, กานเชิง และปรางสาท	ปลูกป่า	●	●	●	●	●	๔	●	●	●	●	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖	๐.๖	กรมป่าไม้	
๓	โครงการผลิตกล้าไม้	ผลิตกล้าไม้เพื่อสนับสนุน โครงการปลูกป่าทั้งป่า สงวนและป่าชุมชน	ผลิตกล้าไม้ ปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ต้นต่อปี	ป่าไม้โคกชุมชน ศูนย์เพาะพันธุ์กล้าไม้	ปลูกป่า เพาะกล้าไม้	●	●	●	●	●	๔	●	●	●	●	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	๐.๔	กรมป่าไม้

การสัมมนาทางท้องถิ่น

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)						หน่วยงานรับผิดชอบ
						25	26	27	28	29	รวม	
๑	โครงการพัฒนาชุมชน เขตเทศบาล	เพื่อพัฒนาบริเวณป่าสงวน และชุมชนบริเวณทางสถานี รถไฟเป็นสถานศึกษา ของโรงเรียน และแสวงหา สัมปทาน	ส่งเสริมการศึกษาท้องถิ่น	ต. นาน้ำ อ. เมือง	-ปรับปรุงทาง เขจากมก กม. ๑๔ ตอน สถานี-ตง จอม เป็น ระยะทาง ประมาณ ๕ กม. -ป่าทุ่งป่าไม้ และจัดสวน ศึกษาค้น ใจ บริเวณ พื้นที่โดยรอบ	๒						สำนักงานจังหวัด ร.ศ.ช. องค์การบริหารส่วน จังหวัด และสำนักงาน ป่าไม้จังหวัด
๒	โครงการพัฒนาหมู่บ้าน ต่าง	เพื่อสร้างหมู่บ้านกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับชาวผู้พิการ และคนโง่ให้มีความ ตลอดทั้งปี	ส่งเสริมการศึกษาท้องถิ่น	ต. กระโพ อ. ท่าเรือ	-ปรับปรุงถนน ทางเข้า และเติมถนน ภายในหมู่บ้าน ให้สามารถใช้ ได้ตลอดทั้งปี -ปรับปรุง บริเวณสนาม แสดงช้าง -จัดหมู่บ้านร่วม ชาติของหมู่บ้าน บ้าน และทำ คดีคดีต่าง ประเภทคดีของ ต่าง -อนุรักษ์สัตว์ ต่าง	๓						สำนักงานจังหวัด ททท.
๓	โครงการปรับปรุง ปราสาท บ้านหลวง	เพื่อส่งเสริมกิจกรรม การท่องเที่ยว	ส่งเสริมการศึกษาท้องถิ่น	ต. บ้านหลวง อ. ป่าสัก	-จัดบริเวณ ปราสาท ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ทำฝักร่วม และปรับปรุง ศาลา -จัดละคร ใบชา -ส่งเสริมการ ปลูกหมอน เลี้ยงไหม และทอดผ้า แก่ประชาชน ในหมู่บ้าน -จัดตั้งร้านค้า สหกรณ์ เพื่อบริการ นักท่องเที่ยว	๓						สำนักงานจังหวัด องค์การบริหารส่วน จังหวัด กรมพัฒนาชน คมคือป่ากร และ ททท.

การพัฒนากฎหมายของเชียงใหม่

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)							หน่วยงานรับผิดชอบ			
						25	26	27	28	29	รวม	25		26	27	28
๔	โครงการปรับปรุงปρασทษานชิรธรณ	เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว	พัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว	บ้านระแงง อ.ศิขรภูมิ	-จัดบริเวณปราสาท -ขุดลอกสระโบราณ -ซ่อมแซมศาลา	๓										สำนักงานจังหวัด องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด กรมศิลปากร และ ททท.
๕	โครงการปรับปรุงปราสาทขอมเพงา	เพื่อจัดสร้างเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และทัศนศึกษา	เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	บ้านสังขะ อ.สังขะ	-ปรับปรุงถนน -ปรับปรุงบริเวณปราสาท และสร้างศาลาที่พัก	๓										สำนักงานจังหวัด ร.พ.ช. องค์การ บริหารจังหวัด กรมศิลปากร และ ททท.
๖	โครงการปรับปรุงปราสาทขอมชัย	เพื่อจัดเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และทัศนศึกษา	เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	ด. กวระเทียม อ.สังขะ	-ปรับปรุงถนน -ปรับปรุงบริเวณปราสาท -ปลูกต้นไม้	๓										สำนักงานจังหวัด ร.พ.ช. องค์การบริหาร จังหวัด กรมศิลปากร และ ททท.
๗	โครงการปรับปรุงเกาะประตาส	เพื่อจัดเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ	เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	อ. เมืองสุรินทร์	-ปรับปรุงเกาะ -จัดทำบันไดขึ้น และนั่งพักผ่อน ไม้ -จัดเรือพามา รอบเกาะ	๒										สำนักงานจังหวัด และวิทยุอาสา เขตตรสุนทร
๘	โครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำห้วยแสง	เพื่อจัดเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ	เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	อ. เมืองสุรินทร์	-วางระเบียบ การขุดกรต และการตั้ง รั้วกำแพง ลอบ -จัดการระบบ รักษาความ สะอาด	๒										สำนักงานจังหวัด และขอประทาน ห้วยแสง
๙	โครงการปรับปรุงกำแพงและคูเมือง	เพื่ออนุรักษ์โบราณสถานและจัดสร้างเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ	เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	อ. เมืองสุรินทร์	-แก้ไขปัญหา การปลูก พืชที่อยู่ อาศัยให้ ปลอดภัย สวน จัดทำ ประติมากรรม เขาเมือง ขุดลอกคู คลอง ทำ กำแพงหิน และจัดสวน ไม้ประดับ	๒										สำนักงานจังหวัด กรมศิลปากร กรมโบราณคดี ททท. การเคหะแห่งชาติ และเทศบาลเมือง สุรินทร์

ภาพพิมพ์อากาศของเชียงใหม่

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ			
						25	26	27	28	29	รวม	25	26	27	28		29	รวม	
๑๑	โครงการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	เพื่อขยายฐานการท่องเที่ยว และใช้เวลาของนักท่องเที่ยว	เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	จังหวัดเชียงใหม่	-จัดเอกสารแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และเส้นทางบริการต่างๆ														สำนักงานจังหวัด และ ททท.

แผนงบประมาณการศึกษา

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ	
						25	26	27	28	29	รวม	25	26	27	28		29
๑	โครงการเปิดชั้นก่อนประถมศึกษา	เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา	เพิ่มจำนวนโรงเรียนและห้องเรียนให้รับเด็กได้ ๓๕% ของประชากรกลุ่มนี้	ทุกอำเภอโดยเน้นบริเวณที่มีปัญหาภายใน	บริการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๔.๒	๓.๕	๓.๕	๔.๒	๑๖.๙	สำนักงานการศึกษา
๒	โครงการขยายชั้นเรียนการศึกษาภาคบังคับถึง ป. ๖	เพื่อขยายภาคบังคับให้ครอบคลุมแผนการศึกษาของชาติ	ขยายให้ครบภายในปี ๒๕๓๔	ในโรงเรียนที่เปิดชั้นป. ๕ อยู่แล้วและเร่งเปิดในโรงเรียนที่ยังว่างทางไกล	บริการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๒.๕	สำนักงานการศึกษา
๓	โครงการเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	ขยายการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา	๑ โรงเรียนทุก ๕ ตำบล อีก ๑๐ โรงเรียน	ในกลุ่มตำบลที่ขาดแคลน	บริการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑๔.๐	๑๔.๐	๑๔.๐	๑๔.๐	๕๖.๐	กรมสามัญศึกษา
๔	โครงการขยายชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา	ขยายการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา	ขยายให้ครบในโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ และกิ่งอำเภอทุกแห่ง	ในโรงเรียนที่ยังไม่มี	บริการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๒.๕	กรมสามัญศึกษา
๕	โครงการเปิดสอนหลักสูตร บพ.	ผลิตช่างระดับเทคนิค/เขียน	ผลิตแรงงานระดับเทคนิค/เขียน ประมาณ ๕๐%	วิทยาลัยเทคนิควิทยาลัยอาชีวศึกษา	บริการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๐.๓	๐.๓	๐.๓	๐.๓	๑.๕	กรมอาชีวศึกษา
๖	โครงการศึกษานอกโรงเรียน	เพื่อพัฒนาความรู้ การเกษตร และพัฒนาฝีมือแรงงาน	ให้บริการประมาณ ๓๕๐,๐๐๐ คน/ปี	ทุกอำเภอโดยเน้นบริเวณเขตขาดแคลน	บริการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕.๐	๕.๐	๕.๐	๕.๐	๒๐.๐	กรมการศึกษานอกโรงเรียน

แผนงานสาธารณสุข

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)						งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
						25	26	27	28	29	รวม	25	26	27	28	29	รวม	
๑	โครงการขยายงานบริการวางแผนครอบครัว	เพื่อลดอัตราการเพิ่มประชากร	ลดอัตราเกิดให้เหลือ ๒๐.๐ ต่อพัน ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕	ทุกอำเภอ	ส่งเสริมและบริการ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	กรมอนามัย, สำนักสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลจังหวัด และโรงพยาบาลอำเภอ
๒	โครงการสุขภาพ	เพื่อส่งเสริมงานสาธารณสุขมูลฐาน	ให้ประชาชนรู้จักวิธี การควบคุมและป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพของอนามัยมูลฐาน	ทุกอำเภอ	ส่งเสริมและบริการ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
๓	โครงการอาหารและโภชนาการ	เพื่อลดระดับภาวะทุโภชนาการ	ลดภาวะทุโภชนาการในระดับรุนแรงและปานกลางให้หมดไป และระดับเล็กน้อยอีก ๑๕ เปอร์เซ็นต์	ทุกอำเภอโดยเน้น อำเภอที่เวรชันตาม	ส่งเสริมและบริการ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	กรมอนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
๔	โครงการอนามัยแม่และเด็ก	เพื่อลดอัตราการตายของมารดาและทารก	ลดอัตราการตายของ มารดาที่คลอดในระหว่าง ๑-๕ ชั่วโมงให้เหลือ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ และอัตราการตายของทารกที่ ๑-๕ ปีให้เหลือ ๕.๐ ต่อ ๑๐๐ คน	ทุกอำเภอ	ส่งเสริมและบริการ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	กรมอนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
๕	โครงการก่อสร้างและพัฒนาศูนย์บริการสาธารณสุข	เพื่อขยายขอบเขตความสามารถในการบริการ	เพิ่มโรงพยาบาลประจำอำเภอในทุกอำเภอ และตั้งอำเภอ และเพิ่มสถานีอนามัยในตำบลที่ขาดแคลน	โรงพยาบาลในอำเภอ ๖ โรง สถานีอนามัย ๑๗ แห่ง	จัดตั้ง	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
๖	โครงการรักษาที่จำเป็นประจำบ้าน	เพื่อส่งเสริมการรักษาพยาบาลด้วยตนเองของประชาชน โดยให้หลักการสาธารณสุขมูลฐาน	ลดอัตราการเจ็บป่วยที่สามารถรักษาได้	ทุกหมู่บ้าน	จัดตั้ง	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

แบบรายงาน ๑๑๑

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	วันที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา (ปี)						งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
						25	26	27	28	29	รวม	25	26	27	28	29	รวม	
๑	การปรับปรุงทางหลวงจังหวัดชายแดนภาคใต้ - อำเภอ นบพิตำ ๒๐๑๖	เพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก และช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางคมนาคม	ปรับปรุงจากผิวลูกรัง เป็นผิวลาดยาง ระยะทาง ๔๔ กม.	อ. ชุมพลบุรี อ. พายูน	รวมก่อสร้าง ยกระดับถนน ปรับปรุงผิวจราจร	●						๒	๓	๓	๓	๑๒	๒๔	กรมทางหลวงแผ่นดิน (บริษัท. โครงการ ความแม่ ๔ ปี ของ กรมทาง)
๒	การปรับปรุงทางหลวงจังหวัดชายแดนภาคใต้ - อำเภอ นบพิตำ ๒๐๑๖	เพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก และช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางคมนาคม	ปรับปรุงจากผิวลูกรัง เป็นผิวลาดยาง ระยะทาง ๑๔ กม.	อ. ท่าบ่อ อ. ชุมพลบุรี	-	●						๒	๑๔		๑๔	๒๘	๒๘	กรมทางหลวงแผ่นดิน (บริษัท. โครงการ ความแม่ ๔ ปี ของ กรมทาง)
๓	การปรับปรุงทางหลวงจังหวัดชายแดนภาคใต้ - อำเภอ นบพิตำ ๒๐๑๖	เพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก และช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางคมนาคม	ปรับปรุงจากผิวลูกรัง เป็นผิวลาดยาง ระยะทาง ๓๒ กม.	อ. รัตภูมิ อ. ศิงขุย	-	●						๒	๓		๓	๓	๑๔	กรมทางหลวงแผ่นดิน (บริษัท. โครงการ ความแม่ ๔ ปี ของ กรมทาง)
๔	การปรับปรุงทางหลวงจังหวัดชายแดนภาคใต้ - อำเภอ นบพิตำ ๒๐๑๖	เพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก และช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางคมนาคม	ปรับปรุงจากผิวลูกรัง เป็นผิวลาดยาง ระยะทาง ๓๐ กม.	อ. สังขะ อ. กาบเชิง	-	●						๓				๓	๑๔	กรมทางหลวงแผ่นดิน (บริษัท. โครงการ ความแม่ ๔ ปี ของ กรมทาง)
๕	การปรับปรุงทางหลวงจังหวัดชายแดนภาคใต้ - อำเภอ นบพิตำ ๒๐๑๖	เพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก และช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางคมนาคม	ปรับปรุงจากผิวลูกรัง เป็นผิวลาดยาง ระยะทาง ๓๔ กม.	อ. กาบเชิง	-	●						๓				๓	๑๔	กรมทางหลวงแผ่นดิน (บริษัท. โครงการ ความแม่ ๔ ปี ของ กรมทาง)
๖	การปรับปรุงทางหลวงจังหวัดชายแดนภาคใต้ - อำเภอ นบพิตำ ๒๐๑๖	เพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก และช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางคมนาคม	ปรับปรุงเป็นผิวลาดยาง ในส่วนที่ผิวจราจรเป็นลูกรัง ระยะ ๑๐ กม.	อ. อ. บัวเชด	โอนจาก ร.พ.ช. มาปรับปรุง	●						๓				๓	๑๔	กรมทางหลวงแผ่นดิน (บริษัท. โครงการ ความแม่ ๔ ปี ของ กรมทาง)
๗	เส้นทางคมนาคม	เพื่อความมั่นคง การเชื่อมโยงภาคใต้ และภาคกลาง	สร้างเส้นทางระยะทาง ๓๖ กม. หรือ ๓๑๔ กม. ในระยะ ๒๕๔ - ๒๕	สร้างเส้นทางในพื้นที่ยังขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานและก่อสร้างถนน โดยเกาะพื้นที่ของโครงการรถไฟ และพื้นที่ความมั่นคงของจังหวัด	จากก่อสร้าง ถนน	●						๔				๔	๑๐	ร.พ.ช.
๘	การซ่อมบำรุงทางหลวง ร.พ.ช.	เพื่อรักษาสภาพเส้นทางให้อยู่ในสภาพใช้งานได้	ซ่อมบำรุงเส้นทางหลวง โดยทั่วไป ๕๐๐๐๒๔	เส้นทางในพื้นที่ยังขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานและก่อสร้างถนน โดยเกาะพื้นที่ของโครงการรถไฟ และพื้นที่ความมั่นคงของจังหวัด	จากซ่อมบำรุง	●						๔				๔	๒๐	ร.พ.ช.

วันที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ						
						25	26	27	28	29	จนว	25	26	27	28		29	จนว				
•	ให้ชุมชน	เพื่อกระจายการให้คำปรึกษาเข้าไปในชุมชน	๖๘ หมู่บ้าน งบประมาณ ๕,๐๐๐ บาท หรือ หลังคาเรือน	หมู่บ้านของจังหวัด โดยทั่วไปตามพื้นที่กำหนด ในแผน กคช. และ ตำบลโครงการเร่งรัดพัฒนาให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็งชุมชน	งานพัฒนาให้คำปรึกษาในชุมชนตามโครงการให้คำปรึกษาโครงการให้คำปรึกษาโครงการพัฒนาการโครงการให้คำปรึกษาโครงการเร่งรัดพัฒนาการเร่งรัดโครงการเร่งรัดพัฒนาการให้คำปรึกษาหมู่บ้าน อบต.	•	•	•	•	•												กคช.

แผนงานประจำปี

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ		
						25	26	27	28	29	รวม	25	26	27	28		29	รวม
๑	การศึกษาค้นคว้าวิจัยและนำไปใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยที่มีอยู่	เพื่อถ่ายทอดผลงานในการสร้างระบบปัญญาประดิษฐ์ที่ใช้งานได้จริง	จำนวน ๔ แห่ง	ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อ. กทม.แจ้งวัฒนะ อ. เชียงใหม่	การสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ และ ความเหมาะสมในการจัดระบบระบบปัญญา	●	●	●			๐.๐	๐.๐	๐.๐					การประปาภูมิภาค กองทัพอากาศ กรมโยธาธิการ
๒	จัดทำระบบข้อมูลทางธุรกิจให้ทันสมัย	เพื่อการนำระบบข้อมูลทางธุรกิจมาใช้	โดยเฉลี่ยปีละ ๓๐ แห่ง หรือเพิ่มขึ้น ๑๐๐ แห่ง ในระหว่าง ๒๕๔๔ - ๒๕๔๘	พ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย ธนาคารพาณิชย์ที่ ธนาคารพาณิชย์ในเครือ ธนาคาร	ก่อสร้างห้อง เครื่อง	●	●	●			๔.๔	๔.๔	๔.๔					กองช่างบริหาร กรมธนารักษ์

โครงการที่เสนอขอรับเงินอุดหนุน

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)					งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ	
						25	26	27	28	29	25	26	27	28	29		
๑	โครงการที่โรงเรียนสตรีศรีนครินทร์ โครงการจ้างเก็บน้ำ ห้วยน้ำจิ้ง	-เพื่อสนับสนุนความ ต้องการด้านการ ประปาในเขต -เพื่ออุปโภค-บริโภค	ได้รับประโยชน์ ๑๑๒๒ = ๑,๐๐๐ ไร่ ๑๑๒๓ = ๒๕๐ ไร่	เขตพื้นที่โครงการ ค. นวนาน อ. ตม พ.	สร้างอ่างเก็บน้ำประ กอบด้วย พื้นดิน กว้าง ๕.๐๓. ๕๑,๕๐๐ ม. และระบบการ ส่งน้ำ (๓๓ คอนกรีต ๓ สาย รวม ๖ กม.)	●	●	●	●	●	๕.๕	๕.๕	๕.๕	๕.๕	๕.๕	๒๐๐.๐	ช.ป. ร.พ.ช. ก.ค.ช.ช. กรม.ค.ช. (โครงการที่พัฒนา แหล่งน้ำขนาดใหญ่)
๒	โครงการที่เสนอแนะ โครงการจ้างเก็บน้ำ ขนาดเล็ก (ตามใบงานของ รัฐบาล)	เพื่อสนับสนุนโครงการ ในพื้นที่ของประชาชน ในเขตเทศบาลเมือง	สร้างอ่างเก็บน้ำขนาด เล็กมีระยะ ๒๕ โครงการ	ใน พ.ศ. พระบาท เจ้าอยู่หัวฯ ทรง พระกรุณาโปรด เกล้าฯ ให้ กระทรวงมหาด การ (โดยพิจารณา และแต่งตั้ง คณะกรรมการ พิจารณาโครงการ ดังกล่าว)	สร้างอ่างเก็บน้ำ ขนาด ๒๕ โครงการ ค. นวนาน อ. ตม พ.	●	●	●	●	●	๕๐.๐	๕๐.๐	๕๐.๐	๕๐.๐	๕๐.๐	๒๐๐.๐	ช.ป. ร.พ.ช. ก.ค.ช.ช. กรม.ค.ช. (โครงการที่พัฒนา แหล่งน้ำขนาดใหญ่)
๓	โครงการปรับปรุงระบบ การระบายน้ำของ บ้านท่าศาลา	-เพื่อปรับปรุงสภาพ ของระบบการระบาย น้ำในเขตเทศบาลเมือง ศรีนครินทร์	ความยาวของท่อ ดินในเขตเทศบาลเมือง ศรีนครินทร์ ๓๕๕ กม.	อ่างท่า หัว เสนง อ่างท่า หัว อ่างท่า หัว อ่างท่า หัว อ่างท่า หัว อ่างท่า หัว อ่างท่า หัว อ่างท่า หัว	ค่าก่อสร้าง ค่าจ้าง ค่าวัสดุ ค่าขนส่ง ค่าติดตั้ง ค่าบำรุง ค่าอื่น ๆ	●	●	●	●	●	๕๗.๖	๕๗.๖	๕๗.๖	๕๗.๖	๕๗.๖	๕๗.๖	ช.ป. (โครงการที่พัฒนา แหล่งน้ำขนาดใหญ่)
๔	โครงการศึกษา ท่าเรือและ โครงการจ้างเก็บน้ำ ขนาดเล็ก	-เพื่อศึกษา พ.ท. ชลประทาน -เพื่อศึกษาการเกษตร ในเขต -เพื่อรวบรวมหา ข้อมูลเกี่ยวกับ พื้นที่ อ. ศรีนครินทร์	จำนวน ๕ แห่ง เพื่อ โครงการปรับปรุง ๕๐,๕๐๐ ไร่ ปศุ สัตว์ ๕๑,๕๐๐ ไร่ หรือมากกว่า	-อ่างท่า หัว -อ่างท่า หัว -อ่างท่า หัว -อ่างท่า หัว -อ่างท่า หัว -อ่างท่า หัว -อ่างท่า หัว	สำรวจหา ข้อมูลเกี่ยวกับ การเกษตร และประ การประ การประ การประ การประ การประ การประ	●	●	●	●	●	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	ช.ป. ร.พ.ช. ก.ค.ช.ช. กรม.ค.ช. (โครงการที่พัฒนา แหล่งน้ำขนาดใหญ่)
๕	โครงการปรับปรุง พื้นที่ชลประทาน	-เพื่อปรับปรุง -เพื่อปรับปรุง -เพื่อปรับปรุง	ปรับปรุงพื้นที่ ๕๐๐ ไร่ ๕๐๐ ไร่ ๕๐๐ ไร่	พื้นที่ที่ ค. นวนาน อ. ตม พ.	ปรับปรุงพื้นที่ ๕๐๐ ไร่ ๕๐๐ ไร่ ๕๐๐ ไร่	●	●	●	●	●	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	ช.ป. ร.พ.ช. ก.ค.ช.ช. กรม.ค.ช. (โครงการที่พัฒนา แหล่งน้ำขนาดใหญ่)

โครงการพัฒนาชนบท

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)					งบประมาณ-(ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ		
						25	26	27	28	29	รวม	25	26	27	28		29	รวม
๔	โครงการสำรวจสภาพของชนบทและชนบทบ้านพัก	เพื่อเก็บประวัติสภาพการใช้จ่ายของชนบทบ้านพักของประเทศไทยให้เป็นประโยชน์	ชนบทบ้านพัก จำนวน ๓๐๐ ชนบท	พื้นที่โดยทั่วไปในจังหวัดสุรินทร์ ๑๑ อำเภอ และ ๒ จังหวัด	-สำรวจประวัติสภาพการใช้จ่าย-ประเมินความเจริญของชนบทบ้านพัก	●	●	●	●	●	๓						๐.๔	องค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยตรวจจากสถิติของกรมการบัญชีไทย หรือ บริษัทที่ปรึกษา
๖	โครงการพัฒนาชนบทบ้านพัก	-ศึกษาปัญหา-หาแนวทางแก้ไข	ชนบทบ้านพัก ๓๐๐ ชนบท	ชนบทบ้านพักในจังหวัดสุรินทร์ ๑๑ อำเภอ และ ๒ จังหวัด	ศึกษาสภาพปัญหาของชนบทบ้านพัก และหาแนวทางแก้ไข	●	●	●	●	●	๕						๓๔.๕	ร.ท.พ. กรมพัฒนาการชนบท

แผนงานสื่อสารและโปรเจกต์

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่โครงการ	ลักษณะงาน	ระยะเวลา(ปี)						หน่วยงานรับผิดชอบ	
						25	26	27	28	29	พ.ศ.		
๑	ก. โครงการ การไม่จับกุมหมาย และโครงการโมเดล ๑. เมือง	เพื่ออำนวยความสะดวก ในการติดต่อเข้ามาขึ้น ระบบโทรศัพท์	เพิ่มจำนวนหมาย ๓๐๐ เลขหมาย เป็น ๒๕๐๐ เลขหมาย ๓๒ เลขหมาย	๑. เมือง	การติดตั้ง และ เพิ่มจำนวน หมายเลข	●	●	●	●	●	●	๑.๓	องค์กรโทรศัพท์ แห่งประเทศไทย
						●	●	●	●	●	●	๑.๓	
๒	การติดตั้งโทรศัพท์ทาง ไกลชนบทสาธารณะ	เพื่อขยายการติดต่อ ระหว่างชุมชนที่ยังไม่มี ระบบโทรศัพท์	๓๒ เลขหมาย	ชุมชน ๒ เลขหมาย ชุมชน ๓ เลขหมาย ทำนุ ๒ เลขหมาย ชุมชน ๕ เลขหมาย ชุมชน ๓ เลขหมาย สำหรับ ๒ เลขหมาย, ศรีธัญ ๔ เลขหมาย กิ่ง อ. ลาดบัว ๒ เลขหมาย ปราสาท ๓ เลขหมาย สังขะ ๒ เลขหมาย กาบเชิง ๒ เลขหมาย กิ่ง อ. บัวชุม ๒ เลข หมาย	การติดตั้งการ	●	●	●	●	●	●	๑.๓	การไปรษณีย์โทรเลข
						●	●	●	●	●	●	๑.๓	
๓	ข. โปรเจกต์ การขยายการโปรเจกต์ โทรเลขและเทเลกราฟ	เพื่ออำนวยความสะดวก ในการติดต่อเข้ามาขึ้น	ติดตั้งการบริการรับ ฝาก ส่งไปรษณีย์พิเศษ, โทรเลข และเทเลกราฟ เงิน ๑ แห่ง	๑. เมือง	การติดตั้งการ	●	●	●	●	●	●	๑.๓	การไปรษณีย์โทรเลข
						●	●	●	●	●	●	๑.๓	

บทที่ ๖

การบริหารการพัฒนา

๖.๑ แนวทางในการดำเนินการ

ถึงแม้แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดที่ได้จัดทำไว้จะได้ระบุถึงแนวทางและกลยุทธ์ในการพัฒนาจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจังหวัดกำลังเผชิญอยู่ พร้อมกับกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทั้งในส่วนรวมและรายสาขา และทั้งในระยะยาวและระยะสั้นไว้แล้วก็ตาม แต่รายละเอียดของแผนพัฒนาดังกล่าวแล้วในบทก่อน ๆ นั้น จัดเป็นแผนชี้แนะเบื้องต้นของจังหวัดที่บอกให้ทราบว่าจะทำอย่างไร จังหวัดจึงจะดีขึ้นเท่านั้น แต่จังหวัดจะดีขึ้นจริงหรือไม่ก็ต่อเมื่อได้มีการลงมือปฏิบัติการจริงแล้ว ก่อนที่จะลงมือทำกันจริง ๆ จำเป็นจะต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละหน่วยงานเสียก่อน แผนและโครงการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในเอกสารฉบับนี้เป็นแผนและโครงการกว้าง ๆ ในระดับจังหวัด บอกให้ทราบเพียงแต่พื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น ข้อกำหนดที่ควรพิจารณาต่าง ๆ หน่วยงานที่ควรจะมาเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วม ประมาณการงบประมาณที่ควรต้องใช้ไว้เป็นแนวทาง ดังนั้น ในการลงมือปฏิบัติการจริงจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนงานปฏิบัติการที่แน่ชัดอีกครั้ง

๖.๒ กลยุทธ์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

กระบวนการบริหารการพัฒนาที่จะให้การพัฒนาในจังหวัดประสบความสำเร็จนั้น นอกจากจะต้องมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป มีการกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของการทำงานในแต่ละขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อให้ทางจังหวัดสามารถจัดทำแผนและนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ข้อจำกัดด้านข้อมูลและสภาพแวดล้อมด้านการบริหารแล้ว ยังจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ หรือวิธีการประสานแผนการพัฒนาต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งทางคณะผู้ศึกษามีความเห็นว่าการพัฒนาโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก เป็นกลยุทธ์ที่สมควรได้รับการนำมาใช้ที่สุด ทั้งนี้เพราะเมื่อกำหนดพื้นที่ได้ก็สามารถทราบถึงปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในพื้นที่นั้น ๆ ออกมาในลักษณะโครงการพัฒนาซึ่งก็จะชี้นำไปถึงหน่วยงานปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

อีกประการหนึ่ง การจัดทำแผนปฏิบัติการแต่ละปี จำเป็นจะต้องมีข้อมูลในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนลักษณะเฉพาะของพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งจะได้รับการพัฒนามาเป็นพื้นฐานในการพิจารณาตัดสินใจว่าควรจะทำอะไร

หรือไม่ ที่ไหน และอย่างไร ทั้งนี้เพราะเป็นที่ยอมรับแล้วว่าพื้นที่ต่าง ๆ มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป การพัฒนาโดยการวัดพื้นที่เป็นหลักในการประสานแผน จึงเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุดที่จะนำมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว

ขนาดของพื้นที่ในการที่จะประสานแผนการปฏิบัติงานพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นจะต้องมีขนาดที่เหมาะสม ไม่ใหญ่จนก่อให้เกิดความสับสน และความไม่คล่องตัวจนขาดประสิทธิภาพ แต่ก็ไม่เล็กจนเกิดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ พร้อมกับจะต้องมีเอกลักษณ์ หรือ เอกภาพที่จะ เอื้ออำนวยให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ จากการพิจารณาระดับพื้นที่ต่าง ๆ แล้ว คณะผู้ศึกษามีความเห็นว่ ขนาดพื้นที่ซึ่งเหมาะสมที่สุดที่จะยึดเป็นหลักในการประสานแผน เพื่อให้เกิดการประสานงานของหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ ได้แก่ ระดับอำเภอ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของราชการส่วนภูมิภาคต่าง ๆ ที่เข้าถึงและคุ้นเคยกับสภาพท้องถิ่นในพื้นที่ อำเภอของตนมากที่สุด รองลงไปจากจังหวัด

๖.๓ เงื่อนไขในการพิจารณาโครงสร้างการบริหารการพัฒนา

ในการกำหนดข้อเสนอนี้ เกี่ยวกับการจัดองค์กรการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน และการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดนั้น คณะผู้ศึกษาได้ใช้ผลสรุปจากการศึกษาทบทวนภายใต้หลักการ ๓ ประการ เพื่อให้จังหวัดสามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปได้มากที่สุดทางปฏิบัติ หลักการทั้ง ๓ ประการได้แก่

(๑) หลักความสอดคล้องเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติกับระเบียบและองค์การวางแผนพัฒนา จังหวัดตามที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยให้มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบและองค์การน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น

(๒) หลักการมอบอำนาจในการบริหาร เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐในการบริหารงานพัฒนาชนบท ซึ่งต้องการให้ท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน

(๓) หลักความเป็นเอกภาพและความชัดเจนในการบริหารงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในโครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ และให้มีแนววิธีปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ชัดเจนพอสมควร เพื่อที่จะให้ผู้นำแผนไปปฏิบัติสามารถยึดถือเป็นแนวประสานการทำงานในระดับต่างๆ และระหว่างระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๖.๔ องค์กรการวางแผนและบริหารแผน

(๑) ในระดับจังหวัดนั้น องค์กรในการวางแผนและบริหารแผน ได้แก่ กพจ. โดยเน้นให้ กพจ. มีบทบาทครอบคลุมกิจกรรมการพัฒนาทุกเรื่องในระดับจังหวัด แต่เนื่องจาก กพจ. เป็นคณะกรรมการหลัก ทำหน้าที่ประสานนโยบายจากส่วนกลางกับโครงการและแผนงานจากส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น มีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะเป็นองค์กร คอยทำหน้าที่พิจารณาสนับสนุนโครงการและแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดความคล่องตัว จึงควรมอบหมายให้สำนักงานจังหวัดร่วมกับคณะนักวางแผนดำเนินการ เพื่อเสนอความเห็นต่อ กพจ. โดยควรกำหนดบทบาทของสำนักงานจังหวัด และคณะนักวางแผนให้ชัดเจนดังต่อไปนี้

(๑.๑) จัดระบบการเก็บและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการวางแผน และติดตามผลการพัฒนาของจังหวัด

(๑.๒) กำหนดแนวทางในการพัฒนาจังหวัดในระยะ ๕ ปี และประจำปี

(๑.๓) กำหนดประเด็นในการพิจารณา ข้อบ่งชี้ และวัตถุประสงค์ในการพัฒนาจังหวัด ทั้งในระดับรวม และในระดับสาขา

(๑.๔) กำหนดพื้นที่เป้าหมายเบื้องต้น ลำดับความสำคัญ และขั้นตอนในการพัฒนาภายใต้กรอบการพัฒนาระดับภาค นโยบายของรัฐบาล และสภาพสภาวการณ์ในจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำแผนและโครงการพัฒนาให้กับ กพอ. และสภาตำบล

(๑.๕) ทบทวนแผนงานและโครงการ ทั้งของระดับจังหวัดและระดับต่ำกว่าจังหวัด ให้มีการประสานสอดคล้อง เป็นกลุ่มโครงการที่จะสนับสนุน หรือเชื่อมโยงกัน ภายใต้แนวทางการพัฒนาจังหวัดที่ได้กำหนดไว้

(๑.๖) จัดทำแผนปฏิบัติงานบริหารงบประมาณประจำปีของจังหวัด ตามระเบียบของสำนักงบประมาณ โดยมีพื้นฐานจากแผนงานและโครงการที่ได้กลั่นกรอง เบื้องต้นแล้ว

(๑.๗) ติดตามประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่หน่วยปฏิบัติงาน ตลอดจนประเมินผลความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด หลังจากจังหวัดได้รับอนุมัติงบประมาณ และหน่วยงานต่าง ๆ เริ่มลงมือปฏิบัติงานแล้ว

(๒) สำหรับในระดับอำเภอ นั้น องค์กรในการวางแผนและบริหารแผน ได้แก่ กพอ. ซึ่งเป็นคณะกรรมการหลัก ทำหน้าที่ประสานนโยบายจากจังหวัดกับโครงการและแผนงานส่วนท้องถิ่น

แต่เนื่องจากการทำงานในรูปของคณะกรรมการขาดความคล่องตัว จึงควรมอบหมายให้เลขาธิการ กพอ. ซึ่งเป็นปลัดอำเภออาวุโสให้ทำหน้าที่แทน กพอ. ในลักษณะของผู้จัดการประสานโครงการของอำเภอ ในขั้นต้นก่อนที่จะเสนอให้ กพอ. พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป และควรเน้นบทบาทหน้าที่ของปลัดอำเภอ นี้ไปในทางด้านกิจกรรมการพัฒนาในทุกเรื่องของอำเภอ และมุ่งทำหน้าที่เช่นเดียวกับของสำนักงานจังหวัด ที่ได้กำหนดไว้แล้วในหัวข้อ (๑) แต่ให้ระดับอำเภอมุ่งเน้นความสำคัญในประเด็นดังต่อไปนี้

(๒.๑) พิจารณากำหนดพื้นที่เพื่อประสานโครงการ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการ กำหนดพื้นที่เป้าหมาย เช่น อาจพิจารณาจากสภาพความเป็นอยู่ ความสะดวกเปรียบเทียบระดับที่ตั้ง ระยะทางในการเดินทาง เหล่านี้เป็นเกณฑ์ เพื่อสามารถทำการประสานโครงการพัฒนาของหน่วยปฏิบัติ ต่าง ๆ ได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม เพราะโครงการบางโครงการอาจยังไม่เหมาะสม และ หมู่บ้านทุกหมู่บ้าน หรือตำบลทุกตำบล ไม่จำเป็นต้องมีโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เหมือนกันและเท่าเทียมกัน อาจมีโครงการพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งอาจใช้ร่วมกันได้หลายหมู่บ้าน หรือหลายตำบล และยังสามารถช่วย ให้ กพอ. พิจารณากำหนดโครงการเพิ่มเติมที่เห็นว่าจำเป็นเข้าไปสัมพันธ์ได้อีกด้วย อันเป็นการช่วยลดจำนวน จำนวนโครงการที่หมู่บ้าน หรือตำบลต่าง ๆ มีความต้องการเหมือนกันลงไปได้เป็นจำนวนมาก

(๒.๒) ทำการพิจารณาทบทวน ตลอดจนทำการตรวจสอบโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เสนอโดยสภาตำบล เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าขบวนการพัฒนาต่าง ๆ ที่จะทำ สามารถแก้ปัญหาและ ตอบสนองความต้องการพื้นฐานแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง

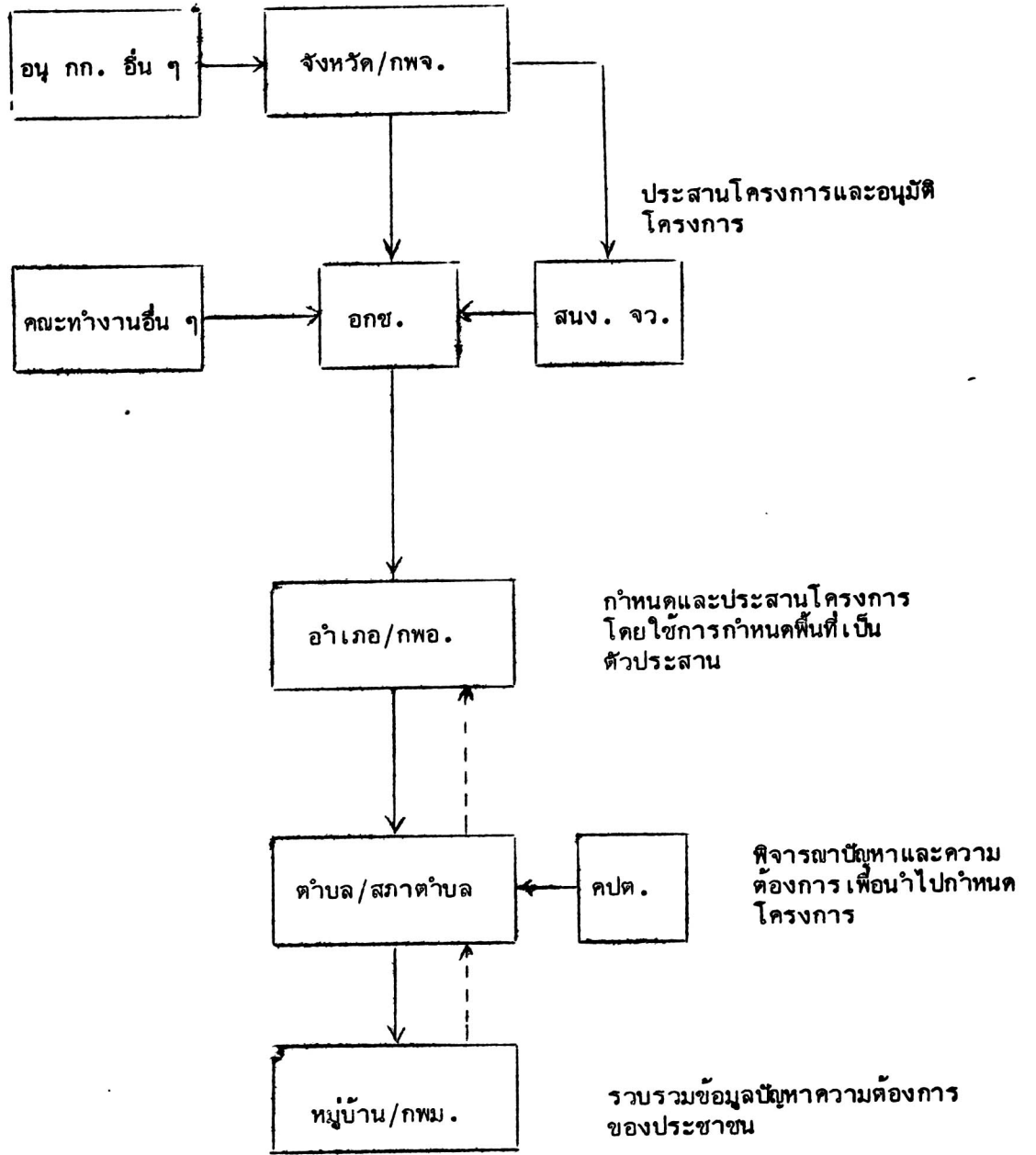
(๒.๓) พิจารณาประสานโครงการทั้งที่อยู่ในสาขาเดียวกัน และระหว่างสาขาที่จะ ดำเนินการในขั้นที่เดียวกัน พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินการ ของโครงการต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยปฏิบัติงานต่าง ๆ นำไปปฏิบัติได้อย่างคล่องจงและสัมพันธ์กัน

(๒.๔) จัดกลุ่มแผนงานและโครงการเข้าด้วยกัน พร้อมกับระบุหน่วยงานรับผิดชอบ ประมาณการเงินงบประมาณ และแหล่งที่มา จัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานบริหารงบประมาณประจำปีตาม ระเบียบของสำนักงบประมาณ เพื่อเสนอต่อ กพอ. และ อกช. ตามลำดับ

(๒.๕) กำกับ ติดตามผลให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอำเภอ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานและประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

๖.๔ ขั้นตอนในการดำเนินงาน

รูปที่ ๖.๑ แสดงแผนภูมิขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนดังนี้

รูปที่ ๖.๑ แผนภูมิขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๑ ระดับจังหวัด เมื่อจังหวัดโดย กพจ. จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ประจำปีเสร็จแล้ว ก็จัดให้มีการประชุมชี้แจงแก่หัวหน้าส่วนราชการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เพื่อให้ได้รับทราบถึงนโยบาย แนวทาง และเป้าหมาย ตลอดจนแผนงานในการพัฒนาจังหวัดสำหรับปีนั้น ๆ เพื่อเป็นกรอบให้ระดับอำเภอนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการต่อไป โดยที่ระดับจังหวัดยังคงต้องทำหน้าที่ อำนวยการประสานงานกับหน่วยงานระหว่างอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค พร้อมทั้งการสนับสนุน ด้านกำลังคน งบประมาณ และติดตามผล

ขั้นที่ ๒ ระดับอำเภอ เมื่ออำเภอโดย กพอ. รับนโยบาย แนวทาง และเป้าหมาย มาจากจังหวัดแล้ว ก็นำมาจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายขึ้นมาเพื่อจะสามารถสร้าง แผนงานและโครงการต่าง ๆ ลงในพื้นที่ พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการต่าง ๆ ในระดับอำเภอนี้ จะทำหน้าที่สำคัญเป็นผู้วางแผนภาคสนาม (Area Planning) และเป็นระดับที่ประสาน แนวความคิดจากข้างบน (Top down) กับความต้องการจากประชาชน (Bottom up)

ขั้นที่ ๓ ระดับตำบล ได้แก่ สภาตำบล จะทำหน้าที่สำคัญ ๒ ประการ คือ สะท้อนความต้องการของประชาชนให้ระดับอำเภอทราบเพื่อดำเนินการ และคอยแนะนำช่วยเหลืองานการพัฒนาตาม แผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับระดับอำเภอ และหน่วยงานปฏิบัติ

ภาคผนวกที่ ๓.๑

ความเหมาะสมการใช้ที่ดินแต่ละอำเภอ

อำเภอและรายละเอียด	นาข้าว	ผสมพืชไร่/นาข้าว	พืชไร่
๑. อ. เมือง			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๖๐๘,๕๕๐ ไร่ (๕๓% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๒๒,๒๘๗ ไร่ (๓% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินเหมาะสม	๕๘๘,๐๗๖ ไร่ (๘๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	๕๘,๕๘๕ ไร่ (๑๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	-
บริเวณที่เหมาะสม	ตำบลเขวาสินรินทร์ บุฤาษี, ตาตุ๊ก, ตั้งใจ, ราม, เมืองสี, สลักโค นาดี, บึง, ตาอ่อง เทนมีย์, เฉนียง, ในเมือง, ทำสว่าง คอโค	บางส่วนของ ค. ทำสว่าง, นาดี, คอโค, สวาย, นาบัว, เฉนียง, เทนมีย์, ตาอ่อง, เพี้ยราม	-
๒. อ. ขุมพลบุรี			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๓๒๘,๔๘๗ ไร่ (๕๓% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๑๘,๖๓๗ ไร่ (๕% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๓๓๕,๗๖๐ ไร่ (๕๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	-	๑๗,๖๑๔ ไร่ (๕% ของพื้นที่ อำเภอ)
บริเวณที่เหมาะสม	ค. สระซุด, ยะลิก, ขุมพลบุรี, นาหนอง- ไผ่, ไพรขลา และบางส่วนของ ค. หนองบัว และ ศรีณรงค์	-	บางส่วนของ ค. หนองบัว และ ศรีณรงค์

ภาคผนวกที่ ๓.๑ (ต่อ)

อำเภอ และรายละเอียด	นาข้าว	ผสมพืชไร่/นาข้าว	พืชไร่
๓. อ. ทำนุ			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๒๐๓,๖๑๑ ไร่ (๘๒% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๑๗,๖๑๔ ไร่ (๗% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๒๘๑,๔๒๔ ไร่ (๗๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	๖๐,๓๐๕ ไร่ (๑๔% ของพื้นที่ อำเภอ)	๖๐,๓๐๕ ไร่ (๑๔% ของพื้นที่ อำเภอ)
บริเวณที่เหมาะสม	บางส่วนของ ต. โพนครก, พรหมเทพ, เมืองแก และบะ	บางส่วนของ ต. เมืองแก, บัวโคก และบะ	บางส่วนของ ต. บะ, บัวโคก, ทำนุ, หนองบัว และเมืองแก
๔. อ. จอมพระ			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๒๑๖,๐๘๒ ไร่ (๔๔% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๖,๗๐๓ ไร่ (๓% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๑๓๘,๔๓๓ ไร่ (๖๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	๘๒,๒๘๗ ไร่ (๔๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	-
บริเวณที่เหมาะสม	ตำบลนุแกรง และ บางส่วนของ ต. เมืองสิง, กระหาด, จุ่มระวี, หนองสนิท, จอมพระ และบ้านฝื่อ	บางส่วนของ ต. เมืองสิง, กระหาด, จุ่มระวี, หนองสนิท, จอมพระ, และ บ้านฝื่อ	-
๕. อ. ปราสาท			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๔๔๘,๒๒๗ ไร่ (๔๑% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๓๔,๔๗๔ ไร่ (๗% ของพื้นที่ เพาะปลูก)

ภาคผนวกที่ ๓.๑ (ต่อ)

อำเภอ และรายละเอียด	นาข้าว	ผสมพืชไร่/นาข้าว	พืชไร่
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๓๒๔,๑๐๖ ไร่ (๗๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	๔๔,๐๓๓ ไร่ (๒๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	๔๗,๐๑๖ ไร่ (๑๐% ของพื้นที่ อำเภอ)
บริเวณที่เหมาะสม	บางส่วนของ ต. หมอ, โศกยาง ตาเมา, บ้านไทร, ปรือ, กังแอน, โคกสะอาด, ปรือ โชคนาสาม และ ทุ่งมน	บางส่วนของ ต. หมอ, บ้านไทร, โคกยาง, ปรือ, โชคนาสาม และ โคกสะอาด	บางส่วนของ ต. หนองใหญ่ โชคนาสาม, ปรือ, หมอ, บางไทร, โคกสะอาด, โคกยาง, ทุ่งมน และไหล
๖. อ. กาบเชิง			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๒๕๖,๐๕๑ ไร่ (๘๗% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๒๔,๔๔๗ ไร่ (๘% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๕๔,๐๘๐ ไร่ (๒๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	๘๘,๖๒๑ ไร่ (๓๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	๑๔๗,๗๐๑ ไร่ (๕๐% ของพื้นที่ อำเภอ)
บริเวณที่เหมาะสม	บางส่วนของใน ทุกตำบล	บางส่วนใน ทุกตำบล	บางส่วนใน ทุกตำบล
๗. อ. รัตนบุรี			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๒๒๔,๔๕๖ ไร่ (๘๒% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๑๒,๘๒๒ ไร่ (๕% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๑๙๖,๔๔๘ ไร่ (๘๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	๒๔,๕๕๖ ไร่ (๑๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	๒๔,๕๕๖ ไร่ (๑๐% ของพื้นที่ อำเภอ)
บริเวณที่เหมาะสม	บางส่วนใน ทุกตำบล	บางส่วนของ ต. หนองหลวง โนน, หนองเทพ ระเวียง, ธาตุ และดอนแรด	บางส่วนของ ตำบลน้ำเขียว รัตนบุรี, หนองบัว- บาน, ระเวียง, ไผ่, ธาตุ

ภาคผนวกที่ ๓.๑ (ต่อ)

อำเภอและรายละเอียด	นาข้าว	ผสมพืชไร่/นาข้าว	พืชไร่
๘. อ. สนม			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๑๔๔,๑๐๐ ไร่ (๘๘% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๓,๔๐๒ ไร่ (๒% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๑๖๕,๓๒๖ ไร่ (๗๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	๕๕,๑๐๔ ไร่ (๒๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	-
บริเวณที่เหมาะสม	บางส่วนในทุกตำบล	บางส่วนในทุกตำบล	-
๙. อ. ศิขรภูมิ			
เนื้อที่เพาะปลูกในปัจจุบัน	๒๔๐,๕๖๔ ไร่ (๕๕% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๗,๒๓๑ ไร่ (๒% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๑๘๓,๔๓๗ (๖๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	๑๒๒,๒๔๑ (๔๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	-
บริเวณที่เหมาะสม	เขตตำบลแดล, หนองบัว, คาละมะะ, ตริ้ม, ขวาวใหญ่, นารุ่ง, ข้างปี, หนองขวาว, ยาง, และบางส่วน ของ ต. หนองเหล็ก जारพัด, ระแงง และกุดหวาย	บางส่วนของ ต. จารพัด, หนองเหล็ก, ระแงง, และ กุดหวาย	-
๑๐. อ. ลังชะ			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๔๑๖,๕๔๖ ไร่ (๗๘% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๑๐๔,๔๗๖ ไร่ (๒๐% ของพื้นที่ เพาะปลูก)

ภาคผนวกที่ ๓.๑ (ต่อ)

อำเภอและรายละเอียด	นาข้าว	ผสมพืชไร่/นาข้าว	พืชไร่
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๑๓๓,๒๖๗ ไร่ (๒๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	๒๓๙,๘๘๑ ไร่ (๔๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	๑๔๙,๙๒๐ ไร่ (๓๐% ของพื้นที่ อำเภอ)
บริเวณที่เหมาะสม	บางส่วนของตำบล กระเทียม, สะกาด, บ้านจารย์, ทับทัน, สังขะ, ตาคง, พระแก้ว, คม, ณรงค์ และตรวจ	ตำบลแจนแวน ณรงค์, ตรวจ และบางส่วนใน ต. สังขะ, คม, ขอนแก่น, พระแก้ว, ทับทัน, ณรงค์, ตาคุม	บางส่วนในทุกตำบล ยกเว้น ต. แจนแวน ณรงค์ และ ทับทัน
๑๑. อ. ลำโรงทับ			
เนื้อที่เพาะปลูกในปัจจุบัน	๑๙๔,๕๔๕ ไร่ (๔๘% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๑,๕๒๒ ไร่ (๑% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๑๖๘,๐๔๒ ไร่ (๘๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	๒๙,๖๕๔ ไร่ (๑๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	-
บริเวณที่เหมาะสม	ตำบลเสม็จ, หนองบัว และ บางส่วนของ ต. กระออม, ศรีสุข, หนองไม้ ล้อม, หมื่นศรี, ลำโรงทับ และ เกาะแก้ว	บางส่วนของตำบล เกาะแก้ว, หมื่นศรี, ลำโรงทับ, หนองไม้ล้อม, ศรีสุข, และ กระออม	-
๑๒. กิ่ง อ. ลำดวน			
เนื้อที่เพาะปลูกในปัจจุบัน	๔๕,๔๙๖ ไร่ (๕๕% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๖๘,๐๕๓ ไร่ (๓๘% ของพื้นที่ เพาะปลูก)

ภาคผนวกที่ ๓.๑ (ต่อ)

อำเภอและรายละเอียด	นาข้าว	ผสมพืชไร่/นาข้าว	พืชไร่
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๘๗,๔๙๒ ไร่ (๕๐% ของพื้นที่ อำเภอ)	-	๘๗,๔๙๒ ไร่ (๕๐% ของพื้นที่ อำเภอ)
บริเวณที่เหมาะสม	บางส่วนของตำบล ลำควน, ทูร่าคม, อุโลก และโชค เหนือ	-	บางส่วนของตำบล โชคเหนือ, อุโลก, ทูร่าคม และลำควน
๑๓. กิ่ง อ. บัวเขต			
เนื้อที่เพาะปลูกปัจจุบัน	๕๕,๒๖๕ ไร่ (๖๕% ของพื้นที่ เพาะปลูก)	-	๒๕,๕๓๗ ไร่ (๓๐% ของพื้นที่ เพาะปลูก)
การใช้ที่ดินที่เหมาะสม	๑๒,๕๙๖ ไร่ (๑๕% ของพื้นที่ อำเภอ)	-	๗๑,๓๗๔ ไร่ (๘๕% ของพื้นที่ อำเภอ)
บริเวณที่เหมาะสม	บางส่วนของ ต. สะเตา และ บัวเขต	-	บางส่วนของทุก ตำบลในอำเภอ

338.984.3

(593-3๘ร)

วิจัย

ด.1,ด.3

ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยฯ

BT4167

โครงการศึกษาและจัดทำ